

Súhrnná správa o prvom roku členstva Slovenskej republiky
Súhrnná správa o prvom roku členstva Slovenskej republiky v Európskej únii
1. 5. 2004 - 30. 4. 2005
Obsah

1	Úvod.	2
1.1	Inštitucionálne záležitosti	2
1.2	Účasť SR na rozhodovacích procesoch Spoločenstiev.	5
1.3	Harmonizácia práva.	7
2	Horizontálne témy a stratégie EÚ..	8
2.1	Finančná perspektíva a rozpočet EÚ..	8
2.2	Trvalo udržateľný rozvoj	11
2.3	Lisabonská stratégia.	12
2.4	Ludské práva.	14
2.5	Boj proti podvodom..	15
2.6	Boj proti terorizmu.	16
2.7	Rozširovanie EÚ..	18
2.8	Humanitárna pomoc.	19
3	Účasť SR na sektorálnych politikách EÚ..	20
3.1	Vnútorňý trh a štyri slobody.	20
3.1.1	Slobodňý pohyb tovaru.	22
3.1.2	Slobodňý pohyb osôb.	25
3.1.3	Slobodňý pohyb služieb a kapitálu.	27
3.2	Colná únia.	30
3.3	Dane a účtovníctvo.	33
3.4	Doprava.	35
3.5	Telekomunikácie a informačná spoločnosť.	37
3.6	Energetika.	38
3.7	Hospodárska súťaž a štátna pomoc.	40
3.8	Hospodárske a menové záležitosti	43
3.9	Finančná kontrola a vnútorňý audit	45
3.10	Kultúra a audiovizia.	46
3.11	Podpora podnikania a priemyselňá politika.	48
3.12	Kohézia a regionálna politika.	53
3.13	Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka.	56
3.14	Rybné hospodárstvo.	59
3.15	Ochrana spotrebiteľov a verejné zdravie.	60
3.16	Spravodlivosť a vnútorňé záležitosti	64
3.17	Vonkajší obchod.	66
3.18	Vonkajšie vzťahy.	69
3.19	Výskum, technológie a inovácie.	74
3.20	Vzdelávanie, mládež, odborná príprava, šport	77
3.21	Zahraničná a bezpečnosťná politika.	80
3.22	Zamestnanosť a sociálne veci	82
3.23	Životné prostredie.	87
3.24	Štatistika.	90
4	Závery.	92

1 Úvod

Dňa 1. mája 2004 sa udial pre Slovenskú republiku historický okamih. Stala sa súčasťou spoločenstva vyspelých štátov Európy a tým sa završili naše predvstupové snahy o priblíženie sa a splnenie podmienok pre členstvo v Európskej únii.

Vstupom do Európskej únie získala Slovenská republika právo podieľať sa na spolurozhodovaní, tvorbe a prijímaní dokumentov na úrovni Európskej

únie, ktoré
aj plne využila a svojimi konkrétnymi postojmi, stanoviskami a
návrhmi
ovplyvňovala čiastočné i niektoré konečné rozhodnutia orgánov EÚ.
Získala nárok
na zastúpenie vo všetkých inštitúciách Európskej únie. Toto právo
však súčasne
predstavuje zodpovednosť hájiť záujmy Slovenskej republiky („ďalej
len SR“) na
pôde Európskej únie („ďalej len EÚ“) a zároveň zodpovednosť za
napĺňanie
spoločne prijatých cieľov a politík Spoločenstva. Tejto úlohy sa
zhostuje s
plným vedomím jej vážnosti a venuje jej prvoradú pozornosť na
všetkých úrovniach
svojho zastúpenia v orgánoch Únie.

1.1 Inštitucionálne záležitosti

Na post komisára Európskej komisie za SR bol 28. januára 2004 vládou SR
nominovaný J. Figel, ktorý spolupracoval s fínskym komisárom pre
podnikanie a
informačnú spoločnosť E. Liikanenom. Po schválení v pléne Európskeho
parlamentu
sa nová Európska komisia ujala funkcie 22. novembra 2004. J. Figel sa
stal
komisárom pre vzdelávanie, odbornú prípravu, kultúru a
mnohojazyčnosť.

Krátko po vstupe, 13. júna 2004 sa uskutočnili v SR prvé voľby do
Európskeho
parlamentu, na základe zákona č. 331/2003 Z. z. o voľbách do
Európskeho
parlamentu. Vo voľbách bolo na území SR zvolených 14 poslancov (SDKÚ
3 mandáty,
LS-HZDS 3 mandáty, Smer 3 mandáty, KDH 3 mandáty, SMK 2 mandáty).
Volebná účasť
16,96 % oprávnených voličov SR bola najnižšia v celej rozšírenej EÚ.

Postavenie poslancov Európskeho parlamentu za SR voči NR SR riešila
novela
rokovacieho poriadku NR SR (zákon č. 253/2005 Z. z) účinná od 18.
júla 2005.
Poslanci Európskeho parlamentu sa môžu zúčastňovať a vystupovať na
rokovaniach
Výboru pre európske záležitosti NR SR (VEZ), nemajú však hlasovacie
právo.

Nízka volebná účasť vo voľbách do Európskeho parlamentu poukázala na
fakt, že je
potrebné neustále vysvetľovať občanom prínosy projektu európskej
integrácie.
Vláda SR schválila 17. júna 2004 Stratégiu informovania verejnosti po
vstupe SR
do EÚ, ktorá sa stala východiskom pre vykonávacie akčné plány na
nasledujúce
obdobie. Táto stratégia spolu so Stratégiou informovania verejnosti o
Euroústave
2004 - 2005 je v súlade s celoeurópskym projektom „Communicating
Europe“
zameraným na posilnenie európskeho povedomia občanov vo všetkých
členských
štátoch EÚ. Cieľom Stratégie informovania verejnosti po vstupe do EÚ

je
poskytovať trvalý informačný servis slovenskej verejnosti o
záležitostiach EÚ.

SR sa v prvom roku členstva zapojila do prebiehajúcej reformy
inštitucionálneho
rámca rozhodovacích procesov EÚ. Jednou zo základných reforiem
primárneho práva
bola príprava, podpis a následný proces ratifikácie Zmluvy o Ústave
pre Európu
(ďalej len „ústavná zmluva“). SR sa zúčastňovala procesu prípravy
ešte ako
prístupujúci štát prostredníctvom účasti na pracovných skupinách
Konventu o
budúcnosti EÚ v Bruseli. Minister zahraničných vecí SR E. Kukan sa
zúčastňoval
rokovaní s mandátom, ktorý prerokovala NR SR. Na konečnom znení
ústavnej zmluvy
sa lídri členských štátov EÚ dohodli 18. júna 2004 v Bruseli počas
írskeho
predsedníctva EÚ. Ústavná zmluva bola slávnostne podpísaná 29.
októbra 2004 v
Ríme najvyššími predstaviteľmi 25 členských štátov EÚ. SR na
podpisovom
ceremoniáli zastupovali predseda vlády M. Dzurinda a minister
zahraničných vecí
SR E. Kukan.

Ústavná zmluva bola prerokovaná v pléne NR SR a 11. mája 2005 bola
schválená
pomero 116 hlasov za, 27 proti, 4 sa zdržali hlasovania. Pred
ukončením
ratifikačného procesu v SR musí zmluvu podpísať prezident SR.
Ratifikačné
listiny boli doručené Kancelárii prezidenta SR 3. júna 2005.

Už pred vstupom SR do EÚ prebiehala diskusia o členstve v Únii
prostredníctvom
„Národného konventu o európskej budúcnosti Slovenska“ za účasti
predstaviteľov
všetkých hlavných segmentov verejného života. Od začiatku roku 2004
začal
konvent pôsobiť v novom formáte pod názvom „Národný konvent o EÚ“
(ďalej len NK
o EÚ), ktorý je prvou inštitucionálnou platformou v SR pre
celospoločenskú
diskusiu o EÚ. Od toho času činnosť NK o EÚ organizačne zabezpečuje
Slovenská
spoločnosť pre zahraničnú politiku (SFPA) prostredníctvom 9
pracovných skupín a
plenárnych zasadaní v spolupráci s Ministerstvom zahraničných vecí
SR. Od roku
2005 bol počet pracovných skupín rozšírený na 11. NK o EÚ bude v
období rokov
2006 - 2008 finančne podporovaný z prostriedkov Úradu vlády SR ročne
sumou 3
mil. Sk.

S prihliadnutím na zameranie zahraničnej politiky SR je jednou z
dôležitých úloh
i cielavedomá realizácia personálnej politiky voči inštitúciám. Ide o
efektívne
využívanie možnosti obsadzovania ponúknutých miest v rámci týchto
inštitúcií.

Členstvom SR v EÚ sa vynorila potreba vyriešenia pracovnoprávných náležitostí u osôb odchádzajúcich pracovať do európskych inštitúcií, databázy vhodných kandidátov a pracovníkov pôsobiacich v inštitúciách EÚ a mechanizmu prípravy a presadzovania slovenských zástupcov do inštitúcií EÚ.

EÚ zamestnáva v súčasnosti takmer 39 tisíc pracovníkov. Najväčšiu časť z celkového počtu predstavujú zamestnanci v štruktúrach Európskej komisie, čo je 70% všetkých zamestnancov EÚ. V praxi to predstavuje 27 tisíc úradníkov, z ktorých 20 tisíc sú stáli zamestnanci a zvyšok tvoria dočasne vyslaní pracovníci, národní experti a pomocné sily. Pre nové členské štáty bolo stanovené sedemročné prechodné obdobie (2004 - 2010) na obsadenie a personálne dobudovanie štruktúr EÚ. Celkovo je pre rozšírenú EÚ vymedzených 3 441 voľných miest, z tohto počtu je pre SR vymedzených 279 postov. Po skončení prechodného obdobia nebudú slovenskí uchádzači zvýhodňovaní a budú pri prijímacom pohovore súťažiť s uchádzačmi v rámci celej EÚ.

V tomto kontexte vláda SR prijala dňa 13. júla 2004 uzn. č. 723/2004 Návrh postupu vysielania národných expertov SR do inštitúcií EÚ, ktorý zjednotil a upravil postup vysielania národných expertov SR do inštitúcií EÚ. V súčasnosti má SR dvadsať národných expertov, t. j. dvojnásobok plánovaného počtu. Týmto spôsobom je umožnená významná výmena informácií medzi národnými administratívami, Európskou komisiou a ďalšími inštitúciami EÚ, ako aj poznanie pracovných postupov, pravidiel a mechanizmov používaných v inštitúciách EÚ.

Správa o obsadzovaní postov úradníkov v inštitúciách EÚ prijatá uzn. vlády SR č. 642/2004 zo dňa 30. júna 2005 vymedzuje definíciu základných súvisiacich pojmov, podáva informáciu o mechanizme obsadzovania úradníckych postov, navrhuje základnú koncepciu prípravy kandidátov a navrhuje pracovnoprávne riešenie postavenia zamestnancov ústredných orgánov štátnej správy pôsobiacich v inštitúciách EÚ. Jedným z cieľov materiálu bolo definovať možnosť opätovného zaradenia sa do štátnej správy tým zamestnancom ústredných orgánov štátnej správy, ktorí po úspešnom výberovom konaní budú pôsobiť na jednotlivých úradníckych postoch v inštitúciách EÚ a po ukončení pracovnej zmluvy s inštitúciou EÚ sa budú môcť zaradiť do štátnej správy SR. V spolupráci medzi ÚV SR a MZV SR bol vypracovaný i predbežný model prípravy záujemcov, ktorý v súčasnosti prechádza posudzovaním ďalšími ústrednými i ostatnými orgánmi štátnej správy.

Z ročného pôsobenia SR v tejto oblasti jasne vyplynula potreba koncentrovaného a koordinovaného prístupu k problematike obsadzovania postov v rámci Európskej komisie. Plán prijať 279 pracovníkov do roku 2010 sa za 1. rok naplnili takmer na 50 %, avšak s neuspokojivými výsledkami v obsadzovaní postov v strednom a vyššom manažmente. V strednom manažmente kategórie A*9 - A*12 Slovensko neobsadilo k 1. aprílu 2005 ani jedno miesto z plánovaného počtu 15 a v kategórii vyššieho manažmentu A*14- A*15 má len dvoch zástupcov. Preto bol dňa 13. júla 2005 uznesením vlády SR č. 546/2005 prijatý Návrh zásad personálnej politiky SR vo vzťahu k inštitúciám EÚ. V uznesení je taxatívne vymedzená úloha všetkých predsedov ústredných orgánov štátnej správy (UOŠS) aktívne vyhľadávať vhodných kandidátov na posty úradníkov v inštitúciách EÚ (vyšší a stredný manažment), ako aj vyhľadávať a presadzovať vhodných kandidátov na pracovné pozície a do riadiacich štruktúr agentúr, inštitúcií, centier a iných organizačných zložiek EÚ v súlade s aktuálnymi potrebami rezortov.

Rozšírením EÚ 1. mája 2004 sa počet oficiálnych a pracovných jazykov únie zvýšil na 20. Zabezpečenie jazykovej rovnosti pri používaní oficiálnych a pracovných jazykov sa ukazuje ako problematické. Írsko a Španielsko uplatnili koncom roku 2004 svoje požiadavky o poskytnutie oficiálneho štatútu národného jazyka, t. j. írčine a 4 regionálnym jazykom v Španielsku. Ministri zahraničných vecí Rady pre všeobecné veci a vonkajšie vzťahy (GAERC) na zasadnutí 13. júna 2005 rozhodli, že sa írčina stala 21. oficiálnym a pracovným jazykom EÚ a od 1. januára 2007 bude používaná pri tlmočení a prekladoch. Španielskym regionálnym jazykom zatiaľ nebol udelený štatút oficiálneho a pracovného jazyka EÚ.

SR si zložitú situáciu v jazykovej oblasti uvedomuje a aj z toho dôvodu bola vo februári 2004 v rámci NK o EÚ otvorená politická, odborná a občianska diskusia o jazykovej politike EÚ a SR. Pracovná skupina pre jazykovú politiku v rámci svojich odporúčaní vláde SR navrhla vytvorenie odborného riešiteľského tímu, ktorý by vypracoval „Jazykovopolitickú stratégiu SR ako členského štátu EÚ“. Stratégia by mala vytvoriť základ pre prípravu stanovísk SR k otázkam a problémom jazykovej komunikácie v EÚ a SR. Príprava takejto stratégie bola navrhnutá ako jedna z 3 priorít v rámci NK o EÚ v roku 2005. Z dôvodu problémov s finančným zabezpečením NK o EÚ v roku 2005 by sa s jej prípravou malo začať až v rámci NK o EÚ v roku 2006.

SR cíti potrebu diskutovať o jazykových problémoch, ktoré sú politicky mimoriadne citlivé aj s našimi partnermi v EÚ. MZV SR navrhlo zaradiť do plánu maďarského predsedníctva v regionálnom zoskupení krajín V4 (júl 2005 - jún 2006) vytvorenie expertnej skupiny, ktorá sa bude zaoberať stavom a problémami jazykovej komunikácie v EÚ a pripraví podklad na rokovanie ministrov.

1.2 Účasť SR na rozhodovacích procesoch Spoločenstiev

Legislatívny rámec

Z členstva v EÚ vyplynula pre SR nevyhnutnosť rešpektovať existujúci mechanizmus rozhodovacích procesov vo všetkých inštitúciách a orgánoch Európskej únie. Táto úloha bola na úrovni vlády zabezpečená schválením návrhu koordinácie rozhodovacieho mechanizmu SR v záležitostiach EÚ a v spolupráci MZV SR so všetkými rezortmi bol ešte v predvstupovom období uvedený do praxe. Efektívna štruktúra inštitucionálneho zapojenia SR do rozhodovacích procesov EÚ sa v SR vytvárala systematicky od roku 2002. V roku 2004 bol prijatý ústavný zákon č. 397/2004 Z. z. o spolupráci NR SR a vlády SR v záležitostiach EÚ. Zákon je základným východiskom pre tvorbu stanovísk SR k legislatívnym návrhom EÚ v podmienkach SR.

Dňa 24. novembra 2004 vláda SR schválila uznesením č. 1120 Mechanizmus pri tvorbe stanovísk k legislatívnym návrhom Európskej komisie v podmienkach SR. Mechanizmus vytvára modelový rámec rozdelenia kompetencií pri tvorbe týchto pozičných dokumentov. Stanoviská SR na pôde európskych inštitúcií sú prezentované a obhajované už v úvodnom štádiu. Legislatívny rámec spolupráce vlády SR a NR SR v záležitostiach EÚ dotvára novela rokovacieho poriadku NR SR (zákon č. 253/2005 Z. z.). Novela upravuje vznik, zloženie a fungovanie Výboru NR SR pre európske záležitosti (VEZ). Taktiež umožňuje VEZ-u schvaľovať pre členov vlády stanoviská SR na rokovania v orgánoch Európskej únie a zapájať sa do procesu tvorby stanovísk SR k návrhom legislatívnych aktov Európskej únie už v počiatočnom štádiu.

V januári 2005 bola sformovaná pracovná skupina, ktorá na základe uznesenia vlády SR č. 1120/2004 bod C. 8. pripravuje legislatívne riešenie spolupráce medzi vládou SR a NR SR pri tvorbe stanovísk k legislatívnym návrhom Európskej komisie v podmienkach SR. Pracovná skupina zložená z predstaviteľov

Úradu vlády SR, Ministerstva spravodlivosti SR a Ministerstva zahraničných vecí SR pripravila návrh riešenia vo forme legislatívneho zámeru, ktorý prešiel medzirezortným pripomienkovým konaním a bude predložený na rokovanie vlády SR.

Rozhodovací mechanizmus Európskej únie a systém koordinácie európskych záležitostí v podmienkach SR.

Prvý stupeň rozhodovacieho procesu predstavuje rezortná koordinačná skupina (RKS), ktorá pôsobí na každom ministerstve. Zodpovedá úrovni pracovných skupín na Generálnom sekretariáte Rady EÚ. Druhý stupeň predstavujú Komisie pre záležitosti EÚ (KEÚ 1 a 2), ktoré zodpovedajú úrovni Výboru stálych predstaviteľov COREPER 1 a COREPER 2 v Rade EÚ.

V rozhodovacom procese EÚ (s dôrazom na Radu) sa SR zúčastňuje prostredníctvom svojich zástupcov v pracovných skupinách, výboroch, ministerských radách a zúčastňuje sa ako plnoprávny člen všetkých zasadnutí orgánov EÚ. Výhodiskom pri príprave ministerských rád EÚ, na ktorých sa schvaľujú legislatívne a iné záväzné dokumenty EÚ, je účasť zástupcov príslušných rezortov na expertných rokovaníach členských štátov (pracovné skupiny), účasť na zasadaní Výborov stálych predstaviteľov (COREPER) a nadväzná príprava odborných materiálov pre ministrov na samotné rokovania Rady EÚ. V domácich podmienkach ide o každodennú činnosť rezortných koordinačných skupín na všetkých rezortoch a koordináciu v rámci ústredných orgánov štátnej správy uskutočňovanú Komisiou pre záležitosti EÚ v týždennom intervale.

Z hľadiska odbornej prípravy na rozhodovacom procese v EÚ zastávajú RKS nezastupiteľnú úlohu. Pripravujú stanovisko reprezentované slovenským expertom (či už z rezortu, alebo diplomata na Stálom zastúpení SR pri EÚ) na rokovaní príslušnej pracovnej skupiny Rady. Priebežne pracujú na príprave kompromisného stanoviska z hľadiska národného záujmu (pri zapojení všetkých zainteresovaných subjektov v SR). Pripravujú mandát pre príslušného ministra na rokovanie Rady. Významnou platformou pre prerokovanie legislatívnych návrhov EÚ je COREPER, ktorý zasadá na úrovni veľvyslancov členských štátov EÚ a ich zástupcov. Na COREPER sú napojené KEÚ 1 a 2 (gestor: MZV SR), ako špecifický pracovný a operatívny orgán koordinácie rozhodovacích procesov na úrovni ústredných orgánov štátnej správy vo vzťahu k rozhodovaciemu procesu v EÚ. Je určený pre účely

nevyhnutnej koordinácie toku informácií k jednému miestu v štruktúre rozhodovacieho procesu EÚ (COREPER). Hlavným cieľom činnosti KEÚ 1 a 2 je zaslanie „jednotnej inštrukcie“ pre stáleho predstaviteľa SR v COREPER 1 a 2.

Rozhodnutie o prijatí príslušného záväzného dokumentu EÚ na úrovni rokovania členských štátov je záležitosťou príslušnej rady ministrov. Ministri zodpovedných rezortov sa k príslušnému návrhu, od jeho predloženia zo strany Európskej komisie až po jeho prijatie v Rade vyjadrujú v niekoľkých etapách. Návrh mandátu pre ministra na príslušnú radu ministrov vypracúva zodpovedné ministerstvo na základe dovtedy spracovaných dokumentov (ako napr. predbežné stanovisko, pozícia, inštrukcia, stanovisko), v logickej nadväznosti na predchádzajúce dokumenty ministerstva a z hľadiska poznania posledného vývoja situácie pri rokovaní na úrovni všetkých členských štátov EÚ.

Pred rokovaním Rady vo fáze prípravy mandátu pre ministra zohráva dôležitú úlohu Výbor pre európske záležitosti (VEZ) NR SR, ktorý sa priebežne zoznamuje s aktuálnymi prerokovanými otázkami. Pred konaním zasadnutia Rady ministrov sa na svojich zasadaniach formou prezentácie zo strany ministra zoznamuje s návrhmi stanoviska SR k jednotlivým bodom rokovania Rady a schvaľuje mandát pre ministra vo vyššie uvedenej problematike na Radu.

O zásadných otázkach stojacich pred Radou ministri informujú vládu SR pred a po zasadaní Rady. V prípade potreby môže byť problém detailne prerokovaný na Ministerskej rade vlády SR pre záležitosti EÚ. Na rokovania Ministerskej rady vlády SR pre záležitosti EÚ, resp. vlády SR môžu rezorty predložiť tie dokumenty EÚ, ktoré sú priebežne na základe komplexných analýz vecne príslušných ÚOŠS hodnotené ako problematické.

Komunikácia na úrovni vlády SR a inštitúcií EÚ

Koordináciu účasti zástupcov SR v procesoch EÚ sprevádzajú viacúrovňové informačné toky. Oficiálnu komunikáciu medzi vládou SR a inštitúciami EÚ zabezpečuje Stále zastúpenie SR pri EÚ. Ústredné orgány štátnej správy majú možnosť využívať systém EXTRANET, ktorý podáva najaktuálnejšie informácie o dokumentoch prerokovaných na zasadnutiach výborov, pracovných skupín a formácií Rady. Prístup k týmto zdrojom informácií má zabezpečený aj NR SR.

Každý občan SR má prístup k všeobecným zdrojom informácií o pripravovaných,

schvaľovaných a prijatých dokumentoch v rámci EÚ, prostredníctvom oficiálnej web stránky EÚ: www.europa.eu.int.

Pre zabezpečenie celkového prehľadu o legislatívnom procese na úrovni EÚ sa pod gestorstvom podpredsedu vlády SR pre záležitosti EÚ pripravujú monitorovacie správy o vývoji stanovísk SR k návrhom právnych aktov EÚ, s ktorými sa oboznamuje vláda SR a NR SR. Dňa 10. mája 2005 bola schválená Správa o účasti SR na legislatívnom procese v Európskej únii za rok 2004, ktorá poskytuje prehľad o činnosti ústredných orgánov štátnej správy, o vyvíjaných aktivitách na presadzovanie záujmov SR na úrovni EÚ v oblasti tvorby legislatívy. Správa bola následne prerokovaná v NR SR.

1.3 Harmonizácia práva

Harmonizácia slovenského práva s právom ES/EÚ sa vykonáva podľa článku 7 ods. 2 Ústavy SR prostredníctvom zákonov alebo aproximačných nariadení vlády SR. Využitie aproximačných nariadení vlády je limitujúce, keďže nimi nie je možné upraviť kompetencie orgánov a ani sankcie, pričom práve sankcie sú jednou z podmienok náležitého aplikovania smerníc ES alebo vykonania implementačných opatrení k nariadeniam alebo rozhodnutiam ES. Aj napriek tejto skutočnosti vláda SR prijala viac ako 200 aproximačných nariadení vlády SR.

Možnosť prebratia smerníc ES alebo vykonania nariadení a rozhodnutí ES aproximačnými nariadeniami vlády SR je na druhej strane jediným možným spôsobom, ako včas plniť záväzky vyplývajúce z členstva SR v EÚ.

SR je podľa stavu k 15. augustu 2005 z celkového počtu 1829 smerníc v omeškaní s prebratím 29 smerníc, ku ktorým neboli notifikované Európskej komisii žiadne všeobecne záväzné právne predpisy SR. To znamená, že SR doteraz prevzala 1800 smerníc ES.

V období od 1. apríla 2004 do 31. apríla 2005 bolo v Úradnom vestníku EÚ publikovaných 440 nariadení a 125 rozhodnutí ES, ku ktorým vláda SR určila zodpovednosť ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy za prijatie vykonávacích opatrení na národnej úrovni.

Na zníženie transpozičného deficitu v členských štátoch EÚ prijala Európska komisia odporúčanie k transpozícii smerníc ovplyvňujúcich vnútorný trh do vnútroštátneho práva. Možno konštatovať, že prevažná časť odporúčaní Európskej

komisie sa v SR vykonávala už od pristúpenia SR k EÚ, čoho výsledkom je nízky transpozičný deficit.

Interný systém riadenia procesov aproximácie práva na úrovni vlády SR, ktorého súčasťou sú aj uvedené odporúčania, zabezpečuje národný transpozičný koordinátor

- sekcia Inštitút pre aproximáciu práva Úradu vlády SR.

Systém zahŕňa nasledovné opatrenia vykonávané národným transpozičným koordinátorom:

§ návrh na určovanie gestorstva smerníc publikovaných v Úradnom vestníku EÚ vládou SR vrátane predbežného určovania gestorstva smerníc;

§ pravidelné informovanie vlády SR o stave transpozičného deficitu SR;

§ riešenie kompetenčných sporov ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy o gestorstve smerníc;

§ vyzývanie ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy po publikovaní všeobecne záväzných právnych predpisov preberajúcich smernice v Zbierke zákonov SR na ich bezodkladnú notifikáciu;

§ vykonávanie notifikácie všeobecne záväzných právnych predpisov SR preberajúcich smernice ES Európskej komisii;

§ určovanie zodpovednosti za prijatie vykonávacích opatrení k nariadeniam a rozhodnutiam ES vrátane predbežného určovania zodpovednosti za prijatie vykonávacích opatrení k nariadeniam a rozhodnutiam ES;

§ riešenie kompetenčných sporov ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy o zodpovednosť za prijatie vykonávacích opatrení k nariadeniam a rozhodnutiam ES;

§ informovanie NR SR o prijatých aproximačných nariadeniach vlády SR a o ďalšom zámere ich prijímania.

2 Horizontálne témy a stratégie EÚ

2.1 Finančná perspektíva a rozpočet EÚ

Finančná perspektíva EÚ na roky 2007 - 2013

Finančná perspektíva predstavuje viacročný rozpočtový rámec, ktorý určuje, akým spôsobom a do akých oblastí bude Európska únia rozdeľovať svoje zdroje počas nasledovných rokov. Zjednodušenie možno povedať, že ide o „investovanie do budúcnosti“.

Primárnu zodpovednosť za negociácie o novej finančnej perspektíve EÚ na roky 2007 - 2013 (ďalej len „NFP“) na úrovni EÚ má Rada pre všeobecné záležitosti a vonkajšie vzťahy (GAERC). COREPER je zodpovedný za prípravu rokovaní rady

ministrov ECOFIN o tejto problematike, pričom mu asistuje pracovná skupina Friends of the Presidency group (predtým sa problematikou NFP zaoberala Ad hoc group pre NFP), ktorá pracuje pod jeho vedením. Legislatívnymi návrhmi EK súvisiacimi s NFP sa detailne zaoberajú jednotlivé pracovné skupiny podľa príslušného druhu problematiky. Záujmy SR v tejto problematike celkovo zastupuje Ministerstvo financií SR. Na zasadaniach skupiny Friends of the Presidency sa zúčastňujú zástupcovia MF SR a Stáleho zastúpenia SR v Bruseli.

Východiskovým dokumentom pre NFP bola Komunikácia k finančnej perspektíve na roky 2007 - 2013, ktorú EK schválila 14. júla 2004. Schválená Komunikácia nadväzuje na Komunikáciu EK z 10. februára 2004 a je sprevádzaná legislatívnymi návrhmi, ktoré zasahujú do všetkých výdavkových kapitol budúcej finančnej perspektívy, ako aj do systému vlastných zdrojov (vrátane návrhu korekčného mechanizmu). EK navrhla výšku stropu záväzkov finančnej perspektívy na úrovni 1,24 % HND a stanovenie záväzkov pre jednotlivé výdavkové kapitoly v úhrne na tejto úrovni. Pokiaľ ide o výšku platieb, EK navrhuje strop pre výšku platieb na priemernej úrovni 1,14 % HND EÚ. EK zdôrazňuje význam prepojenia reálnych politických cieľov s politickým konsenzom pri realizácii aktivít celoeurópskeho záujmu.

Najvýznamnejším dokumentom týkajúcim sa NFP v rámci doterajších rokovaní o NFP bol negociačný blok, ktorý luxemburské predsedníctvo považovalo za hlavný nástroj na realizáciu cieľa odsúhlaseného Európskou radou v decembri 2004 - dosiahnutie politickej dohody o novej finančnej perspektíve do júna 2005. Negociačný blok bol dokumentom predsedníctva, ktorý nebol záväzný pre žiadnu z delegácií. Záverečná podoba negociačného bloku pred júnovým zasadáním Európskej rady obsahovala kompromisné návrhy výdavkov rozpočtu EÚ (nižšie v porovnaní s návrhom EK) na jednotlivé roky podľa výdavkových kapitol NFP s cieľom najst kompromisné riešenie pre dohodu o NFP, čo sa však na Európskej rade v júni 2005 nepodarilo dosiahnuť. Ďalší postup a systém práce na NFP počas britského predsedníctva zatiaľ nebol predložený.

V súvislosti s NFP bude pre rozpočet SR dôležitým dokumentom aj Návrh na obnovenie medziinštitucionálnej dohody o rozpočtovej disciplíne a zdokonalení rozpočtovej procedúry, ktorá vytvára súbor dohodnutých pravidiel týkajúcich sa

viacročného finančného rámca a postupnosti činností pri každoročnej rozpočtovej procedúre. Medziinštitucionálna dohoda je rozdelená do dvoch častí. Prvá časť obsahuje definície a implementačné ustanovenia pre viacročný finančný rámec na roky 2007-2013. Druhá časť sa týka zlepšenia medziinštitucionálnej spolupráce počas každoročnej rozpočtovej procedúry. Súčasťou druhej časti sú aj prílohy, v ktorých je aj tabuľka ustanovujúca maximálne objemy (stropy) pre záväzky na obdobie rokov 2007 - 2013, ako aj nová klasifikácia výdavkov na povinné a nepovinné výdavky podľa návrhu EK. Finálna podoba Medziinštitucionálnej dohody (a výške stropov) však bude závisieť od celkovej dohody o NFP, keďže pri rokovaní o NFP platí pravidlo, že nič nie je dohodnuté, pokiaľ nie je dohodnuté všetko.

V súvislosti s NFP vláda SR schválila Predbežné stanovisko SR k finančnej perspektíve EÚ na roky 2007 - 2013, ktoré bolo v priebehu rokovaní dvakrát aktualizované. Posledná verzia Predbežného stanoviska SR k finančnej perspektíve EÚ na roky 2007 - 2013 bola schválená vládou SR uznesením vlády č. 105/2005 zo dňa 9. februára 2005, pričom prechádzajúce predbežné stanoviská boli schválené uzneseniami č. 869/2004 zo dňa 8. septembra 2004 a č. 61/2004 zo dňa 21. januára 2004.

V súvislosti s finančnou perspektívou EÚ na roky 2007 - 2013 SR spolupracuje predovšetkým s krajinami V 4. Počas prvého polroka 2005 sa táto spolupráca zintenzívnila. Od počiatočnej výmeny názorov a pokusov o všeobecnejšiu koordináciu postojov sa prešlo ku konkrétnej, pravidelnej spolupráci na expertnej úrovni, zavíšenej nepravidelnými stretnutiami štátnych tajomníkov. SR zúčastňuje aj na stretnutiach Skupiny priateľov kohéznej politiky, teda nových členských štátov pod taktovkou Španielska, Portugalska a Grécka, ktoré sú prijímateľmi kohéznej pomoci. K tejto skupine zapojenej v tzv. „iniciatíve 3+10“ sa v úlohe pravidelných pozorovateľov pripojili 4 ďalšie štáty - Belgicko, Taliansko, Írsko a Fínsko. Bilaterálne rokovania vedie SR aj s jednotlivými krajinami Skupiny šiestich čistých prispievateľov do rozpočtu EÚ (Veľká Británia, Holandsko, Švédsko, Nemecko, Francúzsko a Rakúsko). Priority SR vo vzťahu k finančnej perspektíve EÚ na roky 2007 - 2013 sú nasledovné:

§ SR by uvítala skoré dosiahnutie dohody o NFP, ktoré umožní vhodnú prípravu na využitie výdavkov rozpočtu EÚ;

§ SR podporuje spravodlivú a transparentnú štruktúru výdavkov a príjmov rozpočtu EÚ, ktorá by prispievala k naplneniu spoločných priorít EÚ a umožnila čeliť aktuálnym výzvam;

§ Dosiahnutie čo najpriaznivejšej čistej finančnej pozície SR na roky 2007-2013;

§ Podpora spravodlivej miery intenzity pomoci na oprávneného obyvateľa a hľadanie úspor na úkor EÚ-15;

§ Podpora použitia aktuálnych individuálnych mier ekonomického rastu pri alokovaní výdavkov na kohéznu politiku;

§ Podpora zvyšovania reálnej konvergencie, osobitne vo vede a výskume medzi doterajšími a novými členskými štátmi;

§ Požiadavka na prehodnotenie/zvýšenie výdavkov navrhnutých EK na financovanie odstavenia Jaslovských Bohuníc;

§ Pripustenie riešenia problému neprimeranej finančnej záťaže členských štátov s nadmernými rozpočtovými negatívnymi bilanciami v rámci EÚ, ktoré však musí byť časovo a rozsahovo limitované, bez neprimeranej dodatočnej finančnej záťaže pre ostatné členské štáty.

Návrh rozpočtu EÚ na rok 2006

EK predložila v máji 2005 Predbežný návrh rozpočtu EÚ (PDB) na rok 2006, ktorý je posledným rozpočtom EÚ v rámci súčasnej finančnej perspektívy, čo je z pohľadu SR osobitne dôležité, keďže sa na júnovej Rade EÚ nedosiahla dohoda o novej finančnej perspektíve EÚ na roky 2007 - 2013 a v prípade celkového nedosiahnutia dohody o novej finančnej perspektíve by sa objem prostriedkov v roku 2007 odvíjal od úrovne výdavkov v roku 2006.

Platby PDB 2006 sú navrhované vo výške 112 552 mil. EUR, čo predstavuje 1,02% hrubého národného dôchodku (ďalej len „HND“) EÚ-25 (nárast o 5,9% v porovnaní s rozpočtom na rok 2005). PDB navrhuje prijať v roku 2006 záväzky vo výške 121 273 mil. EUR, čo predstavuje 1,09% HND EÚ-25 (nárast o 4% v porovnaní s rozpočtom na rok 2005).

PDB 2006 bol od mája diskutovaný v rámci Rozpočtového výboru Rady. Rada ministrov ECOFIN pre rozpočet pri svojom 1. čítaní odsúhlasila návrh rozpočtu EÚ pre finančný rok 2006 dňa 15. júla 2005 v podobe, ako bol predtým odsúhlasený v rámci COREPERU (6. júla 2005). Celkový schválený kompromisný balík k návrhu

rozpočtu navrhuje platby vo výške 111 421 mil. EUR a záväzky vo výške 120 809

mil. EUR, pričom platby PDB 2006 sú podľa návrhu EK navrhované vo výške 112 567

mil. EUR a záväzky vo výške 121 288 mil. EUR (spolu s výdavkami inštitúcií).

Oproti pôvodnému PDB 2006 sa teda na úrovni Rady odsúhlasilo zníženie o 479 mil.

EUR pre platby a o 1 146 mil. EUR pre výdavky.

V súvislosti s PDB 2006 MF SR predložilo na rokovanie vlády SR

Informáciu o

predbežnom návrhu rozpočtu EÚ na rok 2006, ktorú vláda SR vzala na vedomie dňa

29. júna 2005.

SR má po vstupe do EÚ možnosť priamo ovplyvňovať podobu rozpočtu EÚ na

7 rokov, čím sa zároveň podieľa aj na tvorbe celkovej politiky EÚ, keďže výdavky

rozpočtu EÚ reflektujú priority EÚ na dané obdobie.

V roku 2005 je jednoznačnou prioritou SR vo vzťahu k EÚ práve nová finančná

perspektíva, keďže počas obdobia 2007 - 2013 sa očakáva rapídne zvýšenie príjmov

SR z rozpočtu EÚ a podoba NFP priamo ovplyvní nielen príjmy SR z EÚ, ale aj

odvody SR do rozpočtu EÚ. V budúcnosti bude nevyhnutné naďalej sa aktívne

zúčastňovať na rokovaníach o NFP, ako aj na multilaterálnych a bilaterálnych

stretnutiach, na ktorých sa identifikujú podobné stanoviská, ktoré sa budú

spoločne presadzovať na príslušných úrovniach s cieľom dosiahnutia čo najlepšej

čistej finančnej pozície SR na roky 2007 - 2013.

2.2 Trvalo udržateľný rozvoj

Trvalo udržateľný rozvoj zo širšieho, principiálneho hľadiska možno definovať

ako rozvoj, ktorý naplňa potreby súčasnosti bez toho, aby obmedzoval možnosti

budúcich generácií naplňať svoje potreby. Základom je integrácia starostlivosti

a ochrany životného prostredia do politik Spoločenstva, t. j. okrem ekonomického

a sociálneho aspektu je potrebné pri všetkých strategických rozhodnutiach či

samotných opatreniach brať do úvahy aj aspekt dopadu na životné prostredie.

Všetky tieto tri aspekty je pritom potrebné vnímať a posudzovať z dlhodobého

hľadiska, čo je v súčasnosti záujem prioritne sledovaný Európskou úniou.

Po vstupe do EÚ, SR prevzala na seba záväzky vyplývajúce z trvalo

udržateľného rozvoja (TUR).

Koordinácia na vnútroštátnej úrovni je zabezpečovaná dvoma subjektmi

-

Ministerstvom životného prostredia SR z hľadiska environmentálnych dopadov a podpredsedom vlády SR pre európske záležitosti z celkového hľadiska.

Na úrovni EÚ je otázka trvalo udržateľného rozvoja prerokovaná a SR formou pozícií pre pracovnú skupinu Rady EÚ pre medzinárodné environmentálne otázky

WPIEI zastupuje Ministerstvo životného prostredia SR.

Najvýznamnejšími dokumentmi, ktoré boli prerokované a schválené Radou v oblasti

trvalo udržateľného rozvoja (za účasti expertov MŽP SR) boli závery trinásteho

zasadnutia Komisie OSN o trvalo udržateľnom rozvoji (CSD 13), čo zdôrazňuje

aspekt globálnosti tejto tematiky. CSD 13 sa podobne ako CSD 12 zameralo na

otázky vôd, sanitácie a ľudských sídel. Rokovania boli zamerané na regionálne

otázky ako aj na kroky, ktoré je možné realizovať na regionálnej i globálnej

úrovni.

Z pohľadu trvalo udržateľného rozvoja sa EÚ snaží o dosiahnutie ekonomickej

výkonnosti, stability cien, konkurencieschopného trhu, plnej zamestnanosti,

pokroku vzdelávania a sociálnej oblasti ako aj ochranu a zlepšenie stavu

životného prostredia. Hlavné princípy politik z pohľadu TUR sú presadzovanie

základných práv, vnútro a medzigeneračná spravodlivosť, účasť občanov, účasť

politik, princíp predbežnej opatrnosti, princíp „znečisťovateľ platí“,

koherencia politik a vlády.

V súlade s princípmi EÚ pre TUR, SR schválila uznesením vlády č. 211 zo dňa

16. marca 2005 Východiská Akčného plánu pre trvalo udržateľný rozvoj. V

relevantnom uznesení bola definovaná hlavná vízia trvalo udržateľného rozvoja -

dosiahnutie maximálneho súladu medzi ekonomickou, sociálnou, environmentálnou a

kultúrnou dimenziou rozvoja spoločnosti, globálna dimenzia TUR, návrh základných princípov TUR. Tým, že sa SR stala od 1. mája 2004 členom

únie, prebrala na seba záväzky a ciele, ktoré má EÚ stanovené vo svojich dokumentoch,

ktorými sú: Stratégia Európskej únie pre TUR a Lisabonská stratégia.

Akčný plán trvalo udržateľného rozvoja na roky 2005-2010, ktorý bol 13. júla

2005 schválený uzn. vlády č. 574, nadväzuje na Východiská a definuje 14 hlavných

cieľov. Ciele sú konkretizované pre jednotlivé rezorty a priradujú sa k nim

merateľné ukazovatele, termíny, zodpovednosť za ich plnenie a spôsoby ich

financovania.

Vplyv na aktivity SR sa v oblasti trvalo udržateľného rozvoja okrem

aplikácie základných princípov prejavuje i nepriamo, cez nástroje, ktoré EÚ na ich presadzovanie používa - zameranie finančných zdrojov prostredníctvom novej finančnej perspektívy a implementáciou princípu trvalo udržateľného rozvoja do strategických dokumentov na budúce obdobie.

2.3 Lisabonská stratégia

Na zasadnutí Európskej rady v Lisabone v marci 2000 bol stanovený pre Úniu nový strategický cieľ - do roku 2010 vybudovať konkurencieschopnú a dynamickú ekonomiku založenú na vedomostiach, s väčšou sociálnou súdržnosťou a s vyššou mierou zamestnanosti. Počas roka 2004 prostredníctvom skupiny na vysokej úrovni pod vedením W. Koka prebiehalo strednodobé hodnotenie dosahovania lisabonských cieľov (do čoho sa aktívne zapojila aj Slovenská republika). Indikátory monitorujúce dosahovanie lisabonských cieľov jasne ukazovali, že Európska únia radikálne zaostáva za svojimi víziami pokroku. Na základe Správy skupiny na vysokej úrovni Európska komisia začiatkom februára 2005 prehodnotila účinnosť doteraz používaných nástrojov a metód implementácie lisabonskej stratégie a v rámci jej strednodobého hodnotenia navrhla nový smer pre lisabonskú stratégiu. Vzájomná koordinácia hospodárskych politík členských štátov a ich povinnosti v tomto smere vyplývajú zo Zmluvy o založení ES (čl. 99 a čl. 128 pre politiku zamestnanosti).

Strednodobé hodnotenie lisabonskej stratégie bolo jedným zo štyroch hlavných bodov tohtoročného jarného summitu Európskej rady, ktorý sa konal v dňoch 22. - 23. marca 2005. SR vo svojej pozícii uvítala prezentovanú redefiníciu lisabonskej stratégie a vyjadrila jej plnú podporu. Nový riadiaci režim je založený na trojročnom programovom cykle, prvý pre roky 2005 - 2008. Jeho základným krokom je vypracovanie národných programov reforiem jednotlivými členskými štátmi, pričom tieto by mali byť predložené Európskej komisii do 15. októbra 2005. Zameranie a obsah národných reformných programov je z úrovne Európskej únie po prvýkrát určený tzv. Integrovanými usmerneniami (Integrated Guidelines), ktoré zlučujú Všeobecné usmernenia pre hospodárske politiky (Broad Economic Policy Guidelines) a Usmernenia pre zamestnanosť (Employment Guidelines), čím prinášajú zjednodušenie koordinačných procesov v porovnaní s predchádzajúcim obdobím.

Na úrovni Slovenskej republiky je koordinácia v tejto agende zabezpečovaná prostredníctvom podpredsedu vlády SR pre európske záležitosti, ľudské práva a menšiny a podpredsedu vlády a ministra financií, v súlade s uznesením vlády SR č. 152/2005 k Návrhu inštitucionálneho zabezpečenia koordinácie Lisabonskej agendy v Slovenskej republike. Zasadnutia pracovnej skupiny pre lisabonskú stratégiu sa zvolávajú ad hoc. Na prerokovávaní nových usmernení pre hospodárske politiky na úrovni Rady pre ekonomické a finančné záležitosti v mene SR aktívne participovali predstavitelia Ministerstva financií SR. Dôležitú úlohu zohráva Ministerstvo hospodárstva SR, ktoré sa zúčastňovalo rokovaní k integrovaným usmerneniam na úrovni Rady pre konkurencieschopnosť. Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR zasa prezentovalo záujmy SR na Rade pre zamestnanosť, sociálnu politiku, zdravie a ochranu spotrebiteľa (EPSCO) pri prerokovávaní nových usmernení pre zamestnanosť, ktoré sú súčasťou integrovaného balíka usmernení, Ministerstvo školstva na Rade pre vzdelávanie, mládež a kultúru.

Slovenská republika podnikla kroky na implementáciu lisabonskej stratégie ešte pred vstupom SR do EÚ. SR prispela k diskusii o lisabonskej agende svojím pozičným dokumentom na jarnom summite Rady v roku 2004 (schválený uznesením vlády SR č. 251/2004 zo dňa 24. marca 2004) obsahoval aj stanovene krátkodobých, strednodobých a dlhodobých opatrení zameraných na dosiahnutie cieľov lisabonskej stratégie. Plnenie opatrení bolo monitorované prostredníctvom odpočtu.

V čase, keď sa jarný summit Rady zaoberal prehodnotením lisabonskej stratégie, mala vláda SR za sebou ďalší krok v realizácii cieľov tejto stratégie - prijala dokument s názvom „Návrh Stratégie konkurencieschopnosti Slovenska do roku 2010“ (s podtitulom Lisabonská stratégia pre Slovensko). Stratégia konkurencieschopnosti SR spolu so 4 akčnými plánmi (prijatými následne 13. júla 2005) sa chápe ako kľúčový strategický dokument, ktorý formuje základ vládnej politiky na obdobie do roku 2010. V nej vytypované priority budú tvoriť i základ slovenského národného programu reforiem.

Ako hlavná ekonomická stratégia EÚ má lisabonská agenda za úlohu pozitívne ovplyvniť a zvýšiť konkurencieschopnosť členských štátov a celej EÚ v celosvetovom meradle. Návrh opatrení obsiahnutý v balíku integrovaných usmernení bude musieť Slovenská republika brať do úvahy pri tvorbe a realizácii

svojej
hospodárskej, makro aj mikroekonomickej politiky a politiky
zamestnanosti.
Vzhľadom na to môže mať jej realizácia veľký ekonomický dopad -
prínos - pre
celú Slovenskú republiku.

O dôležitosti dosiahnutia jej cieľov svedčí aj to, že v rámci návrhu
budúcej
finančnej perspektívy je na napĺňanie cieľov lisabonskej stratégie
vyčlenený
samostatný balík finančných prostriedkov v osobitnej výdavkovej hlave
1a -
Konkurencieschopnosť pre rast a zamestnanosť.

Návrh odporúčaní

V súvislosti s implementáciou lisabonskej agendy v podmienkach SR je
nevyhnutné
venovať maximálnu pozornosť riadnemu plneniu opatrení vytýčených v 4
akčných
plánoch stratégie konkurencieschopnosti SR a Národného programu
reforiem
Slovenskej republiky po jeho schválení.

2.4 Ludské práva

Európska únia aktívne podporuje a chráni ľudské práva v rámci svojich
hraníc a
vo svojich vzťahoch s tretími krajinami. Politika ľudských práv EÚ sa
zameriava
na občianske, politické, ekonomické, sociálne a kultúrne práva, tiež
chráni
práva žien a detí, národnostných menšín a ľudí bez domova.
Politika EÚ v oblasti ľudských práv v jej vonkajších vzťahoch s
tretími
krajinami, ktorá je výsledkom dohody ČŠ, je výrazným determinantom
pozícií a
aktivít SR v bilaterálnych i multilaterálnych reláciách, ako aj jej
zahraničnej
politiky v oblasti ľudských práv všeobecne. Snahou EÚ je spoločný
jednotný
postup všetkých členských krajín EÚ, s cieľom dosiahnuť univerzálne
dodržiavanie
ľudských práv. Jednotný postup ČŠ znamená pre SR silnejšiu pozíciu
pri
dosahovaní spoločných cieľov EÚ a podporu pri rozvoji a konsolidácii
demokracie,
právneho štátu a dodržiavania ľudských práv a základných slobôd (čl.
11 Zmluvy o
EÚ)

Kompetenčne je táto oblasť na úrovni EÚ prezentovaná zástupcami
Ministerstva
spravodlivosti SR a Sekcie ľudských práv a menšín Úradu vlády SR, vo
vonkajších
vzťahoch s tretími krajinami Ministerstvom zahraničných vecí SR.

Vo vzťahu k tretím krajinám EÚ v rámci Spoločnej zahraničnej a
bezpečnostnej

politiky presadzuje princípy podpory a ochrany ľudských práv. Za sledované obdobie došlo k významnej štrukturálnej zmene, ktorá posilnila význam ľudských práv v rámci SZBP. V snahe prispieť ku koherentnej a súvislej politike EÚ v oblasti ľudských práv bol 17. januára 2005 vymenovaný Osobný predstaviteľ Vysokého predstaviteľa pre SZBP pre oblasť ľudských práv, pán Michael Matthiessen.

V rámci Rady pôsobí pracovná skupina pre ľudské práva, ktorá má v kompetencii všetky ľudskoprávne aspekty vonkajších vzťahov Európskej únie. SR v nej zastupujú experti z Ministerstva zahraničných vecí SR. Z tejto úrovne vychádzajú zásady prístupu EÚ k situácii v oblasti ľudských práv v jednotlivých krajinách sveta, iniciatívy EÚ v oblasti ľudských práv a tiež postoje EÚ k otázkam ľudských práv prerokovávané na pôde medzinárodných organizácií.

Tematické priority EÚ v oblasti ľudských práv sú formulované v 5 usmerneniach, ktoré boli schválené na úrovni ministrov zahraničných vecí (GAERC). Týmito prioritami sú zrušenie trestu smrti a zákaz mučenia vo svete, odstránenie zneužívania detí v ozbrojených konfliktoch, podpora ochrancov ľudských práv a uskutočňovanie dialógov o ľudských právach s tretími krajinami

V období od vstupu SR do EÚ sa do popredia na pôde Európskej únie dostali v oblasti ľudských práv dva základné okruhy: otázky posilnenia základných práv v rámci EÚ súvisiace s pripravovaným rozšírením mandátu Európskeho monitorovacieho centra rasizmu a xenofóbie na Agentúru základných práv EÚ ako i otázky rodovej rovnosti v súvislosti s prípravou zriadenia Európskeho inštitútu pre rodovú rovnosť (informácie o inštitúte podrobnejšie pozri kapitola Zamestnanosť a sociálne veci).

V súvislosti s návrhom na zriadenie Európskeho inštitútu pre rodovú rovnosť predseda vlády SR v apríli 2005 oznámil predsedovi Európskej rady Jean-Claude Junckerovi seriózný záujem SR o umiestnenie sídla inštitútu na Slovensku. Kancelária podpredsedu vlády pre európske záležitosti, ľudské práva a menšiny vyvíja za týmto cieľom aktivity v spolupráci s Ministerstvom zahraničných vecí SR a Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

Čo sa týka otázky posilnenia základných práv v rámci EÚ, súvisiace s pripravovaným rozšírením mandátu Európskeho monitorovacieho centra rasizmu a xenofóbie na Agentúru základných práv EÚ, v rámci prípravy svojho návrhu

iniciovala Európska komisia v októbri 2004 verejnú konzultáciu o budúcej agentúre. Verejná konzultácia bola ukončená verejným prerokovaním (public hearing) v januári 2005, na ktorom sa zúčastnilo vyše 150 odborníkov na ľudské práva a zástupcov občianskej spoločnosti. Európska komisia následne oznámila, že návrh na zriadenie agentúry, vychádzajúci aj z názorov účastníkov verejnej konzultácie, zverejní ku koncu 1. polroka 2005.

Na základe dohody podpredsedu vlády SR pre európske záležitosti, ľudské práva a menšiny a ministra zahraničných vecí SR koordinuje medzirezortné aktivity súvisiace s prípravou zriadenia Agentúry ľudských práv EÚ po odbornej stránke Sekcia ľudských práv a menšín. S týmto cieľom bola zriadená expertná pracovná skupina skladajúca sa zo zástupcov Úradu vlády SR, Ministerstva zahraničných vecí SR, Ministerstva spravodlivosti SR a Ministerstva vnútra SR. Po zverejnení návrhu EK bude táto expertná skupina pracovať na vypracovaní odborných stanovísk k návrhu.

V II. polroku 2005 sa očakáva ukončenie rokovaní o návrhu Európskeho inštitútu pre rodovú rovnosť a zároveň začatie rokovaní o rozšírení mandátu Európskeho monitorovacieho centra rasizmu a xenofóbie na Agentúru základných práv EÚ po zverejnení návrhu Európskej komisie.

2.5 Boj proti podvodom

Európska komisia prisudzuje veľkú dôležitosť ochrane finančných záujmov Európskeho spoločenstva, boju proti podvodom a ostatným nezákonným činnostiam, ktoré tieto záujmy poškodzujú (odhaľovanie a monitorovanie colných podvodov, zneužívanie štátnych príspevkov, daňových únikov a opatrenia na boj proti korupcii a proti ďalším nelegálnym činnostiam). V súvislosti s rozšírením EÚ Európska komisia už v predvstupovom období iniciovala zriadenie svojich kontaktných pracovísk pre spoluprácu s Európskym úradom boja proti podvodom (OLAF) v rámci štátnej správy kandidátskych krajín. Kontaktné pracoviská AFCOS majú zodpovednosť za koordináciu všetkých legislatívnych, administratívnych a operatívnych aspektov ochrany finančných záujmov Európskych spoločenstiev v danej krajine.

Kontaktným partnerom OLAF-u v Slovenskej republike (slovenský AFCOS) je Centrálny kontaktný útvar pre SR, ktorý bol zriadený ako organizačný

útvár

Úradu vlády SR. Centrálny kontaktný útvar OLAF pre SR sa vyjadruje aj k návrhom všeobecne záväzných právnych predpisov, uznesení a ďalších materiálov predkladaných na rokovanie vlády, súvisiacich s ochranou finančných záujmov Európskeho spoločenstva. Informuje OLAF o aktivitách a okolnostiach ohrozujúcich finančné záujmy Európskych spoločenstiev, prijíma a spracúva informácie od OLAF-u, ktoré môžu indikovať podozrenia, že došlo k nezrovnalosti (iregularite) alebo trestnému činu, ktorý má dopad na finančné záujmy Európskeho spoločenstva a ktorých riešenie náleží SR.

Zástupcovia Centrálného kontaktného útvaru pre OLAF pre SR sa zúčastňujú na pravidelných stretnutiach Koordinačného výboru boja proti podvodom (COCOLAF), ktorý je zriadený ako poradný orgán Európskeho úradu boja proti podvodom OLAF. Cieľom týchto stretnutí je hlavne výmena informácií medzi EK a členskými štátmi v oblasti ochrany finančných záujmov EÚ a prezentácia nových pracovných dokumentov Komisie. Tie slúžia najmä na vyjasnenie pojmov a postupov z pohľadu Komisie pri uplatňovaní legislatívneho rámca.

Zástupcovia CKÚ OLAF sa pravidelne zúčastňujú na stretnutiach pracovnej skupiny k článku 280 Zmluvy ES. Výsledkom práce tejto skupiny je každoročne aktualizovaný dotazník, ktorý tvorí súčasť výročnej správy. Hlavnou úlohou tohto dotazníka je informovanie o zmenách v národnej legislatíve, ktoré by mohli mať vplyv na uplatňovanie článku 280 Zmluvy ES, najmä v oblasti ochrany finančných záujmov EÚ a boja proti podvodom .

Organizujú sa stretnutia pracovnej skupiny pre nezrovnalosti a vzájomnú pomoc - poľnohospodárske produkty podľa nariadenia EHS č. 595/91 a ER č. 515/ 97. Účelom týchto stretnutí je oboznámenie sa s najdôležitejšími legislatívnymi zmenami v boji proti podvodom v poľnohospodárskej oblasti ako na národnej úrovni, tak aj na európskej úrovni.

Od prijatia SR do EÚ sa zástupcovia CKÚ OLAF pravidelne zúčastňujú na zasadnutiach pracovného výboru boja proti podvodom pri Rade Európy spolu so zástupcami ostatných relevantných inštitúcií.

Každoročne sa organizujú pravidelné stretnutia AFCOS pri okrúhlym stole, ktorých hlavným cieľom je výmena informácií a skúseností medzi zástupcami jednotlivých AFCOS, prípadne vznesenie požiadaviek na zmenu.

K najnovším právnym predpisom, v ktorých sú plánované zmeny, patrí návrh na zmenu nariadenia 1681/94, týkajúci sa nezrovnalostí a znovuzískavania neoprávnene vyplatených prostriedkov v spojení s financovaním štrukturálnych politik a organizovaním informačného systému v tejto oblasti, stanovisko č. 6/2005 k návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 1073/1999 a nariadenie (Euroatom) č. 1074/1999, týkajúce sa vyšetrovaní vedených Európskym úradom boja proti podvodom (OLAF).

2.6 Boj proti terorizmu

Spolupráca v rámci EÚ je v oblasti boja proti terorizmu nevyhnutná, najmä poskytovanie informácií o medzinárodných sieťach a hľadaných osobách je kľúčovým prvkom ochrany civilného obyvateľstva. Terorizmus od základov mení charakter vedenia vojen (od symetrických vojen sa čoraz častejšie stávame svedkami asymetrických vojen). Boj proti terorizmu však neznamená len policajno-bezpečnostné aktivity, ale je potrebné sa zamerať aj na politickú stránku terorizmu, teda na dôvody alebo akcie, ktoré vyvolávajú terorizmus v najrozmanitejších podobách a oblastiach sveta.

Na úrovni Rady v tejto oblasti reprezentuje záujmy Slovenskej republiky Ministerstvo vnútra SR, ktoré je zapojené do prijímania dokumentov legislatívneho a nelegislatívneho charakteru najmä prostredníctvom Rady ministrov pre spravodlivosť a vnútro. Problematika čiastočne zasahuje aj do problematik zastrešovaných inými ministerstvami a ministerskými radami, napríklad do pôsobnosti Rady ministrov pre všeobecné záležitosti a vonkajšie vzťahy v súvislosti s dokumentmi, ktoré má na starosti – Haagsky akčný plán ako aj Akčný plán boja proti terorizmu.

Na národnej úrovni je problematika boja proti terorizmu riešená v rámci RKS Ministerstva vnútra SR, Ministerstva spravodlivosti SR a Ministerstva obrany SR, v spolupráci s bezpečnostnými službami (NBÚ a SIS) ako aj so znalcami danej problematiky.

Slovenská republika sa prostredníctvom MV SR zapája do tvorby európskej legislatívy a do aktivít smerujúcich k zabráneniu teroristickým útokom ako aj do snáh ochrániť civilné obyvateľstvo, a to už od počiatočnej fázy. Súvisiace témy sú väčšinou prerokovávané v COREPER II.

Boj proti terorizmu je prioritou celej EÚ, od vstupu SR do EÚ bolo prijatých viacero významných legislatívnych aktov týkajúcich sa boja proti

terorizmu:

- Nariadenie Rady (ES) č. 2252/2004 z 13. decembra 2004 o normách pre bezpečnostné znaky a biometriu v pasoch a cestovných dokladoch vydávaných členskými štátmi
- Rozhodnutie Rady 2005/211/SVV z 24. februára 2005 o zavedení niektorých nových funkcií pre Schengenský informačný systém vrátane boja proti terorizmu

Najdôležitejšími dokumentmi nelegislatívneho charakteru, prijatými za rok

členstva SR v EÚ v oblasti boja proti terorizmu boli:

- Akčný plán boja proti terorizmu, pôvodne prijatý 25. 3. 2004, ktorý sa aktualizuje každého pol roka, posledná aktualizácia bola schválená Európskou radou dňa 16. -17. júna 2005
- Prevencia, pripravenosť a reakcia na teroristické útoky COM/2004/698. Dokument bol schválený Radou ministrov pre spravodlivosť a vnútro (JHA) 2. decembra 2004
- Posilňovanie bezpečnosti - Štruktúra policajnej a justičnej spolupráce na úrovni EÚ - Výbor pre vnútornú bezpečnosť (COSI, doc. 16367/04).

V súčasnosti sú prerokovávané viaceré významné návrhy legislatívnych a

nelegislatívnych aktov, ako je návrh rozhodnutia Rady o výmene informácií a spolupráci v oblasti trestných činov terorizmu. Dôležitým procesom je tiež komunikácia Komisie smerom k Rade a Európskemu parlamentu zakladajúca rámcový program pre "Bezpečnosť a ochranu slobôd" na obdobie rokov 2007 až 2013, návrh rozhodnutia Rady zakladajúci špeciálny program "Prevencia, pripravenosť a riadenie následkov terorizmu" na obdobie rokov 2007 - 2013, a návrh rozhodnutia Rady zakladajúci špeciálny program "Prevencia a boj proti organizovanému zločinu" na obdobie rokov 2007 - 2013. Nemenej dôležitým je aj návrh rámcového rozhodnutia o zjednodušení výmeny informácií a spravodajstva medzi orgánmi vynucujúcimi zákon členských štátov EÚ.

Prvý rok členstva Slovenskej republiky v EÚ je možné z perspektívy boja proti terorizmu hodnotiť kladne, keďže zvýšené nároky na administratívne a finančné kapacity vyvažuje obrovský prínos z bezpečnostno-politického hľadiska. Koordinácia činnosti a výmena informácií s ostatnými členskými štátmi, ich bezpečnostnými službami a nadnárodnými organizáciami bojujúcimi proti kriminalite vo vysokej miere prispieva ku zlepšovaniu vnútroštátnej bezpečnosti ako aj schopnosti reagovať na hrozby pochádzajúce zo zahraničia.

V oblasti boja proti terorizmu je potrebné v blízkej budúcnosti zamerať sa na

nové fondy vznikajúce na základe finančnej perspektívy EÚ na roky 2007 - 2013, proces tvorby dlhodobých koncepčných materiálov, programom "Prevenencia, pripravenosť a riadenie následkov terorizmu", "Bezpečnosť a ochrana slobôd" ako aj programu "Prevenencia a boj proti organizovanému zločinu". Nemenej dôležitým bodom bude aj zavedenie a implementácia Schengenského informačného systému druhej generácie.

2.7 Rozširovanie EÚ

Európska únia (respektíve Európske spoločenstvá) sa nechápe ako uzavretá organizácia, členom sa môže stať každý európsky štát (avšak jasná definícia tohto európanstva zatiaľ neexistuje), ktorý splní isté podmienky (schopnosť prijať *acquis*, demokracia, trhovú ekonomiku, primerané sociálno-ekonomické charakteristiky). 1. januára 2007 by sa členom EÚ malo stať Bulharsko a Rumunsko, hoci je možné, že dátum vstupu sa môže o niečo oddialiť. Štatút kandidátskej krajiny má aj Turecko a Chorvátsko. S oboma týmito krajinami by sa v prípade priaznivého vývoja okolností mohli prístupové rokovania začať do konca roku 2005. Pokiaľ južná hranica EÚ v budúcnosti je jasná - je určená Stredozemným morom, východná hranica ostáva otáznou - najmä v prípade štátov ako je Ukrajina, Moldavsko a pod.

Z hľadiska významných horizontálnych tém EÚ možno ďalšie rozširovanie Únie (najmä o krajiny západného Balkánu) označiť za jednu z priorit slovenskej zahraničnej politiky. Uvedená problematika je v podmienkach SR zastrešovaná ministerstvom zahraničných vecí, ktoré v spolupráci s príslušnými rezortmi a výbormi NR SR prijíma rozhodnutia vnútroštátneho charakteru a prostredníctvom svojich expertov v príslušných formáciách EÚ sa podieľa na tvorbe a schvaľovaní európskych rozhodnutí k problematike ďalšieho rozširovania EÚ.

Paralelne s vertikálnou štruktúrou prijímania rozhodnutí v oblasti rozširovania EÚ na európskej úrovni existuje v rámci MZV SR systém koordinačných skupín, pripravujúcich pozície SR k jednotlivým otázkam v rámci balíka rozširovania EÚ. Koordináciou inštrukcií na zasadnutia príslušných pracovných skupín EÚ sa zaoberá rezortná koordinačná skupina MZV SR. Na pravidelné zasadnutia sú prizývaní aj zástupcovia Úradu vlády SR, NR SR a MO SR. Príprava a schvaľovanie národných pozícií na zasadnutia COREPER sú predmetom rokovaní Komisie

pre európske záležitosti. Následne sa príslušná problematika prerokúva na pôde Rady pre všeobecné záležitosti a vonkajšie vzťahy (GAERC), prípadne na Európskej rade. O pozíciách SR na Rade EÚ minister zahraničných vecí SR vopred informuje vládu SR a NR SR.

Z hľadiska ďalšieho rozširovania EÚ v období od 1. mája 2004 do 30. apríla 2005 bolo na pôde GAERC a Európskej rady prijatých niekoľko významných dokumentov. Dôležité v tomto smere sa javia závery Európskej rady z decembra 2004 (17.-18. decembra 2004), ktoré stanovili konkrétne termíny začatia prístupových rokovaní pre Chorvátsko a Turecko. 17. marec 2005, resp. 3. október 2005 sa tak stali pre uvedené kandidátske krajiny konkrétnym vyjadrením ďalšieho napredovania pri napĺňaní ich eurointegračných ambícií. Otvorenie negociačného procesu podľa stanoveného harmonogramu však EÚ podmienila prijatím a implementáciou viacerých reformných opatrení, čo v konečnom dôsledku viedlo k odloženiu otvorenia prístupových rokovaní s Chorvátskom (HR) [1].

SR má prostredníctvom vstupu do EÚ možnosť aktívne realizovať svoje zahraničnopolitické priority. V rámci rozširovania EÚ sa SR dlhodobo angažuje v prospech eurointegračných ambícií západného Balkánu. Bola to práve SR, ktorá v spolupráci s podobne zmýšľajúcimi európskymi krajinami presadila na pôde GAERC zriadenie špeciálnej pracovnej skupiny (Task Force) na monitorovanie implementácie Akčného plánu Chorvátska.

V kontexte rozšírenia EÚ o Turecko sa SR aktívne zapojila do procesu prostredníctvom prípravy národnej pozície na zasadnutie decembrovej Európskej rady (17.-18. decembra 2004), ktorá bola na základe odporúčania vlády SR schválená plénom NR SR 30. novembra 2004. NR SR zaviazala predstaviteľa SR na zasadnutí ER presadzovať taký spôsob začiatku rokovaní o vstupe Turecka do Európskej únie, ktorý bude rešpektovať nevyhnutnosť plnenia kritérií a z ktorého nebude vyplývať záväzok Európskej únie prijať Turecko za člena EÚ.

Z hľadiska ďalšieho rozširovania EÚ bude potrebné podrobne sledovať napredovanie integračných ambícií súčasných, ako aj potenciálnych kandidátskych krajín EÚ. Dôležité pre SR v tomto smere bude sledovanie ďalších krokov Ukrajiny, ktorej európske smerovanie by v budúcnosti mohlo viesť k posunu východnej hranice EÚ.

Návrh odporúčaní
Pokračovať v podpore napĺňania zahraničnopolitických priorít SR, najmä v

kontexte integračných ambícií krajín západného Balkánu (špeciálne Chorvátska).

2.8 Humanitárna pomoc

Európska únia je jedným z najvýznamnejších poskytovateľov pomoci postihnutým, bez ohľadu na ich rasu, náboženstvo či politické názory. Humanitárna pomoc je poskytovaná prostredníctvom Úradu humanitárnej pomoci (ECHO - zal. 1992), ktorý koordinuje početné aktivity svojich partnerov. Je dôležitou súčasťou vonkajších aktivít únie. V súčasnosti je EÚ prítomná svojimi humanitnými aktivitami v Iraku, Afganistane, v Čečensku, v Tadžikistane, na palestínskych územiach, v západnej Sahare a na viacerých miestach Afriky. EÚ je aj najväčším prispievateľom pomoci krajinám postihnutým vlnou cunami v roku 2004.

Dôležitým motívom pre SR je v otázke poskytovania humanitárnej pomoci plnenie záväzkov a prísľubov, ktoré vyplývajú najmä z členstva SR v medzinárodných organizáciách (EÚ, OECD, OSN a NATO).

Európska únia ako najväčší svetový poskytovateľ humanitárnej pomoci prebrala na seba kľúčovú úlohu pri napĺňaní Miléniových rozvojových cieľov (MDGs). Na summite OSN v New Yorku (2000) sa SR k týmto cieľom jednoznačne prihlásila a ich plnenie predstavuje základ smerovania slovenskej humanitárnej pomoci. SR ako súčasť donorskej komunity chce v rámci svojich možností pomôcť riešeniu globálnych problémov, prostredníctvom pomoci ľuďom trpiacich v dôsledku hladu, ozbrojených konfliktov a prírodných katastrof. Morálna povinnosť poskytovať pomoc trpiacim ľuďom pramení z princípov humanity a spolupatričnosti, ako aj z poznania, že vývoj v ktorejkoľvek krajine spätne ovplyvňuje situáciu aj v našej krajine.

Nad rámec zvyšovania objemu, EÚ sa angažuje v otázke skvalitňovania humanitárnej pomoci presadzovaní prijatia „Zásad a správnych postupov humanitárneho darčovstva“ poprednými svetovými humanitárnymi darcami a organizáciami. Preberaním priorít EÚ, SR zintenzívňuje svoju účasť v najzávažnejších humanitárnych operáciách na svete a skvalitňuje poskytovanie bilaterálnej pomoci ako aj spoluprácu s medzinárodnými humanitárnymi organizáciami.

Katastrofa v južnej a juhovýchodnej Ázii v dôsledku cunami na prelome roka 2005 preverila schopnosti celého medzinárodného spoločenstva a poukázala na nedostatky systému poskytovania humanitárnej pomoci, predovšetkým v otázke rýchlosti reakcie a koordinácie pomoci. Skúsenosť vyvolala

medzinárodnú diskusiu
o reforme humanitárneho systému na národnej, regionálnej i
celosvetovej úrovni.

Základným v súčasnosti platným dokumentom pre riadenie procesu
poskytovania
humanitárnej pomoci v SR je vládou SR schválený Koordinovaný postup
pri
poskytovaní humanitárnej pomoci Slovenskou republikou, ktorý sa
zameriava na
realizáciu priorít zahraničnej politiky vlády Slovenskej republiky
(uznesenie
vlády SR č.1223/2002). Politické rozhodnutia sú prijímané na úrovni
MZV SR v
súčinnosti s Úradom civilnej ochrany, ktorý pôsobí ako koordinátor
humanitárnej
pomoci v rámci Ministerstva vnútra SR.

Vzhľadom na potrebu zladit' postupy poskytovania humanitárnej pomoci,
MZV SR
vypracovalo Mechanizmus humanitárnej pomoci SR do zahraničia.
Navrhovaný
mechanizmus rozširuje zameranie humanitárnej pomoci SR o aktivity
mimovládnych
organizácií, ktoré sú v tradičných donorských krajinách jedným z
kľúčových
partnerov v oblasti humanitárnej pomoci a tiež dôležitým garantom
humanitárnych
princípov (neustrannosti, nediskriminácie, rovnosti a humanity).

Pripravovaný mechanizmus humanitárnej pomoci upravuje tiež
poskytovanie
humanitárnej pomoci formou finančných príspevkov pre humanitárne
organizácie,
ako sú agentúry OSN, Červený kríž a iné.

3 Účasť SR na sektorálnych politikách EÚ

3.1 Vnútorň trh a štyri slobody

Spoločný vnútorný trh so 4 základnými slobodami: voľným pohybom osôb
(spočiatku
najmä pracovnej sily), tovaru, služieb a kapitálu, bol jedným zo
základných
cieľov európskej integrácie od jej prvopočiatkov. Odstránili sa
všetky
administratívne obmedzenia na pohyb tovaru, osôb, služieb a kapitálu
(clá,
kvóty, hraničné kontroly a registrácie) vrátane rôznych nepriamych
obmedzení
charakteru finančného (rozdielne rozpočtové a daňové pravidlá) a
technického
(rozdiely v legislatíve a normách). Otázkou spoločného trhu sa
zaoberá aj
najväčší počet právnych predpisov EÚ/ES.

Vstupom do EÚ sa Slovenská republika stala súčasťou jednotného
vnútorného trhu,
čo okrem slobody pohybu prinieslo i nutnosť prispôbiť sa jednotným
pravidlám.
Ako člen EÚ zároveň má Slovenská republika právo podieľať sa na
tvorbe nových
pravidiel, čo si prostredníctvom svojich zástupcov v inštitúciách EÚ

i

uplatňuje.

Na vnútroštátnej úrovni, v gescii MH SR pre účely rokovaní v rámci Rady (koordinácie prípravy pozícií SR k otázkam vnútorného trhu), bola vytvorená pracovná skupina pozostávajúca z expertov rezortov - Ministerstva kultúry SR, Ministerstva zdravotníctva SR, Ministerstva životného prostredia SR, Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja SR, Ministerstva spravodlivosti SR, Ministerstva financií SR, Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií SR, Ministerstva školstva SR, Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstva pôdohospodárstva SR a Ministerstva vnútra SR, Úradu pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR, profesijných organizácií a komôr. Finálne pozície pre rokovania na úrovni Rady k otázkam vnútorného trhu odsúhlasuje Rezortná koordinačná skupina MH SR.

Smerom k európskej úrovni úlohu hlavného gestora pre otázky vnútorného trhu zohráva Ministerstvo hospodárstva SR, pričom v závislosti od prerokovanej problematiky sa rokovania na úrovni Rady zúčastňuje zástupca príslušného ministerstva. Otázky vnútorného trhu v kontexte plnenia cieľov Lisabonskej stratégie na úrovni Rady prerokúva Rada pre konkurencieschopnosť, ktorú pripravuje COREPER 1 a pracovná skupina Rady pre konkurencieschopnosť a rast. Na úrovni Komisie sú otázky vnútorného trhu prerokované výborom IMAC.

Vytvorenie fungujúceho vnútorného trhu EÚ si vyžaduje zo strany členských krajín tak včasnú a správnu transpozíciu smerníc vnútorného trhu, ako aj prijímanie (zosúladenie) opatrení na národnej úrovni v súlade s princípmi vnútorného trhu. Pri poslednom hodnotení transpozície smerníc vnútorného trhu Európska komisia celkovo skonštatovala veľký pokrok. Priemerný transpozičný deficit členského štátu - percento smerníc vnútorného trhu neprevzatých do národného právneho systému - činí 1,9 %. Slovenská republika patrí k úspešnejšej polovici členských štátov - s deficitom 1,4 % (22 neprevzatých smerníc vnútorného trhu).

V kontexte dosiahnutia súladu národných opatrení s princípmi vnútorného trhu, SR realizovala nasledovné kroky:

- prijatie novely zákona 358/2003 Z. z. o obchodných reťazcoch, ktorej cieľom bolo eliminovať ustanovenia zákona obmedzujúce slobodu poskytovania služieb, právo občanov ČK EÚ podnikat' a žiť v iných krajinách EÚ, ako aj voľný pohyb tovarov,

- aktivity v kontexte procesu „Lepšej regulácie“ - posudzovanie prijímanej národnej legislatívy z hľadiska jej compatibility s princípmi EÚ (popis procesu „Lepšej regulácie“ v časti podnikanie),
- v rámci rokovaní o návrhu smernice o službách sa pristúpilo k :
 - o realizácii screeningu národnej analýzy s cieľom identifikovať národnú legislatívu tvoriacu prekážku slobodnému poskytovaniu služieb v rámci vnútorného trhu EÚ a navrhnúť opatrenia na odstránenie identifikovaných prekážok
 - koordinácia MH SR,
 - o analýze súčasného stavu pre účely zjednodušovania administratívnych postupov (hodnotenie existujúcich autorizačných schém) pre prístup k poskytovaniu služieb.

V súvislosti s rokovaniami o návrhu smernice o službách sa na MH SR pristúpilo k príprave koncepcie na vytvorenie jednotných kontaktných miest (JKM). Vytvorenie siete JKM má prispieť ku koncentrácii informácií o požiadavkách pre prístup k podnikateľským aktivitám (poskytovaniu služieb) v SR, ako aj vybavovania všetkých formalít spojených s podnikaním v SR. Vytváranie JKM úzko súvisí aj so zlepšením kvality podnikateľského prostredia v SR. Predpoklad spracovania koncepcie je marec 2006 a vytvorenia siete JKM december 2008.

Na účely administratívnej spolupráce kompetentných orgánov členských krajín EK pripravuje tzv. IMI projekt - informačný systém pre vnútorný trh. Systém bude slúžiť na identifikovanie príslušného partnerského orgánu na riešenie problému vnútorného trhu (vrátane problému súvisiaceho s vnútorným trhom so službami) a zabezpečovanie včasného riešenia identifikovaných problémov vnútorného trhu - systém obdobný SOLVIT-u. Slovenská republika sa pripravuje na zapojenie do tohto systému.

Vláda SR podniká kroky na zapojenie do konzultačného mechanizmu EK pre prípravu legislatívy a politik EÚ - tzv. „EBTP“ (European Business Test Panel). Na základe návrhu EK (prostredníctvom Eurostat) má byť do EBTP zapojených 57 slovenských firiem (rôznych veľkostí, z rôznych sektorov). Ministerstvo hospodárstva SR ako koordinátor EBTP oslovilo potenciálnych kandidátov pre zapojenie sa do EBTP. Záujem prejavilo zatiaľ 18 firiem, oficiálne sa do EBTP prihlásili zatiaľ len 2 firmy. Aktivity MH SR k zapájaniu sa slovenských firiem do EBTP pokračujú.

V oblasti vnútorného trhu z hľadiska možných dopadov je potrebné v

blízkej

budúcnosti venovať pozornosť najmä:

- rokovaniach o návrhu smernice o službách,
- hodnoteniu prijímanej národnej legislatívy z hľadiska jej kompatibility s princípmi vnútorného trhu v kontexte procesu lepšej regulácie,
- včasnej a správnej transpozícii smerníc vnútorného trhu.

Návrh odporúčaní

Podporovať všetky iniciatívy pre rozširovanie a maximálne sfunkčnenie vnútorného trhu vyplývajúcich zo 4 slobôd. Pre účely zabezpečenia kompatibility s princípmi vnútorného trhu EÚ sa odporúča venovať pozornosť príprave národnej legislatívy - hodnoteniu prijímanej legislatívy z hľadiska jej kompatibility s princípmi vnútorného trhu.

3.1.1 Slobodný pohyb tovaru

Tovar sa môže v rámci EÚ/ES pohybovať tak, že trh EÚ/ES pôsobí ako národný trh v tradičnom chápaní. Voľný pohyb tovaru je najpodstatnejším prvkom a výdobytkom európskej integrácie. Voči tretím krajinám pôsobí EÚ ako jeden colný priestor s jednotným colným sadzobníkom. Členské štáty zrušili clá a poplatky s rovnakým účinkom do 1. júla 1968. V EÚ sa zakazuje aj diskriminačné zdaňovanie z iného členského štátu s výnimkou poplatkov za služby vo všeobecnom záujme (napr. fytosanitárne testy), v dôsledku opatrení vyplývajúcich zo samotného spoločenstva (napr. zo spoločnej poľnohospodárskej politiky), alebo v prípade produktov, ktoré nemajú na domácom trhu žiadnu konkurenciu, z čoho vyplýva, že účelom poplatku nie je ochrana domácich producentov. Zakázané sú aj všetky iné opatrenia nefinančného charakteru, ktoré môžu obmedzovať voľný pohyb tovaru. Otázka voľného pohybu tovarov bola predmetom viacerých rozhodnutí Európskeho súdneho dvora, bez ktorých znalosti nie je možné plne pochopiť danú problematiku. Pre účel zabezpečenia slobodného pohybu tovaru sa zvýšená pozornosť na úrovni EÚ venuje aj harmonizácii technických predpisov členských krajín.

Túto oblasť na vnútroštátnej úrovni koordinuje RKS Úradu pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo. Úrad je zastúpený v Komisii pre záležitosti EÚ 1. RKS koordinuje prípravu väčšiny rokovaní Pracovnej skupiny pre technickú harmonizáciu Rady pre konkurencieschopnosť a expertnej pracovnej skupiny Výboru pre článok 133 Zmluvy (experti pre vzájomné uznávanie). RKS sa

stretáva pred
každým rokovaním pracovných skupín Rady a pred rokovaním pracovných skupín
Komisie vtedy, ak sa predpokladá hlasovanie zástupcov členských krajín, alebo ak
obdrží nejednotné stanoviská k dokumentom predkladaným na rokovanie pracovnej
skupiny Komisie a rozposlaným členom RKS, jej sektorovým skupinám a zástupcom
organizácií, ktorých sa prerokúvaný dokument týka.

Na európskej úrovni - v Pracovnej skupine pre technickú harmonizáciu (G. 7.
Working Party on Technical Harmonization, ktorá sa zaoberá harmonizáciou
technických požiadaviek pre rôzne výrobné skupiny a/alebo pre reguláciu
horizontálnych rizík spojených s výrobkami) účasť za SR vo väčšine prípadov
zabezpečuje ÚNMS SR. Rieši tiež horizontálne otázky potreby a spôsobu ďalšej
harmonizácie všade tam, kde je do politik Spoločenstva zahrnutá normalizácia.

Oblasť motorových vozidiel a ich častí tejto pracovnej skupiny je vecne
zabezpečovaná expertmi z MDPT, oblasť kozmetiky zasa expertmi z Úradu verejného
zdravia. Okrem toho sa v oblasti slobodného pohybu tovaru uskutočnilo niekoľko
rokovaní ad hoc Pracovnej skupiny pre chemikálie (Working Party for Chemicals -
REACH), ktorej výstupy sa prerokúvajú v Rade pre konkurencieschopnosť a Rade
pre životné prostredie, pričom prípravu pozičných dokumentov zabezpečuje RKS MH
SR.

Okrem toho sa pracovníci Úradu zúčastňujú 16 stálych výborov Komisie, ktoré sa
stretávajú v priemere dva razy do roka a ktorých činnosť sa zameriava na
praktickú realizáciu smerníc nového prístupu a posudzovanie štatútu harmonizovaných noriem ako modelového riešenia všeobecne formulovaných
podstatných požiadaviek smerníc. Zúčastňujú sa tiež rokovania Výboru vyšších
štátnych úradníkov pre normalizáciu, posudzovanie zhody a akreditáciu a Výboru
98/34/ES, ktorý rieši praktické problémy spojené s výmenou informácií o
technických predpisoch a normách a s realizáciu klauzuly vzájomného uznávania
ekvivalentnosti úrovne právom chránených záujmov, čo je podmienkou realizácie
klauzuly vzájomného uznávania v neharmonizovanej oblasti.

Od vstupu SR do EÚ boli na úrovni EÚ schválené tieto najvýznamnejšie dokumenty:

- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/108/ES z 15. decembra 2004
o aproximácii právnych predpisov členských štátov vzťahujúcich sa na elektromagnetickú kompatibilitu a o zrušení smernice 89/336/EHS

- Súbor smerníc Komisie, ktoré menia, resp. nahrádzajú smernice Rady, resp. Európskeho parlamentu a Rady v určitej oblasti typového schvaľovania motorových vozidiel a ich prívesov (rádiové rušenie, hmotnosti a rozmery)

- Smernice Komisie 2004/87/ES a 2004/88/ES zo 7. septembra 2004, ktoré prispôsobujú technickému pokroku smernicu Rady 76/768/EHS.

Významné z hľadiska ďalšieho vývoja boli závery Rady zo 4. októbra 2004 o integrácii environmentálnych aspektov do Európskych technických noriem a z 21. decembra 2004 k úlohe Európskej normalizácie v politikách a legislatíve EÚ.

V súvislosti so vzájomným uznávaním v neharmonizovanej oblasti bolo od 1. mája 2004 do 30. apríla 2005 bolo prijatých 622 notifikácií (vrátane štátov EZVO a Turecka), členských štátov EÚ sa týkalo 585 vrátane Slovenskej republiky, ktorá notifikovala 40 návrhov technických predpisov. Pripomienky EK alebo ostatných členských štátov boli doručené k 35 slovenským návrhom, zásadné pripomienky boli k 4 návrhom. O doplňujúce informácie bolo požiadané k 3 predpisom. Slovenská republika zaslala pripomienky k 3 návrhom členských štátov a k 1 predpisu zásadné pripomienky. Postupom, ktorý je koordinovaný ÚNMS SR sa tak všetky zainteresované subjekty mohli nielen dozvedieť o pripravovaných technických predpisoch a normách iných členských krajín, ale k nim aj zaujať stanovisko a požadovať, aby boli zmenené tak, aby pre nich nepredstavovali prekážku v slobodnej realizácii tovaru.

Jedným z najdôležitejších dokumentov, ktorý sa nachádza v procese schvaľovania na úrovni Rady a Európskeho Parlamentu, je návrh nariadenia týkajúceho sa registrácie, hodnotenia, povoľovania a obmedzenia chemických látok (REACH) a s ním súvisiace návrhy predpisov, ktoré prinášajú na trh nový prvok a budú znamenať dopad na ekonomické subjekty. Významnými sú i návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o strojoch a návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o menovitých hodnotách spotrebiteľsky balených výrobkov.

Voľný pohyb na trhu s tovarmi priniesol po vstupe SR do EÚ viacero pozitív, ale i niekoľko negatív. Ekonomické pozitívum spočíva vo zväčšení trhu pre podnikateľské subjekty a uľahčení dovozu investičných celkov, pričom ich netreba opätovne schvaľovať pri uvedení na trh a do prevádzky. Na druhej strane väčší konkurenčný tlak na výrobky a služby sa prejavil v podstatnom poklese výkonov

(nad 60 %) slovenského skúšobníctva a to napriek skutočnosti, že takmer všetky skúšobne splnili požiadavky na notifikované orgány a môžu v oblasti tzv. nového prístupu (upravuje väčšinu nepotravinárskych výrobkov, najmä strojev a technických zariadení, ktoré tvoria súčasť investičných celkov, alebo sú dodávané priamo ako investičný celok) poskytovať služby posudzovania zhody pre celý Európsky hospodársky priestor. V oblasti schvaľovania typov meradiel a prvotného overenia vznikla možnosť uplatnenia slovenských subjektov oprávnených vykonávať schvaľovanie typov a prvotné overenie podľa požiadaviek Európskych spoločenských na trhu Európskej únie.

Slovenská republika ako členská krajina EÚ získala možnosť zúčastňovať sa na projektoch súvisiacich s odovzdávaním skúseností z transpozície acquis, ktoré plne využila. V rámci programu MEDA realizujeme - 2 projekty v Turecku, (á 1,5 mil. EUR) - zdravotnícke pomôcky a dobrá laboratórna prax, 1 projekt v Litve v rámci Prechodného fondu (rozvoj infraštruktúry na zabezpečenie merania ionizujúceho žiarenia á 720 000 EUR).

Podstatne sa odstránili prekážky obchodu v rámci Európskeho hospodárskeho priestoru, dosiahla sa väčšia transparentnosť, pokiaľ ide o reguláciu slobodného pohybu tovaru.

V súvislosti s nadobudnutím účinnosti smernice č. 2004/22/ES Európskeho parlamentu a Rady z 31. marca 2004 o meradlách, ktorá je transponovaná do slovenského právneho poriadku vo forme nariadenia vlády SR, bude potrebné nielen určiť harmonizované normy a identifikovať normatívne dokumenty a ich časti, ktoré budú slúžiť na preukázanie zhody s príslušnými základnými požiadavkami smernice, ale aj vykonať previerku všetkých právnych úprav, ktoré sa opierajú o metrologické zabezpečenie dodávok v rámci a/alebo sieťových odvetví, keďže v 10 - ročnom prechodnom období sa na našom trhu budú vyskytovať tri druhy meradiel (1. tie, ktoré boli uvádzané na trh a/alebo do prevádzky podľa doterajších voliteľných smerníc ES/EHS, alebo doterajších vnútroštátnych predpisov jednotlivých členských krajín, 2. ktoré sa uplatňovali paralelne a 3. tie, ktoré sú v súlade s novou smernicou). Bude treba vymedziť oblasti, v ktorých možno uplatňovať klauzulu vzájomného uznávania a spôsob preverovania rovnakej úrovne právom chránených záujmov, keďže dodávka vody a energií je osobitne citlivá

nielen pre podnikateľské subjekty, ale aj pre konečného spotrebiteľa.

Prijatím pripravovaného nariadenia REACH budú požadovanými nákladmi na registráciu chemických látok, zvýšenými nárokmi na administratívu značne postihnuté nielen prvotné podniky chemického priemyslu, ale aj následní užívatelia. Ako vyplýva z výsledkov dopadovej štúdie vypracovanej MH SR v spolupráci s VÚSAPL, a.s. Nitra, dodatočné náklady výrobcov a dovozcov chemických látok v SR v priebehu 11 rokov sa predpokladajú vo výške 12,6 - 20,8 mld. Sk. Dopadová štúdia sa zaoberala iba odhadmi dopadov priamo v chemickom priemysle. Výsledky ďalšej dopadovej štúdie zameranej na následných užívateľov - menovite automobilový priemysel - budú známe v októbri 2005.

Predpokladané problémy a možné dopady systému REACH na chemický priemysel SR:

1. Obava zo zníženia konkurencieschopnosti a znevýhodnenia na trhu - hlavnou obavou je prezradenie informácií o používaných látkach a výrobných technológiách - obava zo straty trhu. Tieto obavy sú často aj dôvodom uprednostňovania samostatnej registrácie, čo znamená vyššie náklady pre výrobcu/dovozcu.
2. Nové povinnosti - registrácia látok, autorizácia látok, hodnotenie rizika, správa o chemickej bezpečnosti
3. Nutnosť náhrady nebezpečných látok menej nebezpečnými a vývoja nových látok - Tlak na podniky z dôvodu udržania sa na trhu a tiež z dôvodu legislatívneho tlaku.
4. Veľký podiel stredných a malých podnikov. Práve stredné podniky najviac pocítia zvýšenie nákladov. V SR je veľký podiel stredných a malých výrobcov s pomerne veľkým počtom vyrábaných látok prevažne v strednotonážnom rozsahu (10 - 100 t/r).
5. V SR sú značné množstvá dovážaných a vyrábaných látok.

3.1.2 Slobodný pohyb osôb

Sloboda pohybu osôb je jednou zo základných slobôd zaručených právom Spoločenstva a zahŕňa právo žiť a pracovať v inom členskom štáte. Právo na voľný pohyb sa netýka iba pracovníkov ale aj študentov, dôchodcov a teda občanov EÚ všeobecne. Je to vlastne najvýznamnejšie právo Spoločenstva jednotlivcov a je základným prvkom vnútorného trhu a európskeho občianstva. Maastrichtská zmluva zaviedla občianstvo EÚ, ktoré nenahrádza, ale dopĺňa príslušnosť k členskému štátu. Slovenskí občania od pristúpenia k EÚ pri trvalom alebo

prechodnom
prestahovaní sa do iného členského štátu nestrácajú svoje práva v oblasti sociálneho zabezpečenia. Na druhej strane príslušné inštitúcie SR tieto práva vykonávajú pre občanov iných členských štátov

Koordináciu problematiky v oblasti voľného pohybu pracovníkov celkovo zabezpečuje Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, za oblasť koordinácie systémov sociálneho zabezpečenia v spolupráci s Ministerstvom zdravotníctva SR z hľadiska zdravotného poistenia. Občianstvo a migračná politika patrí pod gestorstvo Ministerstva vnútra SR.

Na európskej úrovni - Slovenská republika obhajuje svoje záujmy v oblasti voľného pohybu osôb zapojením svojich zástupcov do Pracovnej skupiny pre voľný pohyb osôb (G12), ktorá patrí pod Radu EÚ konkurencieschopnosť (gestor MPSVR SR). Záležitosti voľného pohybu pracovníkov sú prerokovávané v rámci viacerých výborov generálneho riaditeľstva EK pre zamestnanosť, sociálne veci a rovnaké príležitosti, predovšetkým v Technickom výbore pre voľný pohyb pracovníkov, Poradnom výbore pre voľný pohyb pracovníkov, čiastočne Výbore pre zamestnanosť, v Správnej komisii pre sociálne zabezpečenie migrujúcich pracovníkov a v Pracovnej skupine pre sociálne otázky. Dokumenty zásadného charakteru v oblasti voľného pohybu pracovníkov sú schvaľované Radou EÚ pre zamestnanosť, sociálnu politiku, zdravie a spotrebiteľské záležitosti.

Zmluva o pristúpení Slovenskej republiky k Európskej únii umožnila starým členským štátom EÚ uplatňovať po 1. máji 2004 prechodné opatrenia v oblasti voľného pohybu pracovníkov v trvaní 2+3+2 roky. Krátko po pristúpení nových členských štátov (ČŠ) k EÚ vyzvala Európska komisia všetky ČŠ, aby poskytli oficiálne oznámenia o prechodných ustanoveniach uplatňovaných po 1. máji 2004 a taktiež informácie o životných a pracovných podmienkach vo svojej krajine, aby mohli byť voľne dostupné občanom EÚ prostredníctvom siete EURES.

Vláda SR svojím uznesením č. 391/2004 rozhodla od 1. mája 2004 sprístupniť slovenský trh práce pre občanov všetkých členských štátov EÚ/EHP bez obmedzenia. Uvedené rozhodnutie nemalo negatívny vplyv na trh práce SR.

Členské štáty Írsko, Veľká Británia a Švédsko po 1. máji 2004 otvorili svoje trhy práce pre občanov nových ČŠ. Ostatné staré ČŠ naďalej uplatňujú v oblasti pohybu pracovných síl ustanovenia prechodných období, ako ich definuje Zmluva o

pristúpení SR k EÚ, čo v praxi znamená, že v platnosti zostáva systém pracovných povolení. Rakúsko a Nemecko uplatňujú prechodné opatrenia aj v oblasti cezhraničného poskytovania služieb vo vybraných odvetviach.

Od 1. mája 2004 začala vo všetkých úradoch práce, sociálnych vecí a rodiny (PSVR) pôsobiť sieť EURES - Európske služby zamestnanosti. Na každom úrade PSVR vznikol útvar EURES, ktorý okrem agendy EURES spravuje aj agendu medzinárodnej mobility práce a sprostredkovania zamestnania za úhradu. Ku koncu roka 2004 v rámci týchto útvarov pôsobilo na úradoch práce, sociálnych vecí a rodiny 70 zamestnancov, z ktorých 17 vykonávalo činnosť EURES poradcov a 53 EURES asistentov, ktorí registrujú mesačne v priemerne 12 000 kontaktov s klientmi (osobných, telefonických, mailových). Z tohto počtu sa približne 8000 klientov zaujíma o pracovné možnosti v zahraničí a 4000 klientov hľadá radu či informáciu. Neoddeliteľnou súčasťou budovania siete EURES je aj budovanie cezhraničných partnerstiev v prihraničných lokalitách, v ktorých dochádza k výraznej cezhraničnej mobilite za prácou.

Od 1. mája 2004 sa v oblasti sociálneho zabezpečenia migrujúcich pracovníkov a ich rodinných príslušníkov uplatňuje nariadenie Rady (EHS) č. 1408/71 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia zamestnancov, SZČO a ich rodinných príslušníkov pohybujúcich sa v rámci Spoločenstva a nariadenie (EHS) č. 574/72, ktorým sa ustanovuje postup vykonávania nariadenia (EHS) 1408/71. Príslušnými orgánmi sú MPSVR SR a MZ SR, príslušnými inštitúciami sú Sociálna poisťovňa, zdravotné poisťovne, úrady práce, sociálnych vecí a rodiny a inštitúcie silových rezortov.

Významným faktorom zjednodušujúcim slobodný pohyb osôb v pracovnej oblasti je európsky systém vzájomného uznávania kvalifikácií. Od pristúpenia SR k EÚ je uznávanie kvalifikácií získaných na Slovensku a bývalom Československu občanmi EÚ v iných členských krajinách oveľa jednoduchšie, čo sa týka najmä profesií spadajúcich pod tzv. systém automatického uznávania kvalifikácií ako lekár, zubný lekár, sestra, farmaceut, pôrodná asistentka, architekt, veterinárny lekár a advokát. V tejto oblasti úzko spolupracujú najmä MŠ SR a MZ SR, ktoré svojimi administratívnymi aktivitami (transpozíciou tzv. sektorových smerníc EÚ) pokryli túto oblasť a zaradili tak Slovenskú republiku do tohto dlhé roky fungujúceho systému, nielen po formálnej stránke.

Prakticky z pohľadu vzájomného uznávania kvalifikácií bolo potrebné zharmonizovať obsah a rozsah niektorých študijných odborov vysokých a stredných škôl ako aj lekárskech špecializačných študijných odborov tak, aby boli členskými štátmi akceptovateľné. Bola vytvorená akreditačná komisia MZ SR pre ďalšie vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov, ktorá okrem iného dbá aj na to, aby špecializačné štúdium zdravotníckych pracovníkov na Slovensku spĺňalo prísne požiadavky EÚ.

Pre Slovenskú republiku je prioritným záujmom v tejto oblasti čo najskôr prehodnotenie prechodného obdobia členskými štátmi. Slovenská republika je toho názoru, že pokiaľ budú platiť prechodné opatrenia v oblasti voľného pohybu pracovníkov v členení 2+3+2 roky uplatňované zo strany väčšiny starých členských štátov EÚ voči občanom z nových členských štátov a ich rodinným príslušníkom, je predčasné zvažovať na úrovni EÚ konkrétne postupy prijímania ekonomických migrantov z tretích krajín.

Podľa Zmluvy o pristúpení Slovenskej republiky k EÚ, pred uplynutím dvoch rokov odo dňa pristúpenia Rada EÚ na základe správy Európskej komisie preskúma pôsobenie prechodných ustanovení. Slovenská republika navrhuje, aby Európska komisia pri príprave akčného plánu legálnej migrácie zohľadnila závery z hodnotenia pôsobenia prechodných ustanovení v oblasti voľného pohybu pracovníkov medzi členskými štátmi EÚ.

3.1.3 Slobodný pohyb služieb a kapitálu

Služby sú v acquis definované ako plnenia poskytované za odplatu, pokiaľ sa na ne nevzťahujú ustanovenia súvisiace so slobodou pohybu tovaru, kapitálu a osôb. Sloboda poskytovať služby sa vzťahuje na situáciu, keď poskytovateľ býva alebo sídli v jednom členskom štáte a prijímateľ v druhom. Platby za služby musia pochádzať zo súkromných zdrojov. Preto napr. vzdelávanie platené štátom sa nechápe ako služba. Členské štáty nesmú vytvárať diskriminačnú situáciu pre poskytovateľov služieb z iného členského štátu. Zo princípu voľného pohybu služieb sú vyňaté činnosti spojené s výkonom verejnej moci, a je možné uložiť obmedzenia z dôvodu verejnej politiky, verejnej bezpečnosti a verejného zdravia.

Voľný pohyb kapitálu bol ako všeobecný princíp definitívne zavedený až v roku

1990. Dovtedy sa týkal predovšetkým platieb za tovar, prácu a službu poskytované cez hranice členských štátov. Všetky platby a finančné toky medzi krajinami EÚ sú dnes plne liberalizované. Voľný pohyb kapitálu však nesmie byť v rozpore s právom členského štátu, vnútroštátnou daňovou legislatívou a prekážať zbieraniu informácii štatistického charakteru. Môže sa obmedziť aj z dôvodu verejnej bezpečnosti a verejného záujmu. Odstránenie obmedzení pohybu kapitálu vytvára rovnocenné podmienky pre podnikanie subjektov etablovaných v členských štátoch EÚ.

Na národnej úrovni je koordinácia v oblasti slobodného pohybu služieb zabezpečovaná prostredníctvom RKS Ministerstva hospodárstva SR. Problematika slobodného pohybu finančných služieb a kapitálu je zabezpečovaná v gescii Ministerstva financií SR a prostredníctvom rezortnej koordinačnej skupiny. Právo obchodných spoločností je zabezpečované cez Ministerstvo spravodlivosti SR.

Na európskej úrovni sa zástupcovia MF SR (sekcia finančného trhu) aktívne zúčastňujú na zasadnutiach súvisiacich výborov a pracovných skupín Rady EÚ (v prílohe).

Najdôležitejšími dokumentmi v tejto oblasti prerokovanými v období od vstupu boli:

- Návrh novelizovaných smerníc č. 2000/12/EC EP a Rady o zakladaní a podnikaní úverových inštitúcií a smernice č. 93/6/EEC o kapitálovej primeranosti investičných spoločností a úverových inštitúcií - súhrnne označovaných ako CAD - boli prerokované v Rade EÚ,
- Radou EÚ bol prerokovaný návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o zaškoľovaní a o zmene a doplnení smerníc 73/239/EHS, 92/49/EHS a smerníc 98/78/ES a 2002/83/ES,

Vstupom SR do EÚ sa odstránili obmedzenia pohybu kapitálu, čím sa vytvorili rovnocenné podmienky pre podnikanie subjektov etablovaných v členských štátoch EÚ. Zároveň sa zvýšil prílev zahraničných investícií, ktoré sú dôležitým externým zdrojom hospodárskeho rozvoja. Zosúladením legislatívy SR v oblasti finančného trhu s acquis sa zefektívnilo monitorovanie činností účastníkov trhu, stabilita finančného trhu a ochrana klientov.

Dôležitou skutočnosťou bolo prijatie zákona č. 747/2004 Z. z. o dohlade nad finančným trhom a o zmene a doplnení niektorých zákonov dňa 2.

decembra 2004. Na základe tohto zákona sa od 1. januára 2006 jediným orgánom dohľadu nad subjektami finančného trhu stane Národná banka Slovenska, čím sa rozšíri jej doterajšia pôsobnosť o dohľad nad subjektami kapitálového trhu a poisťovníctva. Do uvedeného zákona boli prebraté ustanovenia smerníc ES, ktoré upravujú problematiku orgánov dohľadu nad subjektami finančného trhu.

Vstupom SR do EÚ nadobudol účinnosť § 19a novely devízového zákona č. 456/2002, ktorým sa ďalej liberalizovalo nadobúdanie nehnuteľností cudzozemcami na území Slovenskej republiky.

Do budúcnosti je potrebné naďalej zvyšovať efektívnosť a výkonnosť finančného trhu, ktorý má rozhodujúcu úlohu pri tvorbe udržateľného ekonomického rastu a bude stimulovať skutočné približovanie sa našej ekonomiky k ekonomike vyspelejších štátov EÚ. Zároveň je potrebné do legislatívy finančného trhu implementovať zostávajúce smernice EÚ prijaté v rámci Akčného plánu pre finančné služby.

Nová III. smernica Európskeho parlamentu a Rady o ochrane finančného systému pred využívaním na účely prania špinavých peňazí a financovania terorizmu kladie závažnejšie požiadavky na spoluprácu kompetentných autorít pri implementácii jednotlivých ustanovení smernice. Túto smernicu bude potrebné implementovať do legislatívy finančného trhu, a to konkrétne do nasledujúcich zákonov - zákon o bankách, zákon o cenných papieroch, zákon o poisťovníctve, zákon o kolektívnom investovaní.

V súčasnosti je v oblasti vnútorného trhu (PS rady pre konkurencieschopnosť a rast) prerokovávaný významný legislatívny návrh smernice o službách na vnútornom trhu. Návrh smernice je prijímaný procesom spolurozhodovania Európskeho parlamentu (EP) a Rady, predpoklad uskutočnenia prvého čítania v EP je v októbri 2005 (výbor zodpovedný za rokovania o návrhu smernice v EP je IMCO - Výbor pre vnútorný trh a ochranu spotrebiteľa EP). Cieľom návrhu smernice je prispieť k vytvoreniu fungujúceho vnútorného trhu EÚ so službami, ktorý je v súčasnosti stále fragmentovaný. Prijatie smernice má prispieť k odstráneniu existujúcich prekážok brániacim slobodnému poskytovaniu služieb medzi členskými štátmi EÚ.

V súlade s rámcovou pozíciou k návrhu smernice, ktorú dňa 19. novembra 2004

uznesením číslo 29 schválila 7. schôdza Výboru pre európske záležitosti NR SR, Slovensko podporuje čo najskoršie prijatie návrhu smernice a vníma prijatie smernice ako pozitívny krok, ktorý umožní zlepšiť podnikateľské prostredie v SR, prispeje k odstráneniu prekážok v poskytovaní služieb, posilní konkurencieschopnosť v sektore služieb a prispeje k zvýšeniu zamestnanosti v danom sektore. Kľúčovými otázkami návrhu smernice sú hlavne vymedzenie rozsahu smernice (začlenenie služieb všeobecného ekonomického záujmu pod rozsah smernice) a rozsahu aplikovania zásady krajiny pôvodu. SR podporuje čo najširšie pokrytie sektorov služieb návrhom smernice o službách, avšak ako problémové vidí zaradenie zdravotných služieb, hazardných hier a daňových otázok do rozsahu pôsobnosti návrhu smernice. Pokiaľ ide o aplikovanie zásady krajiny pôvodu, SR podporuje aplikovanie uvedenej zásady, avšak nepodporuje jej aplikovanie v oblasti medzinárodného práva súkromného. Uvedené kľúčové otázky budú ešte predmetom podrobnejších rokovaní v rámci Rady.

Smernica 98/34/ES v znení smernice 98/48/ES o. i. jednotlivým členským štátom a Komisii ako aj podnikateľským subjektom sprístupňuje informácie o aktivitách iných členských štátov v oblasti technických predpisov a služieb informačnej spoločnosti a dáva im možnosť podieľať sa na identifikácii najlepšieho riešenia. V súčasnosti sa v rámci prípravy smernice o službách na vnútornom trhu rokuje o rozšírení pôsobnosti smernice 98/34/ES aj na neharmonizovanú oblasť služieb, aby využili dobré skúsenosti pri realizácii slobodného pohybu tovaru aj pri službách. Toto by malo veľmi pozitívny dopad na zamestnanosť, pretože slovenskí podnikatelia by sa nielen dozvedeli včas o podmienkach, za ktorých môžu realizovať svoje služby v EÚ, ale mohli by aj vznášať námietky voči ďalším požiadavkám v novopripravovanej vnútroštátnej legislatíve jednotlivých členských krajín

Čo sa týka zmien v oblasti práva obchodných spoločností, väčšina významných zmien bola uskutočnené už pred vstupom (zákon č. 500/2001 Z. z.). Po vstupe MS SR iba implementovalo už existujúce nariadenie o európskom zoskupení hospodárskych záujmov (zákon č. 177/2004 Z. z.) a nariadenie o európskej spoločnosti (zákon č. 562/2004 Z. z.). Za významné sa dá považovať aj prijatie smernice o cezhraničných zlúčeníach a splynutiach kapitálových spoločností, o ktorej sa s prestávkami rokovalo už od roku 1984. Na implementácii smernice č.

2004/25/ES o ponukách na prevzatie v súčasnosti MSSR spolupracuje v rámci pracovnej skupiny s MF SR, ÚFT, Burzou cenných papierov a s NBS. [mk1]

Z hľadiska budúcich rokovaní bude potrebné sledovať vývoj návrhu právneho aktu o právach akcionárov a pravdepodobne aj návrh smernice o cezhraničnom premiestnení sídla obchodných spoločností (tzv. návrh 14. smernice), ktoré by mala na jeseň roku 2005 začať prerokúvať pracovná skupina. Dopad prvého návrhu zatiaľ nie je, vzhľadom na nízko rozvinutý trh s cennými papiermi v SR a vysoko koncentrované vlastníctvo akcií možné odhadnúť. Podobne sa ťažko odhadujú možné dopady 14. smernice, najmä z dôvodov že sa zatiaľ nezačala uplatňovať smernica o cezhraničných zlúčeníach a splynutiach kapitálových spoločností, ktorá plní jednu z hlavných funkcií navrhovanej 14. smernice, a taktiež sa iba začína uplatňovať nariadenie o stanovách európskej spoločnosti (SE), ktoré tiež umožňuje plniť viaceré funkcie navrhovanej smernice. [mk2]

3.2 Colná únia

Colná únia je ďalším dôležitým aspektom voľného trhu, kde na trhu pôsobia orgány colnej správy všetkých 25 členských štátov EÚ ako jeden smerom navonok k tretím krajinám, ktoré nie sú súčasťou Európskej únie. Využíva spoločne nástroje colnej politiky, ktorých úlohou je ochrana vnútorného trhu pred neželanými produktmi a v rámci toho zabrániť, aby boli na územie EÚ dovezené tovary, ktoré sú zakázané, respektíve by mohli ohroziť verejné zdravie.

Na vnútroštátnej úrovni je koordinácia v oblasti cieľ zabezpečovaná prostredníctvom rezortnej koordinačnej skupiny Ministerstva financií SR. Členmi sú okrem zástupcov Ministerstva financií SR zástupcovia Colného riaditeľstva SR, Colného kriminálneho úradu, Ministerstva pôdohospodárstva SR a Ministerstva hospodárstva SR.

Na európskej úrovni sa zástupcovia Ministerstva financií SR, Colného riaditeľstva SR a Colného kriminálneho úradu zúčastňujú nasledujúcich zasadnutí výborov a pracovných skupín Rady Európskej únie:

- a. G.9 Pracovná skupina pre colnú úniu (pracovná poskupina pre colnú legislatívu a politiku),
- b. E.13 Pracovná skupina pre colnú spoluprácu,
- c. B.5 Horizontálna pracovná skupina pre drogy.

Medzi významnejšie legislatívne akty, ktoré boli na úrovni EÚ prijaté alebo sú vo vysokom štádiu schvaľovania, patrí:

- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 648/2005 z 13. apríla 2005, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Rady (EHS) č. 2913/92, ktorým sa ustanovuje Colný kódex Spoločenstva.

- Nariadenie Komisie (ES) č. 883/2005 z 10. júna 2005, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (EHS) č. 2454/93 zavádzajúce ustanovenia pre vykonávanie nariadenia Rady (EHS) č. 2913/92, ktorým sa ustanovuje Colný kódex Spoločenstva. Slovenská republika vyjadrila podporu predloženému návrhu, najmä ak ide o základný cieľ, ktorý sa návrh nariadenia snaží dosiahnuť, a to zmodernizovať colné režimy a postupy a prijať pravidlá smerujúce k spoločným štandardom pre IT systémy potrebné pre uplatňovanie princípu inter-operability a elektronického colného vyhlásenia.

- Nariadenie Rady (ES) č. 111/2005 z 22. decembra 2004, ktorým sa stanovujú pravidlá sledovania obchodu s drogovými prekurzormi medzi Spoločenstvom a tretími krajinami.

- Návrh nariadenia Rady týkajúci sa ustanovenia dobrovoľnej licenčnej schémy FLEGT na dovoz dreva do Európskeho spoločenstva - text nariadenia schválila pracovná skupina Rady - Lesníctvo (dok. DS 173/05). Pracovná skupina Rady Európskej únie - Colná únia - Colná legislatíva a politika - vzhľadom na množstvo vážnych pripomienok, návrh nariadenia bez jeho zásadného prepracovania, na svojom rokovaní dňa 19. apríla 2005, neodporučila schváliť. Nariadenie zavádza dobrovoľnú schému FLEGT prostredníctvom dohôd o partnerstve s krajinami - producentmi dreva a regiónmi, ktoré súhlasia so spoluprácou v tejto oblasti s Európskou úniou.

- Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o kontrole peňažných prostriedkov v hotovosti, ktoré vstupujú do spoločenstva a vystupujú zo spoločenstva - po druhom čítaní v Európskom parlamente bolo uznesenie o spoločnej pozícii postúpené na schválenie Rade a Komisii[2].

Vstup Slovenskej republiky do EÚ priniesol v oblasti colnej politiky potrebu zaviesť systémové a administratívne zmeny. Slovenská republika ešte ako zmluvná strana Dohovoru o spoločnom tranzitnom režime začala spolupracovať na projekte nového automatizovaného tranzitného systému (NCTS). K dátumu vstupu SR do EÚ boli všetky colné úrady pripojené do spoločnej domény prostredníctvom komunikačnej siete CCN/CSI. Do konca roka 2005 by mali byť všetky tranzitné

colné vyhlásenia podávané zo strany obchodníkov elektronicky. V septembri 2005 bude v systéme NCTS spustená automatizovaná správa zabezpečení colného dlhu a do konca roka bude zautomatizovaný systém pátrania po nedodanom tovare v režime tranzit. Očakáva sa, že od 1. januára 2006 bude systém NCTS plne funkčný vo všetkých štátoch EÚ a zmluvných krajinách Dohovoru o spoločnom tranzitnom režime.

V príjmovej oblasti pre colnú správu nastala povinnosť odvádzať finančné prostriedky do všeobecného rozpočtu Spoločenstva - tzv. tradičné vlastné zdroje, tak ako je to povinnosťou pre všetky členské štáty Európskej únie. Táto skutočnosť výrazne ovplyvnila celkovú výšku colných a daňových príjmov odvodených do štátneho rozpočtu SR a je možné skonštatovať, že príjmy colnej správy v oblasti cla a DPH v porovnaní s obdobím pred vstupom SR do EÚ poklesli. Netýka sa to však výberu spotrebných daní/tuzemsko, keďže vstupom SR do EÚ prešla na colnú správu kompletná správa spotrebných daní.

Po vstupe Slovenskej republiky do EÚ sa zvýšili nároky aj na činnosť Colného kriminálneho úradu, a to najmä v oblasti boja proti ekonomickej kriminalite, ako je pašovanie cigariet, pašovanie a nezákonná výroba liehu. Daňové podvody v takej lukratívnej oblasti ako je výroba liehu, piva, vína, minerálnych olejov, mazív a palív je obrovským lákadlom najmä pre organizovaný zločin. Podobne oblasť poľnohospodárskych výrobkov (cukor, mlieko a mliečne výrobky, mäso) a pašovanie chránených druhov rastlín a živočíchov.

Zabrániť porušovaniu vnútroštátnych colných predpisov, napomáhať ich odhaľovaniu a zabezpečiť trestné stíhanie a potrestanie porušenia colných predpisov spoločenstva a vnútroštátnych colných predpisov prostredníctvom spolupráce medzi colnými správami, je účelom dohovoru NEAPOL II - dohovoru o vzájomnej pomoci a spolupráci medzi colnými správami. Dňa 10. 5. 2004 bola uložená u depozitára, ktorým je generálny tajomník Rady Európskej únie, ratifikačná listina o prístupe SR k dohovoru NEAPOL II. V súčasnosti sa podnikajú všetky kroky na jeho úspešnú aplikáciu v praxi.

Výrazne sa zlepšila spolupráca s colnými orgánmi členských štátov EÚ v danej oblasti. Pozitívne je možné hodnotiť spoluprácu so susednými štátmi, ako sú Rakúsko, Maďarsko, ČR a Poľsko, ktoré zápasia s rovnakým druhom hospodárskej

kriminality ako Slovenská republika.

So vstupom Slovenskej republiky do EÚ súviselo zrušenie vonkajších hraníc so všetkými susediacim štátmi okrem Ukrajiny. Spolu so zánikom hraníc prišla colná správa o významný zdroj informácií o exporte a importe tovaru zo a do SR. Tento druh informácií mal dôležitú úlohu pri tvorbe rizikových profilov. Od vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie sa v oblasti colných a daňových podvodov s tovarom zataženým spotrebnými daňami zvýšil tlak najmä pri cigaretách, kde je colná správa viazaná smernicami EÚ a kde je potrebné harmonizovať výšku spotrebných daní počas prechodného obdobia určeného do 1. januára 2009. V tejto súvislosti Slovenská republika spolupracuje s inštitúciami EÚ ako napr. OLAF alebo Europol, čím sa zabezpečuje promptnejšia výmena informácií v oblasti boja proti nadnárodnému organizovanému zločinu (colná správa získala prístup do databáz podvodov spravovaných OLAF-om).

Vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie sa uplatňuje Spoločný colný sadzobník Európskej únie, čo znamená oproti stavu pred 1. májom 2004 nielen obmedzený vplyv Slovenskej republiky na výšku jednotlivých colných sadzieb, ale aj pohyb colných sadzieb smerom nahor a nadol. Tento pohyb pri niektorých položkách tovaru vyvolal pohyb cien tovaru a služieb oboma smermi.

V rámci asociačného a tiež povstupového procesu bolo potrebné vyriešiť existenciu nadbytočných materiálnych a ľudských zdrojov. V tejto súvislosti bol vypracovaný návrh Plánu reorganizácie colnej správy, ktorý vychádzal z Manažérskeho zámeru colnej správy a zahŕňal dve etapy jej reorganizácie. Výsledkom prvej etapy reorganizácie colnej správy bolo znižovanie početného stavu colníkov o 608 k 1. máju 2004 a o ďalších 200 k 1. septembru 2004 a aj stanovenie postupu pri napĺňaní miest civilných zamestnancov pri správe spotrebných daní vo výške 164. Viac ako 2 700 colníkov zaradených na útvaroch, ktoré vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie zanikli, bolo preložených na nové miesta výkonu štátnej služby. Zmena kompetencie colnej správy po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie sa premietla aj do siete pobočiek colných úradov. Druhá etapa reorganizácie colnej správy prebiehala v troch základných sférach a základnými zmenami sú zníženie počtu colných úradov z pôvodného počtu 14 na 9, zmena siete pobočiek colných úradov a zmena v organizačnej štruktúre

Colného riaditeľstva Slovenskej republiky.

Návrh opatrení

Slovenská republika nemá v oblasti colnej politiky priority, ktoré by mala presadzovať na úrovni EÚ. Je však potrebné zamerať pozornosť na zvládnutie opatrení, ktoré priniesol vstup SR do EÚ. Za oblasť colnú sú to najmä:

- dokončiť implementáciu ISST (integrovaný systém správy taríf), ktorá zabezpečí prepojenie informačných systémov v oblasti colníctva a daní s autorizovanými systémami Európskej únie prevádzkovanými DG TAXUD - Directorate General for Taxation and Customs Union),
- dobudovať systém spolupráce s Európskym úradom pre boj proti podvodom OLAF a zaviesť SIS (Schengenský informačný systém),
- plnenie úloh vyplývajúcich z nariadenia Rady č. 515/1997 o vzájomnej spolupráci medzi administratívnymi orgánmi členských štátov a spolupráci s Komisiou pri zabezpečení správneho uplatňovania práva v colných a poľnohospodárskych záležitostiach a splniť povinnosti vyplývajúce z jeho ustanovení.

3.3 Dane a účtovníctvo

Harmonizácii na úrovni EÚ podliehajú najmä nepriame dane - daň z pridanej hodnoty a spotrebné dane. Priame dane sú upravené len minimálne, členské štáty si pri ich spravovaní zachovávajú takmer úplnú autonómiu. Daňová politika EÚ sa zameriava na to, aby bolo zamedzené zdaňovaniu narušujúcemu voľný pohyb tovarov, služieb, kapitálu či pracovníkov a narušujúcemu hospodársku súťaž.

Na úrovni Európskej únie je koordinácia v tejto oblasti zabezpečovaná prostredníctvom rezortnej koordinačnej skupiny Ministerstva financií SR.

Na európskej úrovni sa zástupcovia MF SR zúčastňujú zasadnutí nasledujúcich

pracovných skupín Rady EÚ:

- Working Party on Tax Questions - Excise Duties (Pracovná skupina pre daňové otázky - spotrebné dane)
- Working party on Company Law - Accounting and Statutory Auditing (Pracovná skupina pre právo obchodných spoločností - účtovníctvo a audit)
- Customs Union - Custom Legislation and Policy (Colná legislatíva a politika)
- Customs Cooperation Working Party (Colná spolupráca)
- Horizontal Working Party on Drugs (Horizontálna pracovná skupina pre drogy)

Za oblasť priamych daní boli v období od vstupu SR do EÚ prerokované a schválené

tieto legislatívne návrhy:

- Návrh smernice Rady, ktorá dopĺňa smernicu Rady 2003/49/ES o spoločnom systéme zdaňovania uplatňovanom na výplaty úrokov a licenčných poplatkov medzi združenými spoločnosťami rôznych členských štátov,
 - Návrh smernice Rady, ktorá dopĺňa smernicu Rady 90/434/EHS z 23. júla 1990 o spoločnom systéme zdaňovania obchodných spoločností rôznych členských štátov pri zlučovaní, rozdeľovaní a prevode aktív a výmene akcií týkajúcich sa spoločností rôznych členských štátov
- Potrebné legislatívne zmeny potrebné pre dosiahnutie súladu s touto smernicou sú zapracované do návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Za oblasť nepriamych daní boli v období od vstupu SR do EÚ predmetom rokovania

pracovních skupín Rady tieto legislatívne návrhy:

Daň z pridanej hodnoty

- Zmenený a doplnený návrh smernice Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 77/388/EHS o dani z pridanej hodnoty na služby poskytované v poštovom sektore
 - Návrh smernice Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 77/388/EHS vo veci miesta dodania služieb a nariadenie 1798/2003/EHS vo veci výmeny informácií
 - Návrh smernice Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 77/388/EHS s cieľom zjednodušiť povinnosti týkajúce sa dane z pridanej hodnoty
 - Návrh nariadenia Rady, ktorým sa ustanovujú vykonávacie opatrenia pre smernicu 77/388/EHS o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty
 - Návrh smernice Rady, ktorou sa ustanovujú podrobné pravidlá pre vrátenie dane z pridanej hodnoty, ktoré sú ustanovené v smernici 77/388/EHS osobám podliehajúcim dani, ktoré nemajú sídlo na území krajiny, ale v inom členskom štáte
- Administratívna spolupráca v oblasti dane z pridanej hodnoty
- Návrh nariadenia Rady, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 1798/2003 pokiaľ ide o zavedenie opatrení administratívnej spolupráce, ktoré sa týkajú schémy jedného miesta kontaktu a postupu vrátenia dane z pridanej hodnoty
- Spotrebné dane
- Návrh smernice Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 92/12/EHS o všeobecnom systéme, držbe, preprave a kontrole tovarov podliehajúcich spotrebným daniam

Za oblasť účtovníctva:

- V Rade pre ekonomické a finančné právo bol prerokovaný a schválený

návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o povinnom audite ročnej účtovnej zvierky a konsolidovanej zvierky, ktorou sa menia smernice Rady č. 78/660/EHS a 83/349/EHS - zatiaľ stále neschválený Európskym parlamentom - V pracovnej skupine Rady pre prípravu 4. a 7. účtovnej smernice bol prerokovaný návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorá pozmeňuje a dopĺňa smernice 78/660/EHS a 83/349/EHS týkajúce sa ročných finančných zvierok a konsolidovaného účtovníctva určitých druhov spoločností - zatiaľ nepredložený na COREPER

Hlavné vplyvy a zmeny v legislatíve správy daní boli dosiahnuté ešte pred vstupom SR do EÚ[3]. Celkovo priniesli výhody vo forme poskytovania a prijímania pomoci pri vymáhaní niektorých finančných pohľadávok SR a inými členskými štátmi v záujme efektívneho a účinného vybratia finančných pohľadávok do rozpočtu SR alebo iných členských štátov a širokú výmenu informácií medzi príslušnými orgánmi členských štátov v oblasti zdaňovania pri odhaľovaní daňových únikov a vyhýbaniu sa plateniu daní.

Za oblasť nepriamych daní dňom vstupu SR do EÚ (1.5.2004) nadobudol účinnosť zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty, ktorý bol vypracovaný v súlade so Šiestou smernicou Rady 77/388/EHS zo 17. mája 1977 o zosúladení právnych predpisov v členských štátoch týkajúcich sa daní z obratu - spoločný systém dane z pridanej hodnoty: jednotný základ jej stanovenia. Po zavedení nových pravidiel pre daň z pridanej hodnoty sa legislatíva v tejto oblasti stala komplikovanejšou. V nadväznosti na komplikovanejšiu legislatívu v oblasti dane z pridanej hodnoty sa stal náročnejším aj výkon správy a kontrola dane z pridanej hodnoty daňovými orgánmi. Po vstupe SR do EÚ sa z dôvodu zrušenia fiškálnych hraníc medzi SR a členskými krajinami EÚ prestala vyberať daň z tovarov dodávaných z iných členských štátov po ich vstupe na územie SR.

Za oblasť spotrebných daní dňom vstupu SR do EÚ (1. 5. 2004) nadobudli účinnosť zákony č. 98/2004 Z. z. o spotrebnej dani z minerálneho oleja, č. 104/2004 Z. z. o spotrebnej dani z vína, č. 105/2004 Z. z. o spotrebnej dani z liehu a o zmene a doplnení zákona č. 467/2002 Z. z. o výrobe a uvádzaní liehu na trh v znení zákona č. 211/2003 Z. z., č. 106/2004 Z. z. o spotrebnej dani z tabakových výrobkov a zákon č. 107/2004 Z. z. o spotrebnej dani z piva, ktoré boli vypracované v súlade so smernicou Rady 92/12/EHS z 25. februára

1992 o všeobecnom systéme, držbe, preprave a kontrole tovarov podliehajúcich spotrebnej dani v znení neskorších zmien a doplnkov a v súlade so smernicami prislúchajúcimi jednotlivým spotrebným daniam. Zaviedli sa nové mechanizmy uplatňovania spotrebných daní ako daňové sklady, pozastavenie dane, zábezpeka na daň, prevádzkovateľ daňového skladu, oprávnený príjemca, sprievodné dokumenty na kontrolu pohybu predmetov spotrebných daní a pod. Zákomom o spotrebnej dani z tabakových výrobkov sa zaviedla kombinovaná sadzba dane z cigariet. Nová legislatíva v oblasti spotrebných daní sa tak stala náročnejšou na výkon správy a kontroly spotrebných daní.

Zároveň správa dane prešla z daňových úradov na colné úrady, čo znamenalo zvýšené nároky na colné orgány ako nových správcov spotrebných daní, ktoré do obdobia vstupu do Európskej únie mali len čiastočné skúsenosti s výberom spotrebných daní pri dovoze.

Za oblasť účtovníctva zosúladienie štruktúry účtovných závierok zvyšuje čitateľnosť účtovných závierok a napomáha rozvoju podnikateľského prostredia. Zosúladienie požiadaviek na poskytovanie auditorských služieb (prax, vzdelanie, používanie medzinárodných auditorských štandardov a pod.) zabezpečuje rovnakú úroveň poskytovaných auditorských služieb na úrovni EÚ.

3.4 Doprava

Otvorenie hraníc, postupné odstraňovanie fyzických a technických bariér z trhov členských krajín EÚ vytvorilo priestor pre rýchly rozvoj a rast dopravy tovarov a osôb. Vysoké tempo rastu v tejto oblasti sa na úrovni EÚ prejavuje potrebou zamerať sa na strategické plánovanie, liberalizáciu a zvyšovanie konkurencieschopnosti. Európska únia ochraňuje práva užívateľov dopravných prostriedkov, zvyšuje kvalitu a bezpečnosť v doprave a podporuje ekologickejšie spôsoby prepravy.

Koordinácie na úrovni EÚ sa za SR pre oblasti dopravy zúčastňuje MDPT SR. MDPT SR sa v agende dopravy aktívne zapája do rokovaní štyroch pracovných skupín (PS) Rady: Pracovná skupina pre pozemnú dopravu, Pracovná skupina pre vodnú dopravu, Pracovná skupina pre civilné letectvo, Pracovná skupina pre dopravu - intermodálne otázky a siete. MDPT SR sa tiež zúčastňuje na práci expertnej skupiny pre motorové vozidlá a PS pre technickú harmonizáciu motorových vozidiel. Ďalej sa MDPT SR zúčastňuje rokovaní pracovnej skupiny

finančných

radcov. MDPT SR je gestorom Rady pre dopravu a telekomunikácie.

Na vnútroštátnej úrovni je najdôležitejšou jednotkou pre realizáciu opatrení v súvislosti s rozhodovacími záležitosťami Európskej únie rezortná koordináčna skupina MDPT SR. Má dve podskupiny: pre dopravu a pre telekomunikácie a informačnú spoločnosť. Po roku intenzívnej práce na nových návrhoch právnych predpisov komunitárneho práva je zloženie koordináčnej skupiny pre oblasť dopravy, telekomunikácií a informačnej spoločnosti viac-menej definitívne.

Rezortná koordináčna skupina MDPT SR má v súčasnosti 24 vlastných členov, 26 členov z ostatných ústredných orgánov štátnej správy (ÚOŠS) a iných organizácií.

Na národnej úrovni MDPT SR v rámci koordinácie rozhodovacích procesov v

súvislosti s prijímaním dokumentov legislatívneho i nelegislatívneho charakteru spolupracuje najmä s Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, Ministerstvom financií Slovenskej republiky, Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky a Prezídiom Policajného zboru, Ministerstvom hospodárstva Slovenskej republiky, Ministerstvom životného prostredia Slovenskej republiky, Úradom pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo, Národným inšpektorátom práce a Leteckým úradom.

Ďalšou významnou aktivitou je účasť na činnosti Skupiny na vysokej úrovni vedenej bývalou komisárkou zodpovednou za oblasť dopravy p. L. de Palacio, v ktorej rámci sa definujú hlavné dopravné prepojenia na Ruskú federáciu, Ukrajinu, Bielorusko a vzdialenejšie krajiny Ázie. Na rokovaníach tejto skupiny sa zúčastňujú okrem členských krajín aj zástupcovia nečlenských krajín. Cieľom zástupcov Slovenskej republiky na tomto fóre je, aby hlavné kanalizované dopravné toky smerujúce na východ prechádzali cez naše územie a tým bolo umožnené Slovenskej republike vrátane svojich regiónov vytvoriť vhodné prepojenie trhov, čo v konečnom dôsledku bude mať významný pozitívny dopad na ekonomický rozvoj Slovenska a jeho regiónov.

Za rok členstva SR v EÚ boli v oblasti dopravy prerokované nasledovné významné legislatívne akty:

- Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 1999/62/ES o poplatkoch za používanie určitej dopravnej infraštruktúry ťažkými nákladnými vozidlami (Eurovignette) - Rada prijala politickú dohodu po

tom, čo v roku 2004 predsedníctvo odložilo návrh, keďže nebolo možné nájsť

potrebnú kvalifikovanú väčšinu pre schválenie politickej dohody.

- Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o

certifikovaní vlakového

personálu - Rada prijala všeobecný prístup k návrhu smernice.

Rušnovodiči aj vo

vnútroštátnej doprave budú zahrnutí do smernice s tým, že Agentúra

pre

bezpečnosť železničnej dopravy vypracuje v budúcnosti analýzu

nákladov a

prínosov a podľa výsledku budú môcť príslušné členské štáty vylúčiť

týchto

rušnovodičov z pôsobnosti smernice.

Z nelegislatívnych aktivít možno spomenúť odpočet aktivít zameraných na splnenie

stanoveného náročného cieľa - zníženie počtu usmrtených osôb pri

dopravných

nehodách o 50% do roku 2010 oproti stavu v roku 2002 - vo Verone v

roku 2004.

Zároveň je potrebné spomenúť aj oznámenie Komisie pre definitívne

prechodné

obdobie na zavedenie systému digitálnych tachografov pre vybrané

druhy cestných

vozidiel stanovené do 1. januára 2006.

V rámci budovania a rozvoja cestnej infraštruktúry sa z Kohézneho fondu

realizuje viacero významných projektov, ako je napríklad projekt D1

Viedenská

cesta, či Mengusovce - Jánovce. V oblasti železničnej infraštruktúry

sú

schválené štyri projekty pre financovanie z Kohézneho fondu:

modernizácia

železničnej trate Bratislava Rača - Trnava, Bratislava Rača - Trnava,

Trnava

-Nové Mesto nad Váhom, Trnava - N. Mesto nad Váhom, úsek Piešťany. V

oblasti

leteckej infraštruktúry prebieha inštalácia bezpečnostného systému na

letisku

Poprad - Tatry, Piešťany a Sliač, projekt letisko Košice je v štádiu

prípravy.

Prioritnou oblasťou do budúcnosti sa javí správne a efektívne

implementovanie

projektov v oblasti dopravy. Medzi otvorené témy, ktoré v súčasnosti

rezonujú v

pracovných skupinách pre dopravu je ochrana cestujúcich (pre všetky

dopravné

modality) a zabezpečenie rovnakého štandardu služieb pre všetkých

cestujúcich

hlavne čo sa týka medzinárodnej dopravy). Ďalšou veľmi významnou

otázkou, ktorá

je aj jednou z priorít Bielej knihy o dopravnej politike Európskej

únie, je

cestná bezpečnosť. V tomto kontexte sa javí ako bezprostredná

priorita do

najbližšej budúcnosti strednodobé hodnotenie Bielej knihy a

načrtnutie tých

otvorených otázok, ktoré je potrebné riešiť - ochrana práv

cestujúcich a

bezpečnosť. Medzi ďalšie dôležité témy patrí diskusia o tzv. treťom

železničnom

balíčku, ktorého jedným z hlavných cieľov je ďalšia liberalizácia v železničnej doprave, či nedávno predložený návrh o službách vo verejnom záujme v cestnej a železničnej doprave.

Návrh odporúčaní

Aktívna účasť na tvorbe európskej legislatívy v oblasti dopravy, pokračovanie v implementácii právnych predpisov Spoločenstva a sledovanie významných komunitárnych programov ako aj efektívne implementovanie prostriedkov z európskych fondov v oblasti dopravy.

3.5 Telekomunikácie a informačná spoločnosť

Kľúčovou snahou na úrovni EÚ v oblasti telekomunikácií je liberalizácia telekomunikačného trhu. I keď v prvom kroku na Slovensku nepriniesla očakávaný efekt výrazného zníženia cien a zvýšenia konkurencie, a to najmä kvôli nízkemu záujmu poskytovateľov telekomunikačných služieb, ako aj čiastočne kvôli výrazne dominantnému postaveniu spoločnosti spravujúcej telekomunikačnú infraštruktúru – skúsenosti z ostatných členských štátov ukazujú, že efekty liberalizácie telekomunikačného trhu sa prejavujú až v dlhšom časovom horizonte.

Internet a mobilné telefóny, ktoré v podstate pred 15 rokmi neboli prítomné, zrýchlili a rozšírili komunikačné schopnosti ľudstva, umožnili vysoký stupeň interakcie medzi osobami aj inštitúciami a to nezávisle na geografickej polohe zúčastnených strán. V rámci programov ako je eEurope sa EÚ snaží o sprístupnenie vysokorýchlostného internetového pripojenia čo najširším masám, a vytváraním bezpečnej infraštruktúry umožniť aj rozkvet elektronického obchodovania. Koordinácie na úrovni EÚ sa za SR pre oblasti telekomunikácií a informačnej spoločnosti zúčastňuje MDPT SR. MDPT SR sa v agende telekomunikácií a informačnej zúčastňuje rokovaní dvoch pracovných skupín Rady: Pracovnej skupiny pre telekomunikácie a informačnú spoločnosť a Pracovnej skupiny pre poštové služby. Okrem toho sa MDPT SR zúčastňuje na rokovaní pracovnej skupiny pre spoluprácu s políciou v oblasti telekomunikácií (attaché). MDPT SR je gestorom Rady pre dopravu a telekomunikácie. Na vnútroštátnej úrovni je najdôležitejšou jednotkou pre realizáciu opatrení v súvislosti s rozhodovacími záležitosťami Európskej únie podskupina rezortnej koordináčnej skupiny MDPT SR pre telekomunikácie a poštové služby. Za rok členstva SR v EÚ boli v oblasti prerokovávané významné legislatívne návrhy:

- Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o implementácii fáz

rozmiestňovania a prevádzkovania Európskeho satelitného rádionavigačného programu

- Návrh rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady o vytvorení viacročný program na podporu bezpečnejšieho používania internetu a nových on-line

technológií (Safer Internet +)

Vstup Slovenskej republiky do EÚ sa prejavil pozitívne aj v oblasti telekomunikácií, resp. informačných technológií, keď sa SR od mája 2004 zapojila

ako právoplatný člen do čerpania finančných prostriedkov z komunitárnych

programov v oblasti informačnej spoločnosti. Ide o programy: eTEN - podpora

elektronických služieb, eContent, resp. eContent plus, SaferInternet plus.

Finančná podpora je poskytovaná vo forme dotácií priamo predkladateľom

projektov, jej výške je rôzna a závisí na type projektov pohybuje sa však od 10

do 50 % spolufinancovania. Čo sa týka úspešnosti Slovenska v spomenutých

programoch, je možné konštatovať, že je na úrovni ostatných nových členských

štátov EÚ.

Návrh odporúčaní

Aktívna účasť na výboroch Európskej komisie a pracovných skupinách Rady,

pokračovanie v implementácii právnych predpisov Spoločenstva a sledovanie

významných komunitárnych programov ako aj efektívne implementovanie prostriedkov

z európskych fondov v informačnej spoločnosti.

3.6 Energetika

Tak ako v oblasti dopravy a telekomunikácií, aj v oblasti energetiky sa prvotná

pozornosť na úrovni EÚ sústreďuje na liberalizáciu. Cieľom EÚ je dosiahnuť úplnú

liberalizáciu trhu s elektrickou energiou a plynom, teda stav, keď si všetky

firmy a všetky domácnosti budú mať možnosť slobodne si vybrať dodávateľa

elektriny a plynu, pričom prevádzkovatelia elektrických sietí a plynovodov budú

musieť za odplatu prepraviť elektrinu, resp. plyn všetkých dodávateľov. Cieľom

teda je vytvoriť spoločný, funkčný a efektívny vnútorný trh.

Na národnej úrovni je táto oblasť koordináčne zabezpečená cez pravidelnú účasť a

predkladanie relevantných materiálov v RKS MH SR v rámci SPS Energetika. MH SR

zabezpečuje zriadenie medzirezortných pracovných skupín pre všetky výbory a

pracovné skupiny Rady a ich vedenie a koordináciu, pôsobí ako kontaktný bod SR

pre Energetickú chartu (SEA) a IEE 2003-2006. Ďalej sem spadá koordinácia a

riadenie Spoločného výboru SR a EBRD k problematike vyradovania V-1 (BIDSF),

schvaľovanie projektov do BIDSF.

Na európskej úrovni v prvom roku členstva SR v EÚ bola energetika zapojená do rozhodovacieho procesu EÚ na všetkých úrovniach Rady, EK a EP, zároveň prostredníctvom priamej účasti expertov MH SR, prípadne Úradu jadrového dozoru SR (ÚJD SR), na zasadnutiach pracovných skupín Rady. Základné PS sú PS pre energetiku, PS pre atómové otázky, ad hoc PS pre jadrovú bezpečnosť a ad hoc PS pre štrukturálne činnosti. Pri prerokúvaní dokumentu z oblasti energetiky s vysokým stupňom dôležitosti aj právne - jazyková PS. Špeciálnu kategóriu tvorí Pracovná skupina Rady EÚ pre energetiku na vysokej úrovni, za účasti generálnych riaditeľov sekcií. Vypracovanie podkladov pre inštrukcie do COREPER 1 a 2 zabezpečovalo MH SR v spolupráci s dotknutými ústrednými orgánmi štátnej správy (napr. ÚJD SR) prostredníctvom účasti na Komisii pre záležitosti EÚ. Rada ministrov pre dopravu, telekomunikácie a energetiku je najvyšším orgánom, na ktorý sa pripravovali všetky dokumenty a stanoviská SR a na ktorom sa zástupcovia sekcie zúčastnili ako súčasť delegácie SR pod vedením ministra, resp. štátneho tajomníka.

Dôležité sú aj komitologické výbory a pracovné skupiny Komisie priamo sa dotýkajúce legislatívnej činnosti v SR, na ktorých sa zúčastnili experti MH SR a Slovenskej energetickej agentúry (SEA) a sú prierezovo koordinované z MH SR. K smernici 2002/91/ES sú to Komitologický výbor pre riadenie strany spotreby a Podvýbor pre monitorovanie práce CEN. K smernici 2004/8/ES je to Komitologický výbor pre kombinovanú výrobu (MH SR, SEA). MH SR zabezpečovalo ďalej účasť v pracovnej skupine EK pre energetické štítkovanie, Energy star, skupina finančných analytikov pre energetiku, a riadiaci výbor pre komunitárny program Inteligentná energia - Európa 2003-2006, účasť v PS Energetickej charty. Spolu s Úradom pre reguláciu sieťových odvetví (ÚRSO) bola zabezpečená účasť na regulačných fórach ERGEG pre elektrinu a plyn. Účasť MH SR na zhromaždení prispievateľov do fondu BIDSF. MH SR zabezpečovalo aj komunikáciu a podklady pre zasadnutia výboru ITRE EP.

Legislatívne dokumenty s významom pre SR schválenými odo dňa vstupu:

- Smernica EP a Rady 2005/32/ES zo 6. júla 2005 o zriadení rámca pre stanovenie požiadaviek ekologického projektovania výrobkov využívajúcich energiu a novelizujúcej Smernicu Rady 92/42/EHS
- Nariadenie Komisie (Euratom) č. 302/2005 z 8. februára 2005 o

uplatňovaní systému záruk Euratomu

- Rozhodnutie Rady z 24. januára 2005, ktorým sa schvaľuje prístup Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu k Spoločnému dohovoru o bezpečnosti nakladania s vyhoretým palivom a bezpečnosti nakladania s rádioaktívnym odpadom

Rokovania sa ešte neukončili u týchto dôležitých dokumentov:

- Zmluva zakladajúca energetické spoločenstvo v juhovýchodnej Európe.

- Smernica o konečnej spotrebe energie a energetických službách

- Smernica o bezpečnosti dodávky elektriny a investovaní do infraštruktúry

- Nariadenie EP a Rady stanovujúce všeobecné pravidlá pre udeľovanie

finančnej pomoci Spoločenstva v oblasti transeurópskych dopravných a energetických sietí pozmeňujúce nariadenie Rady č.2236/95

- Zmenený a doplnený návrh smernice Rady (Euratom) ustanovujúcej

základné záväzky a všeobecné princípy bezpečnosti jadrových zariadení. Zmenený a

doplnený návrh smernice Rady (Euratom) o bezpečnom nakladaní s vyhoreným

jadrovým palivom a rádioaktívnym odpadom

- Návrh rozhodnutia Rady schvaľujúceho pristúpenie k Dohovoru o pomoci v

prípade jadrovej havárie alebo radiačnej krízovej situácie

- Návrh rozhodnutia Rady z 23.5.2005 schvaľujúce pristúpenie k Dohovoru

o včasnom oznamovaní jadrových havárií

- Návrh nariadenia Rady o implementácii Protokolu č.9 o

Jadrovej

elektrárni Bohunice V1 v Slovenskej republike, ktorý je prílohou Aktu o

podmienkach vstupu Českej republiky, Estónskej republiky, Cyperskej republiky,

Lotyšskej republiky, Litovskej republiky, Maďarskej republiky,

Maltskej

republiky, Poľskej republiky, Slovinskej republiky a Slovenskej republiky

- Návrh smernice Rady o dohlade a kontrole zásielok rádioaktívneho

odpadu a vyhoreného jadrového paliva

Hlavné zmeny a vplyvy vstupu SR do EÚ v tejto oblasti zahŕňajú najmä zmenu

pravidiel vnútorného trhu s energiou v SR. Zvýšený dôraz sa kladie na energetickú efektívnosť, bezpečnosť dodávky energie a obnoviteľné zdroje

energie. Posudzovanie všetkých dokumentov sa deje nielen z pohľadu SR, ale aj z

pohľadu EÚ. Došlo k rozšíreniu možností využívania finančných prostriedkov EÚ na

podporné programy v rámci energetiky.

Kvôli možným dopadom pre SR do budúcnosti je potrebné sledovať dokumenty

obsiahnuté v pracovných programoch predsedníctva a EK, z ktorých vyplývajú

priority EÚ na najbližší polrok, resp. rok. V energetike sú okrem prerokovaných

materiálov v PS Rady pre energetiku definované priority v pracovnom

program EK pre rok 2005. Na prvom mieste je energetická efektívnosť, ku ktorej EK vydala Zelenú knihu o energetickej efektívnosti. Je predpoklad dialógu a vyjadrení sa k tejto knihe na PS Rady, ako aj z ČK, a následne návrhy legislatívnych predpisov. Ďalej nasledujú rozvoj obnoviteľných zdrojov energie (zriadenie diskusného fóra, akčný plán pre biomasu), vnútorný trh s energiou, trh s uhlíkovými, spolupráca s Medzinárodnou energetickou agentúrou (hlavne nové ČK a podpora ich vstupu do IEA), bezpečnosť dodávok energie, čisté vozidlá a program pre konkurencieschopnosť a inovácie (CIP). Z pohľadu SR je potrebné venovať adekvátnu pozornosť aj procesu vyradovania JE V-1 a príprave podporných programov hlavne zo štrukturálnych fondov.

Návrh odporúčaní
Keďže je pre Slovensko energetika veľmi dôležitým odvetvím, je potrebné i v budúcnosti sústrediť pozornosť na oblasť bezpečnosti dodávok energie, budovanie energetickej infraštruktúry, programy jadrovej bezpečnosti, energetickej efektívnosti a využívaniu novej finančnej pomoci z fondov EÚ. Na úrovni EÚ je potrebné aktívne sledovať záujmy Slovenska v tejto oblasti, najmä s dôrazom na vyššie uvedené témy riešené v rámci Slovenska vrátane zabezpečenia financovania odstavenia a likvidácie JE V1 Jaslovské Bohunice.

3.7 Hospodárska súťaž a štátna pomoc

Hospodárska súťaž prináša znižovanie cien, zvyšovanie kvality, zefektívňuje výrobu a prináša technickú inováciu. Kľúčovým bodom v tomto procese je vytvorenie efektívne fungujúceho vnútorného trhu EÚ. Vytvorením funkčného vnútorného trhu je potom možné realizovať ďalšie ďalekosiahle ciele Európskej únie, ako je ďalší rozvoj a hospodársky rast. V záujme rovných šancí a konkurencie EÚ monitoruje aj výšku pomoci poskytovaných štátmi firmám, resp. investorom.

Hospodárska súťaž

Oblasť hospodárskej súťaže patrí pod právomoci Protimonopolného úradu SR. Vzhľadom na rozsah materiálov patriacich do gescie úradu nemá vytvorenú rezortnú koordináciu skupinu. Úlohy RKS plní odbor legislatívno-právny a európskych záležitostí ad hoc v kooperácii s ostatnými príslušnými odbormi úradu.

Úrad sa podieľa na prijímaní legislatívy EÚ najmä prostredníctvom odborných pracovných skupín Komisie, v ktorých pôsobia delegovaní zástupcovia úradu. Úrad je tiež zastúpený a zúčastňuje sa na rokovaníach Komisie pre európske záležitosti.

Väčšina európskej súťažnej legislatívy je schvaľovaná Komisiou. Najvýznamnejšie dokumenty schválené Radou pochádzajú ešte pred májom 2004, ale majú podstatný vplyv na aplikovanie súťažných pravidiel a činnosť subjektov v tejto oblasti v

priebehu posledného roka. Ide o nasledujúce nariadenia:

Nariadenie Rady č. 1/2003 zo 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel

hospodárskej súťaže stanovených v článkoch 81 a 82 Zmluvy.

Nariadenie Rady č. 139/2004 z 20. januára 2004 o kontrole koncentrácií medzi

podnikmi (nariadenie ES o fúziách)

Nariadenie Rady č. 1/2003, ktoré sa uplatňuje od 1. mája 2004, prinieslo viacero základných procedurálnych zmien do aplikácie súťažných pravidiel, pokiaľ ide o antitrust - dohody obmedzujúce súťaž a zneužívanie dominantného postavenia.

Nariadením sa zavádza priamo aplikovateľný systém výnimky, kedy podnikatelia si sami vyhodnocujú, či ich dohoda obmedzujúca súťaž spĺňa zákonné predpoklady na získanie výnimky, a teda či ich dohoda je dohodou obmedzujúcou súťaž alebo nie

je. Nariadenie tiež zavádza dôslednú decentralizáciu, keď predpokladá aplikáciu európskeho súťažného práva národnými súťažnými orgánmi ako aj národnými súdmi.

Zavádzajú sa nové vyšetrovacie právomoci Komisie, nové formy spolupráce medzi

Komisiou a národnými súťažnými orgánmi a národnými súdmi atď. K predmetnému

nariadeniu bol prijatý aj tzv. modernizačný balík pozostávajúci z jedného

nariadenia Komisie a šiestich oznámení Komisie.

Nariadenie Rady č. 139/2004, ktoré sa uplatňuje od 1. mája 2004, je základnou

právnou úpravou komunitárneho práva týkajúcou sa problematiky posudzovania

koncentrácií. Predmetné nariadenie oproti predchádzajúcemu zavádza viacero

významných zmien. Mení sa pravidlo posudzovania, na ktorého základe môže dôjsť k

zákazu koncentrácie Komisiou, a to z pôvodného aplikovania testu dominancie na

širší test podstatného bránenia efektívnej súťaži. Ďalej sa zavádza pravidlo

tzv. „one stop shop“ čo znamená, že jedna koncentrácia by mala byť riešená iba

jedným súťažným orgánom. Ktorý orgán bude riešiť konkrétnu koncentráciu sa určí

aj pomocou modifikovaného systému postupovania koncentrácie. K predmetnému

nariadeniu bolo prijaté aj vykonávajúce nariadenie - nariadenie

Komisie č.
802/2004 zo 7. apríla 2004 vykonávajúce nariadenie Rady č. 139/2004 o kontrole koncentrácií medzi podnikateľmi.

Najvýznamnejšou zmenou, ktorú priniesol vstup SR do EÚ v oblasti hospodárskej súťaže je možnosť priamej aplikácie komunitárneho práva (čl. 81 a 82 Zmluvy) pre Protimonopolný úrad SR ako národný súťažný orgán, ako aj pre súdy SR.

Plná kompatibilita slovenského súťažného práva s právom Európskych spoločenstiev, a to predovšetkým s ohľadom na vyššie spomínané zmeny komunitárneho práva bola zabezpečená novelou zákona č. 136/2004 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže, ktorá nadobudla účinnosť dňa 1. mája 2004.

Posilnila sa tiež participácia Protimonopolného úradu SR v súdnych konaniach týkajúcich sa súťažného práva. Súd je v zmysle novelizácie Občianskeho súdneho poriadku povinný bezodkladne oznámiť úradu začatie konania, v ktorom uplatňuje čl. 81 alebo 82 zmluvy. Zaviedol sa tiež inštitút „amicus curiae“, ktorý vytvára podmienky pre aktívnu spoluprácu súdu s úradom.

V sledovanom období došlo tiež k reforme súdnictva a k optimalizácii súdov. Celá súťažná agenda (súkromné žaloby o náhradu škody vzniknutú z porušenia súťažných princípov) sa koncentrovala na Okresný súd Bratislava II, ktorý má tak celoslovenskú pôsobnosť. Odvolacím orgánom je Krajský súd v Bratislave.

I napriek skutočnosti, že všeobecné zásady efektívneho súťažného režimu v rámci slovenskej ekonomiky boli už v minulosti vytvorené a mechanizmus politiky hospodárskej súťaže je už dlhodobo súčasťou nášho ekonomického priestoru oblasť budovania súťažnej kultúry a súťažná advokácia zostáva otvorenou otázkou a problémom, ktorému je potrebné sa venovať a to najmä na regionálnej úrovni.

Rozširovanie oblastí, ktoré sa dostanú pod tlak konkurencie, odstraňovanie bariér pre vstup na trh a výstup z trhu, liberalizácia idú často proti záujmom veľkých spoločností, ktoré nechcú opustiť svoje silné trhové postavenie často vytvorené alebo posilnené cez uvedené bariéry. Vzhľadom na rozloženie záujmov nemusí byť vždy prosúťažné argumentovanie úspešné.

Do budúcnosti je potrebné v súlade s trendom v EÚ presúvať časť súťažnej agendy na špeciálnych regulátorov ďalej zlepšovať spoluprácu a koordináciu s jednotlivými špeciálnymi regulátormi.

Štátna pomoc

Na základe čl. 88 Zmluvy o založení ES od vstupu SR do EÚ poskytovanie štátnej pomoci schvaľuje Komisia. Poskytovateľ je povinný pred poskytnutím štátnej pomoci požiadať Komisiu o schválenie poskytnutia štátnej pomoci s výnimkou minimálnej pomoci a štátnej pomoci poskytovanej v rámci skupinových výnimiek.

Žiadosti o schválenie poskytnutia štátnej pomoci predkladajú poskytovatelia štátnej pomoci Komisii prostredníctvom Ministerstva financií SR s výnimkou žiadostí o poskytnutie investičných stimulov, ktoré predkladá Komisii priamo Ministerstvo hospodárstva SR. Ministerstvo financií SR koordinuje štátnu pomoc vo vzťahu k poskytovateľom štátnej pomoci v Slovenskej republike a vo vzťahu k Európskej únii.

Legislatíva EÚ pre štátnu pomoc je pre Slovenskú republiku záväzná a priamo aplikovateľná (čl. 88 a 89 Zmluvy o založení ES). V prevažnej miere je prijímaná Komisiou.

Procesnú stránku schvalovacieho postupu poskytovania štátnej pomoci upravuje nariadenie Rady (ES) č. 659/1999 z 22. marca 1999, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá uplatňovania čl. 93 Zmluvy o založení ES. Na vykonanie nariadenia Rady (ES) č. 659/1999 prijala Komisia nariadenie Komisie (ES) č. 794/2004 z 21. apríla 2004, ktoré sa uplatňuje od 20. októbra 2004. Predmetné nariadenie Komisie upravuje formy, obsah a ostatné náležitosti notifikácií (predkladania žiadostí o schválenie poskytnutia štátnej pomoci) a ročných správ o poskytnutej štátnej pomoci. Súčasne upravuje výpočet lehôt pre všetky postupy týkajúce sa štátnej pomoci a spôsob stanovenia úrokovej sadzby pri vymáhaní neoprávnene poskytnutej štátnej pomoci.

V roku 2004 prijala Komisia viaceré právne úpravy týkajúce sa poskytovania štátnej pomoci. Napr. nariadenie Komisie (ES) č. 1595/2004 z 8.9.2004 o uplatňovaní čl. 87 a 88 zmluvy o ES na štátnu pomoc malým a stredným podnikom pôsobiacim vo výrobe, spracovaní a uvádzaní na trh produktov rybného hospodárstva a nariadenie Komisie (ES) č. 1860/2004 zo 6. októbra 2004 o uplatňovaní čl. 87 a 88 Zmluvy o založení ES pokiaľ ide o pomoc de minimis v sektore poľnohospodárstva a rybného hospodárstva.

Nariadenie Komisie (ES) č. 1860/2004 upravuje poskytovanie minimálnej pomoci v sektore poľnohospodárstva a rybného hospodárstva. Minimálna pomoc podľa tohto

nariadenia je pomoc, ktorá u jedného podnikateľa neprekročí súhrnne v prepočte 3 000 EUR v priebehu troch rokov. Tento limit sa uplatňuje bez ohľadu na formu pomoci alebo jej cieľ.

Nariadenie Komisie (ES) č. 1595/2004 upravuje poskytovanie štátnej pomoci malým a stredným podnikom pôsobiacim vo výrobe, spracovaní a uvádzaní na trh produktov rybného hospodárstva v rámci skupinových výnimiek.

Slovenská republika sa zúčastnila na tvorbe tejto legislatívy formou aktívnej účasti na poradných výboroch Komisie pre štátnu pomoc.

Komisia pripravuje komplexnú reformu politiky štátnej pomoci v období rokov 2005 - 2009 (Akčný plán štátnej pomoci). Cieľom Komisie je, aby pravidlá štátnej pomoci lepšie prispievali k trvalo udržateľnému hospodárskemu rastu, konkurencieschopnosti, sociálnej a regionálnej súdržnosti a k ochrane životného prostredia. Politika štátnej pomoci sa navrhuje modernizovať v kontexte Lisabonskej stratégie hospodárskeho rastu a zamestnanosti.

V budúcom období bude potrebné naďalej sa aktívne zúčastňovať tvorby európskej legislatívy v oblasti štátnej pomoci.

3.8 Hospodárske a menové záležitosti

Účelom vytvorenia hospodárskej a menovej únie je efektívnejšia integrácia ekonomík členských štátov. Zahŕňa vzájomnú koordináciu hospodárskych politik, kde dôležitú úlohu zohráva Európska komisia. Cieľom je zabezpečiť vyrovnaný a vyvážený rast ekonomík v neposlednom rade s dôrazom na sociálny a environmentálny rozmer. Členské štáty, ktoré splnia dopredu stanovené, tzv. maachstrichské kritériá, majú právo prijať jednotnú menu euro a vstúpiť do tzv. eurozóny.

Rámcové pravidlá koordinácie fiškálnej politiky sú určené v Zmluve o založení Európskeho spoločenstva, ktorá ustanovuje, že „členské štáty EÚ považujú svoje hospodárske politiky za vec spoločného záujmu a koordinujú ich v rámci Rady EÚ“. Doplnením a spresnením ustanovení Zmluvy o založení ES v oblasti fiškálnej politiky je Pakt stability a rastu.

Rozhodovacím orgánom pre hospodárske a finančné záležitosti je Rada pre hospodárske a finančné záležitosti (ECOFIN - Economic and Financial Affairs). Jej zasadani sa zúčastňuje podpredseda vlády a minister financií SR. Predmetom zasadnutí je predovšetkým koordinácia ekonomickej politiky,

monitorovanie rozpočtovej politiky a verejných financií členských krajín, otázky týkajúce sa finančných trhov a pohybu kapitálu, problematika týkajúca sa spoločnej meny euro, ekonomické vzťahy k tretím krajinám atď. Zasadnutia Rady Ecofinu po obsahovej stránke pripravuje Hospodársky a finančný výbor (EFC - Economic and Financial Committee) a Výbor pre hospodársku politiku (EPC - Economic Policy Committee), ktorých sa zúčastňujú zástupcovia MF SR na úrovni štátneho tajomníka a riaditeľa Inštitútu finančnej politiky.

Základom mechanizmov na sledovanie rozpočtového vývoja a na uľahčenie koordinácie hospodárskych politík sú programy stability so špecifikáciou strednodobých rozpočtových cieľov, ktoré členské štáty eurozóny predkladajú EK a Rade EÚ na základe Nariadenia Rady (ES) č. 1466/97. Členský štát, ktorý nie je členom eurozóny, má povinnosť vypracúvať tzv. konvergenčný program, a to za rovnakých podmienok a pravidiel, ktoré sa vzťahujú na programy stability členských štátov eurozóny.

Podľa článku 4 Zmluvy o pristúpení SR k EÚ je Slovenská republika odo dňa vstupu do EÚ súčasťou Hospodárskej a menovej únie so štatútom členského štátu s derogáciou. To znamená, že sa na ňu vzťahuje povinnosť zabrániť nadmernému deficitu verejných financií. Slovenská republika odo dňa vstupu do EÚ je plne zapojená do procesov fiškálneho dohľadu a koordinácie hospodárskych politík EÚ.

1. Slovensko predkladá pravidelne dvakrát ročne (k 1. marcu a k 1. septembru) notifikáciu fiškálneho deficitu a dlhu verejného sektora podľa nariadenia 3605/93 v súlade s požiadavkami metodiky ESA 95. Notifikácia obsahuje predovšetkým aktuálne informácie o deficite verejných financií a výške verejného dlhu.
2. SR predložila 15. mája 2004 Európskej komisii svoj prvý konvergenčný dokument „Konvergenčný program Slovenska pre roky 2004 - 2010“, ktorý prezentuje ciele vlády SR do roku 2010 a záväzok dosiahnuť stredno- až dlhodobé zámery hospodárskej politiky Slovenskej republiky. Tento program sa každoročne aktualizuje po schválení návrhu štátneho rozpočtu vo vláde, najneskôr však k 1. decembru.
3. SR v novembri 2004 predložila „Aktualizovaný konvergenčný program SR na roky 2004- 2010“.

Na základe vyššie uvedených dokumentov, teda notifikácie a

konvergenčného programu konali európske inštitúcie v súlade so všeobecne platnými pravidlami v EÚ:

1. Na základe notifikácie z marca 2004 začala Európska komisia sledovať vývoj rozpočtovej situácie a stav verejného dlhu Slovenskej republiky (Článok 104, odsek 2 Zmluvy).
2. Európska komisia vypracovala na začiatku mája 2004 správu (Článok 104, odsek 3 Zmluvy).
3. Ekonomicko-finančný výbor (EFC) sformuloval stanovisko k správe EK (Článok 104, odsek 4 Zmluvy), ktoré schválil 24. 5. 2004.
4. Európska komisia posúdila, či nadmerný deficit existuje alebo či môže na Slovensku vzniknúť, a 24. júna 2004 schválila príslušné stanovisko (Článok 104, odsek 5 Zmluvy) a predložila ho Rade EÚ.
5. Rada EÚ rozhodla o existencii nadmerného deficitu (Článok 104, odsek 6 Zmluvy) 5. júla 2004 a súčasne dala SR odporúčania s cieľom napraviť nadmerný deficit (Článok 104, odsek 7 Zmluvy), pričom ustanovila lehotu maximálne štyri mesiace (do 5. novembra 2004) na prijatie účinných opatrení, ktoré musia byť v súlade s korekčnou líniou na nápravu deficitu, ktorá sa ustanovuje v odporúčaní Rady EÚ (Článok 104, odsek 7 Zmluvy).
6. Rada ECOFIN-u na svojom zasadnutí dňa 18. januára 2005 prijala Správu Európskej komisie, v ktorej EK po posúdení prijatých opatrení vládou SR na nápravu rozpočtovej situácie v súlade s odporúčaniami Rady ECOFIN-u z 5. júla 2004 konštatuje, že Slovenská republika prijala efektívne opatrenia na nápravu svojej rozpočtovej situácie.

Európska rada na zasadnutí v marci 2005 prijala reformu Paktu stability a rastu. Schválené zmeny si vyžiadali novelizáciu nariadenia Rady č. 1466/97 o posilňovaní dozoru nad rozpočtovými pozíciami a dohľadu a koordinácie hospodárskych politík a nariadenia Rady č. 1467/97 o urýchľovaní a objasňovaní vykonania postupu pri nadmernom schodku. Zmeny obidvoch nariadení boli schválené Radou EÚ dňa 27. júna 2005.

Hlavným cieľom hospodárskej politiky SR je dosiahnuť vysoký a dlhodobý udržateľný rast ekonomiky a tým aj rýchlejší rast životnej úrovne na Slovensku. Jedným z predpokladov splnenia toho cieľa je aj efektívna koordinácia fiškálnej politiky, menovej politiky a politiky na trhu práce, produktov a služieb a na finančných trhoch. Rámce a ciele hospodárskej politiky SR do roku 2010 sú bližšie rozpracované v dokumente vypracovanom MF SR v úzkej spolupráci s ostatnými príslušnými ÚOŠS „Aktualizovaný konvergenčný program

Slovenska na roky
2004-2010".

Závazok prijatý vstupom do Európskej únie neumožňuje Slovenskej republike trvalo existovať v EÚ mimo menovej únie, t.j. SR prijala záväzok, že po splnení príslušných (maastrichtských) kritérií prijme jednotnú menu - euro. O podmienkach vstupu SR do Európskej menovej únie, stratégii vstupu a záväzkoch budúceho členstva SR v menovej únii bližšie hovoria dokumenty schválené vládou SR „Stratégia vstupu SR do Európskej menovej únie“ (rok 2003), „Konkretizácia stratégie prijatia eura v SR“ (rok 2004) a „Národný plán zavedenia eura v SR“ (rok 2005).

Návrh odporúčaní

Pokračovať v realizácii a dodržiavaní konvergenčného programu Slovenska s cieľom bezproblémového vstupu do eurozóny.

3.9 Finančná kontrola a vnútorný audit

Vzhľadom na obrovské sumy finančných prostriedkov, ktoré plynú medzi rozpočtom Európskej únie a členskými štátmi, a v prvom rade v spojení s čerpaním prostriedkov zo štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu, plní finančná kontrola ich toku a použitia nezastupiteľnú úlohu. Jej základom je systematické overovanie použitia verejných prostriedkov vo všetkých časových etapách a na všetkých úrovniach použitia.

Ministerstvo financií SR je na základe zákona o finančnej kontrole a vnútornej audite ústredným orgánom štátnej správy pre oblasť finančnej kontroly a vnútorného auditu. V rámci tejto pôsobnosti taktiež koordinuje a zastupuje záujmy Slovenskej republiky na úrovni EÚ. O. i. v zmysle článku 13 nariadenia Komisie (ES) č. 438/2001 za štrukturálne fondy a článku 12 nariadenia Komisie (ES) č. 1386/2002 pre Kohézny fond predkladá orgánom EK - DG Budget a DG Regional Policy súhrnné správy o výsledku následných finančných kontrol a vnútorných auditov. Úlohy plní Sekcia systému verejnej vnútornej finančnej kontroly MF SR, a to prostredníctvom rezortnej koordinačnej skupiny MF SR a rôznych pracovných skupín participujúcich na legislatívnych a metodických záležitostiach EK v oblasti finančnej kontroly, vnútorného auditu a ochrany finančných záujmov Spoločenstva (Finančná kontrolná skupina (FCG) pre program INTERREG III B CADSES Susedstvo a INTERREG III C, Pracovná skupina pre finančnú

kontrolu a ochranu finančných záujmov ES).

Za najvýznamnejší legislatívny akt prerokovaný v tejto oblasti s aktívnou účasťou SR je možné považovať návrh nariadenia EP a Rady o vzájomnej administratívnej pomoci pre ochranu finančných záujmov Spoločenstva proti podvodom a ostatným nelegálnym aktivitám. Okrem toho participovala na vypracovávaní pripomienok, rámcových pozícií, predbežných stanovísk a pod. k návrhom nových nariadení EÚ (nariadenie Rady stanovujúce všeobecné ustanovenia týkajúce sa ERDF, ESF a Kohézneho fondu, nariadenie EP a Rady o ERDF, Nariadenie EP a Rady o ESF, nariadenie EP a Rady o KF, nariadenie EP a Rady, ktorým sa zakladá EGCC, návrhu na zmenu nariadenia 1681/94 týkajúci sa nezrovnalostí a opätovného získania neoprávnene vyplatených súm v spojení s financovaním štrukturálnych politík a organizovaním informačného systému v tejto oblasti, smerniciam (Strategické smernice Spoločenstva).

SR po vstupe do EÚ vznikli povinnosti vyplývajúce z medzinárodných zmlúv a z legislatívy EÚ v oblasti finančnej kontroly a vnútorného auditu v zmysle nariadení ES týkajúcich sa štrukturálnych fondov, Kohézneho fondu a iných nariadení s nimi súvisiacich (napr. Nariadenia Komisie (ES) č. 438/2001 ustanovujúceho podrobné pravidlá implementácie Nariadenia Rady (ES) č. 1260/1999 týkajúceho sa systému riadenia kontroly pre pomoc poskytovanú v rámci štrukturálnych fondov, Nariadenia Komisie (ES) č. 1386/2002, ktorým sa ustanovujú presné pravidlá na vykonávanie nariadenia Rady (ES) č. 1164/94 týkajúce sa riadiacich a kontrolných systémov súvisiacich s finančnou pomocou poskytovanou z Kohézneho fondu a postupov pri vykonávaní finančných opráv a zároveň predpisov súvisiacich s nástrojmi predvstupovej pomoci.

Vstupom do EÚ sa SR stala oprávneným štátom na čerpanie prostriedkov z Finančného nástroja Európskeho hospodárskeho priestoru a z Nórskeho finančného mechanizmu. Vzhľadom na túto možnosť vznikla SR povinnosť vypracovať systém riadenia a kontroly uvedených nástrojov pomoci vrátane systému finančnej kontroly týchto prostriedkov, taktiež pre Fond solidarity EÚ, ktoré budú poskytnuté SR na financovanie mimoriadnych opatrení v dôsledku živelnej pohromy v roku 2004.

V budúcnosti bude potrebné prispôsobiť kontrolné systémy podmienkam stanoveným v nariadeniach ES týkajúcich sa použitia prostriedkov štrukturálnych fondov,

Kohézneho fondu a iných foriem pomoci zo zahraničia v programovom období 2007-2013.
3.10 Kultúra a audiovizia

Podpora národnej a európskej kultúry vo všetkých oblastiach sa na úrovni EÚ uskutočňuje za pomoci programov Spoločenstva v oblasti kultúry a audiovizie. Ďalej sa zaoberá problematikou audiovizie a médií, kultúrneho dedičstva, literatúry a knižnej kultúry ako aj divadelného umenia a kultúry národnostných menšín.

Koordináciu činnosti na úrovni EÚ zabezpečuje Ministerstvo kultúry SR účasťou na práci Rady ministrov pre vzdelanie, mládež a kultúru (kde sa prijímajú dokumenty legislatívneho i nelegislatívneho charakteru), ktorá zasadala trikrát za prvý rok členstva SR v EÚ. Zástupcovia Ministerstva kultúry SR sa zúčastňujú prác a činnosti Komisie pre záležitosti EÚ 1 (COREPER 1), výboru a PS Rady EÚ - Výboru pre kultúrne záležitosti, Pracovnej skupiny pre audioviziu a Pracovnej skupiny pre duševné vlastníctvo. Zároveň sa zástupcovia MK SR zúčastňujú činnosti Kontaktného výboru pre harmonizáciu práv duševného vlastníctva a Kontaktného výboru Televízia bez hraníc.

Na vnútroštátnej úrovni je koordinácia v oblasti kultúry a audiovizie zabezpečovaná najmä prostredníctvom rezortnej koordinačnej skupiny MK SR, ktorá bola vytvorená k 1. júlu 2003. Jej členmi sú predovšetkým zamestnanci MK SR, ale zároveň členmi sú aj zástupcovia ÚV SR, NR SR a ostatných relevantných ministerstiev (MZV SR, MPSVR SR). RKS MK SR sa stretáva ad hoc, vždy pred zasadnutím COREPER 1, ak na jeho programe sú materiály z oblasti kultúry, audiovizie a duševného vlastníctva.

Počas ročného pôsobenia MK SR v štruktúrach EÚ boli prerokované z agendy MK nasledovné významné legislatívne akty:

- Návrh rozhodnutia rady o splnomocnení komisie na účasť, v mene spoločenstva, na rokovaníach v rámci UNESCO o Dohovore o ochrane diverzity kultúrnych obsahov a umeleckých prejavov,
- Návrh odporúčania Európskeho parlamentu a Rady o filmovom dedičstve a konkurencieschopnosti činnosti príslušných priemyselných odvetví,
- Návrh odporúčania Európskeho parlamentu a Rady o ochrane mladistvých, ľudskej dôstojnosti a práve na odpoveď v súvislosti s konkurencieschopnosťou európskeho priemyslu audiovizuálnych a informačných služieb.

Nelegislatívnymi aktmi veľkého významu týkajúce sa agendy MK SR v

období od

vstupu boli:

- Návrh rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady ustanovujúceho program Kultúra 2007 na obdobie rokov 2007 - 2013.
- Návrh kódexu správania sa medzi Radou, členskými štátmi a Komisiou v negociáciách s UNESCO vo vzťahu k Dohovoru o ochrane diverzity kultúrnych obsahov a umeleckých prejavov
- Návrh rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady dôležitého na otvorenie programu na podporu európskeho audiovizuálneho sektora (MEDIA 2007).

Vstup Slovenskej republiky do EÚ priniesol viacero zmien v tejto oblasti. V rámci štrukturálnych fondov je pre oblasť kultúry daný priestor vo viacerých programových dokumentoch. V zásade ide o kultúrnu infraštruktúru (OP Základná infraštruktúra, o možnosť obnovy kultúrnych pamiatok s cieľom ich využitia v cestovnom ruchu, informatizáciu - elektronizáciu knižníc (SOP Priemysel a služby) a vo všeobecnej rovine o rozvoj ľudských zdrojov (SOP Ľudské zdroje). Po roku členstva SR v EÚ možno však konštatovať, že aj napriek vytvorenému priestoru a napriek aktivite organizácií pôsobiacich v oblasti kultúry, bolo schválených len veľmi málo projektov z tejto oblasti, na ktoré žiadali nenávratné finančné prostriedky zo ŠF. Z projektov, ktoré predložili organizácie v oblasti kultúry zatiaľ uspeli - 1 v rámci kultúrnej infraštruktúry a 3 v oblasti ľudských zdrojov.

Začlenením SR o EÚ zabezpečili lepšie podmienky a väčšie možnosti pre výmenu skúseností slovenských kultúrnych operátorov, umelcov a osôb pôsobiacich v oblasti kultúry a audiovizie, došlo k podpore mobility umelcov v rámci rozšírenej Európy.

Po roku členstva SR v EÚ možno konštatovať, že sa nenaplnili prognózy o negatívnych účinkoch vstupu v oblasti kultúry, najmä z hľadiska možného odchodu umelcov a ďalších osôb pôsobiacich v oblasti umenia, kultúry, či audiovizie zo Slovenska.

V blízkej budúcnosti bude z úrovne Európskej únie ovplyvňovať vývoj v slovenskej kultúre najmä nová finančná perspektíva, na ňu naviazané zameranie na kohéziu, konkurencieschopnosť a rast a miesto, ktoré bude kultúre v rámci týchto cieľov pridelené.

Návrh odporúčaní

Bez odporúčaní v tejto oblasti.

3.11 Podpora podnikania a priemyselná politika

Politika podpory podnikania EÚ hrá významnú úlohu pri podpore inovácií, podnikania a zvyšovania konkurencieschopnosti na globálnom trhu tovarov a služieb pri zachovaní pravidiel hospodárskej súťaže. V rámci toho EÚ vysoký dôraz kladie na podporu malého a stredného podnikania (MSP). Podpora podnikania na úrovni EÚ sa deje v prvom rade prostredníctvom podporných programov, do ktorých majú možnosť zapojiť sa členské štáty. V súčasnosti prebieha Viacročný program pre podniky a súkromné podnikanie a konkrétne malé a stredné podniky (Viacročný program) (2001-2005). Naň nadväzuje Program pre konkurencieschopnosť a inovácie (CIP) na roky 2007 - 2013.

Osobitnú úlohu v podpore podnikania a zvyšovania konkurencieschopnosti počas nasledovného obdobia bude zohrávať realizácia cieľov Lisabonskej stratégie, prostredníctvom národných reformných programov v členských štátoch, zostavených na základe balíka integrovaných usmernení (bližšie pozri kapitola Lisabonská stratégia).

Malé a stredné podnikanie

Koordinácia na vnútroštátnej úrovni je zabezpečená prostredníctvom RKS pri MH SR, návrhy stanovísk na ministerskú Radu pre konkurencieschopnosť boli taktiež vypracované a prerokované v tejto RKS.

Na európskej úrovni jednotlivé predbežné stanoviska odsúhlasené v RKS MH SR boli prezentované na zasadnutiach pracovnej skupiny Rady pre konkurencieschopnosť vrátane návrhov stanovísk na ministerských zasadnutiach Rady pre konkurencieschopnosť a rast zástupcami MH SR. Z hľadiska participácie MH SR je pravidelne zabezpečovaná účasť príslušného experta na zasadaniach Riadiaceho výboru (EPMC) Viacročného programu (2001-2005). Zasadnutí pracovných skupín Rady pre konkurencieschopnosť a rast za oblasť podnikania sa zúčastňovali príslušní experti MH SR

Na základe schváleného „Rozhodnutia EP a Rady, ktorým sa mení a dopĺňa Rozhodnutie Rady 2000/819/EC o Viacročnom programe (2001-2005)“, nastala zmena najmä v predĺžení jeho realizácie do 31.12.2006 a navýšení finančného rozpočtu o 81,5 milióna EUR z pôvodných 450 miliónov EUR na 531,5 milióna EUR. SR

považuje tento krok za opodstatnený a podporila návrh navýšenia finančných prostriedkov na predĺženie Viacročného programu pre podnikanie na r. 2006 vo výške cca 7,5 mil EUR na podporu SME (rizikový kapitál).

Viacročný program sa zameriava predovšetkým na zvyšovanie rastu a konkurencieschopnosti podnikov na základe tzv. znalostnej ekonomiky, podporu súkromného podnikania zjednodušením administratívy a právneho rámca pre podnikanie, zameraného na výskum, inovácie a vytváranie nových podnikov, zlepšovanie finančného prostredia, najmä u malých a stredných podnikov, uľahčením prístupu podnikov k podporným službám, programom a sieťam Spoločenstva so zlepšovaním koordinácie a podpory implementácie Európskej charty pre malé podniky. K dosahovaniu týchto cieľov sú používané tri realizačné nástroje ako: výmena skúseností a identifikácia správnych postupov, prevádzky EIC zamerané na podnikateľské poradenstvo v európskych regiónoch a poskytovanie finančných nástrojov Spoločenstva malým a stredným podnikom prostredníctvom Európskeho investičného fondu (EIF).

K subjektom, ktoré sú zodpovedné za riadenie a implementáciu programu v EÚ/SR, patrí predovšetkým Ministerstvo hospodárstva SR, ďalej Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania, európske informačné centrá.

Z hľadiska financovania a spolufinancovania sa po vstupe SR do EÚ z našej strany nevyžadujú žiadne finančné príspevky za participáciu.

Najvýznamnejšie prerokované dokumenty od momentu vstupu sa viažu k založeniu nového programu pre podporu podnikania na obdobie rokov 2007 - 2013:

- Návrh rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady o založení Súhrnného programu pre konkurencieschopnosť a inovácie (2007-2013)
- Dotazník k CIP programu - dok. č. 8514/05
- Návrh rozhodnutia Komisie pre EP a Radu o Rámcovom programe pre konkurencieschopnosť a inovácie (CIP, dok č. 1878/05, dok. č.8081/05)

Vzhľadom na to, že išlo o návrh rozhodnutia, ktorý zakladá rámec pre Program zvyšovania konkurencieschopnosti a inovácií Spoločenstva, Slovensko vyslovilo podporu uvedenému návrhu, pretože jeho cieľom je posilňovať vedomostnú spoločnosť, trvalo udržateľný rozvoj a ekonomický rast, a pretože vychádza ďalej z cieľov Lisabonskej stratégie a koncentruje sa na rast produktivity práce a vytváranie nových pracovných miest, vytváranie priestoru pre investície a stimuláciu podnikania, podporu environmentálnych technológií, podporu

rozvoja
informačných a komunikačných technológií atď.

Spojenie špecifických opatrení v uvedených oblastiach je integrované do jedného
rámcového programu. Z hľadiska celkovej implikácie bude uvedený
program pre
Slovenskú republiku výhodný, pretože poskytne možnosť zapojenia sa do
medzinárodných projektov, týkajúcich sa rozvoja podnikania, umožní
využívať
inovatívne technológie, získať vedomosti a informácie z dobrej praxe
pri
zvyšovaní podpory malého a stredného podnikania ako aj limitovanej
finančnej
podpory. Slovenská republika privítala návrh Európskeho parlamentu a
Rady o
založení Rámcového programu pre konkurencieschopnosť a inovácie
(2007-2013) a
podporila integráciu 7 súčasných programov do jedného rámcového
programu ako aj
zvýšenie finančných prostriedkov v prospech podpory MSP.

Návrh odporúčaní
Maximálne využívať vyčlenené finančné prostriedky pre stanovené ciele
rozvoja
malého a stredného podnikania. Podporovať tri prioritné ciele
Rámcového programu
pre konkurencieschopnosť a inovácie, medzi ktoré patrí: a) Program
pre
podnikanie a inovácie, b) Politika ICT c) Inteligentná energia pre
Európu a
ich riadenie samostatnými výbormi v kompetencii rôznych generálnych
riaditeľstiev (DG). Vytvoriť podmienky pre úspešné zapojenie SR do
týchto
programov.

Cestovný ruch

Koordinácia na vnútroštátnej úrovni je zabezpečená
prostredníctvom
RKS pri MH SR, návrh stanoviska k dokumentu bol vypracovaný a
prerokovaný v RKS
MH SR.

Na európskej úrovni sa zástupcovia MH SR zúčastňovali na
zasadaniach
Pracovnej skupiny pre konkurencieschopnosť a rast - časť cestovný
ruch.

V oblasti cestovného ruchu bol v Rade pre
konkurencieschopnosť
prerokovaný a schválený návrh záverov Rady o Základných smeroch
udržateľnosti
cestovného ruchu v Európe. Slovenská republika súhlasila s návrhom
záverov Rady,
ktoré prostredníctvom navrhnutých opatrení majú prispieť k tomu, aby
predpokladaný rast masového cestovného ruchu v Európe bol usmerňovaný
spôsobom
zabezpečujúcim jeho hospodársku, sociálnu a environmentálnu
udržateľnosť za
spoluúčasti všetkých subjektov zainteresovaných na rozvoji cestovného
ruchu pri
plne využitom bohatom potenciáli nových členských štátov. Konkrétnym
cieľom je

navrhnuť opatrenia na posilnenie udržateľného cestovného ruchu v európskom priestore a pred koncom roku 2007 spracovať správu o „Európskej agende 21 pre cestovných ruch“ s odporúčaním na konkrétny postup implementácie pre verejný a súkromný sektor .

Priemyselná politika

Koordináciu na vnútroštátnej úrovni zabezpečuje MH SR, pričom v rámci sektorovej pracovnej skupiny Konkurencieschopnosť spolupracovalo s dotknutými priemyselnými zväzmi, najmä Zväzom chemického a farmaceutického priemyslu (ZCHFP), Asociáciou textilného a odevného priemyslu (ATOP) a odbornými pracovníkmi MŽP SR, ÚNMS, ÚPV SR.

Na európskej úrovni sme boli zapojení do pracovných skupín Rady:

- Konkurencieschopnosť a rast
- Nebezpečné látky a prípravky
- Ad hoc pracovná skupina pre chemické látky

Najvýznamnejšími dokumentmi legislatívneho charakteru prerokovávanými od vstupu SR do EÚ boli:

- Návrhy zmien a doplnení smernice Rady 76/769/EHS (ftaláty v hračkách, polycyklické aromatické uhľovodíky v olejoch a pneumatikách, toluén, trichlórbenzén, látky klasifikované ako karcinogénne, mutagénne alebo škodlivé pre reprodukciu (c/m/r) a ortuť).
- Návrh nariadenia EP a Rady týkajúceho sa registrácie, hodnotenia, autorizácie a obmedzenia chemických látok (REACH), ktorým sa zakladá Európska chemická agentúra a ktorým sa mení a dopĺňa smernica 1999/45/ES a nariadenie ES o perzistentných organických znečisťujúcich látkach (COM/2003/644-1)
- Návrh smernice EP a Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 67/548/EHS s cieľom jej prispôsobenia nariadeniu (ES) EP a Rady týkajúceho sa registrácie, hodnotenia, autorizácie a obmedzenia chemických látok (COM/2003/644-2)
- Návrh zmien Smernice 98/71/ES Európskeho parlamentu a Rady o právnej ochrane dizajnov (12555/04, PI 64 CODEC 1021, 2004/0203 COD, COM (2004) 582

Z nelegislatívnych to boli najmä závery Rady k priemyselnej politike a štrukturálnej zmene prijaté k oznamovacím dokumentom EK COM (2002) 714 final, COM (2003) 704 final a COM (2004) 274 final a závery Rady o textilnom a odevnom priemysle po roku 2005 prijaté na základe dokumentov EK COM (2003) 0649 a COM (2004) 668 final.

Závery Rady k priemyselnej politike a štrukturálnej zmene predstavujú strategické východisko pre využitie štrukturálnych fondov pre podporu

priemyslu:

- na podporu inovácií (vrátane ekoinovácií) v priemyselnej výrobe ako najefektívnejšieho spôsobu posilnenia priemyselnej základne SR a rastu jej konkurenčnej schopnosti v synergii s využitím komunitárnych programov (CIP a 7. RP)
- pre zabezpečenie infraštruktúry na rozvoj priemyselnej základne.

Podľa záverov Rady k budúcnosti textilného a odevného priemyslu po roku 2005 sa spracovávajú „Perspektívy odvetví textilu a odevov SR vo väzbe na vonkajšie a vnútorné podmienky rozvoja“, ktoré sa bezprostredne dotýkajú podmienok existencie a rozvoja tohto odvetvia s tým, že v SR bude potrebné venovať primeranú pozornosť reštrukturalizácii týchto odvetví najmä z pohľadu saturovania voľných zdrojov pracovných síl v regiónoch s vysokou nezamestnanosťou.

Prijatím pripravovaného nariadenia REACH budú nákladmi na registráciu a autorizáciu chemických látok a zvýšenými nárokmi na administratívu značne postihnuté nielen prvotné podniky chemického priemyslu, ale aj následní užívatelia. Na základe dopadovej štúdie vypracovanej v spolupráci so ZCHFP sa predpokladajú dodatočné náklady výrobcov a dovozcov chemických látok v SR v chemickom priemysle v priebehu 11 rokov vo výške 12,6 - 20,8 mld. Sk, pričom dopady na následných užívateľov budú zhodnotené do konca roka 2005. Bude potrebné osobitne zohľadniť priebežnú podporu náhrady chemikálií, ktoré nebudú vyhovovať požiadavkám REACH pri umiestňovaní na trh menej nebezpečnými produktmi a tiež zabezpečiť zníženie nákladov vyvolaných REACH-om u užívateľov aj producentov z kategórie MSP.

Po schválení návrhov zmien a doplnení smernice Rady 76/769/EHS (ftaláty v hračkách, polycyklické aromatické uhľovodíky v olejoch a pneumatikách, toluén, trichlórbenzén látky klasifikované ako karcinogénne, mutagénne alebo škodlivé pre reprodukciu (c/m/r) a ortuť), bude potrebné novelizovať vyhlášku MH SR č. 67/2002 Z. z., ktorou sa vydáva zoznam vybraných chemických látok a vybraných chemických prípravkov, ktorých uvedenie na trh a používanie je obmedzené alebo zakázané.

Návrhom zmien Smernice 98/71/ES EP a Rady o právnej ochrane dizajnov sa sleduje skompletizovanie vnútorného trhu, pokiaľ ide o dizajnovú ochranu jednotlivých súčastí zložených výrobkov. Ide o liberalizáciu trhu s „viditeľnými“

náhradnými dielmi pre motorové vozidlá určenými na obnovu vzhľadu komplexných výrobkov, akými sú motorové vozidlá pri opravách. Cieľom je zvýšenie konkurencie a poskytnutie väčšieho výberu zdroja náhradných súčiastok pre zákazníkov.

Návrh odporúčaní

Venovať maximálnu pozornosť príprave konkrétnych opatrení na posilnenie priemyselnej základne formou podpory inovácií v priemysle a zabezpečiť elimináciu možných likvidačných dopadov vyplývajúcich z realizácie REACH na MSP vrátane podpory uvádzania na trh nových chemikálií namiesto tých, ktoré nevyhovujú kritériám podľa REACH.

Lepšia regulácia (Better Regulation)

Na národnej úrovni materiály EÚ, týkajúce sa prezentácie predbežných stanovísk na zasadnutia PS Rady pre konkurencieschopnosť vrátane návrhov stanovísk na zasadnutia ministerských Rád pre rast a konkurencieschopnosť boli prerokované na RKS MH SR, pričom boli konzultované so zainteresovanými rezortmi.

Na európskej úrovni účasť na zasadnutiach PS k problematike „Lepšej regulácie“ bola zastúpená expertom MH SR, alebo Stáleho zastúpenia v Bruseli. Na zasadnutiach príslušnej Rady sa zúčastňoval štátny tajomník MH SR.

Najvýznamnejšie dokumenty legislatívneho a nelegislatívneho charakteru

prerokované v tejto oblasti sú:

- Zdokonalenie pravidiel - zjednodušenie legislatívy (správa o stave prác predsedníctva, výmena názorov - dok. č. 6443/05
- Zlepšenie právnej úpravy - zjednodušenie právnych predpisov - závery Rady, dok. č. 7797/05
- Lepšia regulácia - zjednodušenie legislatívy dok. č. 9081/05

Cieľom oblasti „Lepšej regulácie“ je pomôcť vytvoriť z Európskej únie atraktívnejšie miesto nielen pre investície, ale aj pre prácu samotných občanov, keďže táto oblasť má podstatný pozitívny dopad na rámcové podmienky pre hospodársky rast, zamestnanosť a produktivitu prostredníctvom zlepšenia kvality legislatívy a vytvára tak správne podnety pre podniky, znižuje nepotrebné náklady a odstraňuje prekážky v adaptabilite a inováciách.

SR privítala zámer Komisie začať nové iniciatívy v oblasti lepšej regulácie na ďalšie rozvinutie nástrojov pre posudzovanie dopadu novej legislatívy a pokračovať v zjednodušovaní existujúcej regulácie na úrovni

Spoločenstva i na
národnej úrovni. „Lepšiu reguláciu“, zníženie regulačnej záťaže a
nákladov pre
podniky, osobitne pre malé a stredné podniky považujeme za jednu z
hlavných
priorít pre zvýšenie konkurencieschopnosti európskej i slovenskej
ekonomiky.

Konkrétne a podrobné návrhy týkajúce sa zjednodušenia legislatívy si
vyžadujú
podrobnú analýzu a úzku spoluprácu s ostatnými sektormi a
profesijnými
zduženiami. V tejto súvislosti boli MH SR oslovené príslušné rezorty
a
inštitúcie k vyjadreniu.

Identifikácia zjednodušovacích priorít v navrhovaných oblastiach ako
je napr.
životné prostredie, elektronický obchod, štatistika a ďalších, by
mala prispieť
k zvýšeniu konkurencieschopnosti nielen na Slovensku, ale aj v
ostatných
členských štátoch EÚ. Lepšia regulácia by sa mala prejavovať v
zlepšenom prostredí
pre podnikanie, investície i pre život a prácu občanov.

V desiatich nových členských štátoch prebieha spoločný projekt EÚ -
OECD. Ide o
projekt SIGMA (Support for Improvement in Governance and Management -
Podpora
pre zlepšenie v spravovaní a manažmente), kde cieľom projektu je
propagácia a
zlepšenie vývinu a implementácie lepších regulačných praktík v týchto
krajínach.

Slovenská republika vytvára národné kontaktné miesto, ktorého úlohou
bude
zabezpečovať spoluprácu v tejto oblasti s Komisiou, ústrednými
orgánmi štátnej
správy a zástupcami zamestnávateľov a profesijných združení.

Návrh odporúčaní
Keďže dobrá, jednoduchá a zrozumiteľná regulácia má rozhodujúci vplyv
na
konkurencieschopnosť hospodárstva, je potrebné všestranne podporovať
všetky
iniciatívy vedúce k lepšej regulácii. Rovnako dôležitá je podpora
opatrení pre
lepšiu vymožitelnosť práva.
Verejné inštitúcie by mali byť pre subjekty viac partnerom ako
bremenom. V tomto
smere by malo nastať zjednodušovanie požiadaviek verejných
inštitúcií,
zavádzanie tzv. one-stop-shops a elektronizáciu administratívnych
procesov.

3.12 Kohézia a regionálna politika

V Európskej únii existujú stále veľké rozdiely medzi bohatstvom
jednotlivých
krajín a regiónov. Na znižovanie týchto rozdielov je zameraná
regionálna

politika EÚ. Jej základnými princípmi sú solidarita a súdržnosť. V súčasnosti už je možné vidieť jej pozitívne výsledky, rozdiel medzi najbohatšími a najchudobnejšími regiónmi sa v posledných rokoch znížil. Regionálna politika je realizovaná v niekoľkoročných cykloch, tzv. programovacích obdobiach. V súčasnosti beží programovacie obdobie 2000 - 2006, pre nové členské štáty skrátene programovacie obdobie 2004 - 2006.

Koordináciu v oblasti prijímania legislatívy kohéznej a regionálnej politiky na úrovni EÚ zabezpečuje Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR, prostredníctvom svojej rezortnej koordinačnej skupiny (RKS). Predovšetkým ide o nariadenia k štrukturálnym fondom na programové obdobie 2007 - 2013. Vypracovanie regionálnej mapy štátnej pomoci koordinuje Ministerstvo financií SR, v súlade s návrhom nových usmernení Komisie k národnej regionálnej mape štátnej pomoci. MVRR SR zastupuje SR aj vo Výbore Európskej komisie pre rozvoj a rekonverziu regiónov, na jeho zasadnutiach sa pravidelne raz mesačne zúčastňuje.

Prípravu Národného strategického referenčného rámca (NSRR) pre obdobie rokov 2007 - 2013 koordinačne zabezpečuje Ministerstvo výstavby, regionálneho rozvoja SR v rámci nasledujúcich pracovných skupín na rôznej úrovni:

- pracovná skupina ministrov pre koordináciu prác na príprave NSRR, ktorej predsedá minister výstavby a regionálneho rozvoja SR a jej členmi sú podpredseda vlády SR pre európske záležitosti, ľudské práva a menšiny a príslušní ministri (podpredseda vlády a minister financií SR, podpredseda vlády a minister hospodárstva SR, minister dopravy, pôšt a telekomunikácií SR, minister pôdohospodárstva SR, minister práce, sociálnych vecí a rodiny SR, minister životného prostredia SR, minister kultúry SR, minister zdravotníctva SR, minister školstva SR a minister vnútra SR, pričom jej úlohou skupiny je prijímať rozhodnutia kľúčové z pohľadu zamerania ďalších prác na príprave NSRR).

- medzirezortná pracovná skupina pre prípravu NSRR - funguje na úrovni generálnych riaditeľov a riaditeľov odborov príslušných rezortov
- expertná skupina Partnerstvo pre Národný rámec, ktorá bola vytvorená s cieľom zahrnúť do procesu programovania všetkých sociálno-ekonomických partnerov - jej členmi sú zástupcovia príslušných ministerstiev, samosprávnych krajov, miest a obcí, mimovládnych organizácií, reprezentatívnych zamestnávateľov, odborov, podnikateľov a iných sociálnych partnerov. Úlohou

tejto skupiny je širšia odborná diskusia o výstupoch jednotlivých etáp prípravy NSRR a ostatných aktuálnych otázkach.

Čo sa týka implementácie regionálnej politiky v rámci prebiehajúceho programového obdobia 2004 - 2006, koordinačným orgánom, tzv. riadiacim orgánom

pre Rámec podpory spoločenstva[4] (CSF) je MVRR SR. Jednotlivé operačné programy sú riadené nasledovne:

- SOP[5] Priemysel a služby - Ministerstvo hospodárstva SR
- SOP Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka - Ministerstvo pôdohospodárstva SR
- SOP Ľudské zdroje - Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR
- OP Základná infraštruktúra - Ministerstvo výstavby, regionálneho rozvoja SR, Ministerstvo životného prostredia SR, Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR.
- JPD[6] Cieľ 2 Bratislavský kraj - Ministerstvo výstavby, regionálneho rozvoja SR
- JPD Cieľ 3 Bratislavský kraj - Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR.
- Iniciatíva EQUAL - Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR
- Iniciatíva INTERREG III A - Ministerstvo výstavby, regionálneho rozvoja SR
- Interreg III B - Ministerstvo životného prostredia SR
- Interreg III C - Ministerstvo hospodárstva SR
- Kohézny fond - Riadiaci orgán: Ministerstvo výstavby, regionálneho rozvoja SR, Sprostredkovateľské orgány: Ministerstvo životného prostredia SR a Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR

Súhrnný objem žiadostí o nenávratný finančný príspevok zo štrukturálnych fondov ku koncu polroka 2005 prekročil hodnotou vyše 100 mld. Sk. Požiadavky niekoľkonásobne prekročili alokáciu pre SR. V priebehu prvého polroka 2005 sa zvýšil objem uzatvorených zmluvných záväzkov o 11,4 mld. Sk a k 30. 6. 2005 dosiahol 26,46 mld. Sk.

Slovenská republika v roku 2004 na základe schválených súhrnných žiadostí o platbu čerpala prostriedky ŠF a ŠR na spolufinancovanie v celkovej výške 154, 2 mil. Sk. Časť nevyužitých prostriedkov roku 2004 bolo presunutých na osobitný účet dofinancovania a spolu s rezervou ŠR na rýchlejšiu implementáciu programov predstavujú sumu 5, 4 mld. Sk.

Na základe schválených súhrnných žiadostí o platbu za prvý polrok 2005 bol stav čerpania prostriedkov ŠF a ŠR vo výške 986 mil. Sk, z toho prostriedky ŠF v sume 721 mil. Sk a prostriedky ŠR vo výške 265 mil. Sk.

V období od 1.1.2004 do 30.6.2005 (1,5 roka implementácie) čerpala Slovenská republika prostriedky ŠF a ŠR na spolufinancovanie v celkovom objeme 1,14 mld. Sk, z toho prostriedky ŠF tvorili 839 mil. Sk a prostriedky ŠR na spolufinancovanie 302 mil. Sk. Najväčší objem finančných prostriedkov ŠF a ŠR vo výške 558 mil. Sk bol v tomto období čerpaný v rámci SOP Ľudské zdroje. Reálne čerpanie sa uskutočnilo v rozhodujúcej miere prostredníctvom národných projektov.

Súbežne s implementáciou programovacieho obdobia 2004-2006 prebieha aj príprava budúceho programovacieho obdobia 2007-2013. Európska komisia dňa 14. júla 2004 predložila 5 nových návrhov nariadení týkajúcich sa štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu pre programovacie obdobie na roky 2007 - 2013, ktoré bude potrebné po schválení reflektovať v príslušných zákonoch a programových dokumentoch. Dňa 5. júla 2005 vydala Európska komisia návrh „Strategických usmerení Spoločenstva v kohézii“, ktorý je strategickým dokumentom, podľa ktorého budú vypracovávané jednotlivé Národné strategické referenčné rámce. Od 10. septembra 2004 sa predmetné návrhy nariadení ako aj usmernenia prerokovávajú na zasadaniach Pracovnej skupiny Rady EÚ B.6 - Štrukturálne opatrenia, ktorej gestorom za SR je MVRR SR. Pozícia SR na zasadania tejto pracovnej skupiny Rady sa vytvára v spolupráci s členmi Rezortnej koordinačnej skupiny MVRR SR pre záležitosti EÚ, kde sú zástupcovia príslušných rezortov.

MVRR SR v spolupráci s MF SR a ďalšími príslušnými ÚOŠS v súvislosti s prerokovávaním nových návrhov nariadení EK vypracovalo materiál „Návrh predbežného stanoviska SR k návrhom nariadení Európskej komisie k štrukturálnym fondom a Kohéznemu fondu“. Obsahom materiálu je pozícia Slovenskej republiky vo forme predbežného stanoviska k 5 návrhom novej legislatívy EÚ potrebných pre čerpanie pomoci zo štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu na obdobie 2007-2013. Obsahuje základné prioritné pripomienky SR ako aj odborné pripomienky technického charakteru a dosahy novej legislatívy na sociálno-ekonomickú úroveň regiónov Slovenska ku každému návrhu osobitne. Bol schválený vládou SR dňa 30. 3. 2005 uznesením vlády č.226.

Medzi hlavné body pozície SR k návrhom nariadení patria:
- flexibilnejší prístup k jeho uplatňovaniu a podporuje použitie aktuálnych makroekonomických údajov osobitne pre všetky členské štáty pri aplikácii 4 % stropu pre štrukturálne operácie,

- zvýšenie výšky príspevku z fondov na 80 % z celkových verejných výdavkov pre všetky krajiny čerpajúce Kohézny fond,
- zvýšenie hranice na uplatňovanie princípu proporcionality na nepresiahnutie úrovne 50% spolufinancovania Spoločenstvom a 350 mil. EUR príspevok z fondov
- neaplikovanie pravidla n+2 na Kohézny fond, neaplikovanie obmedzujúceho pravidla monofondových programov, ale ak má byť predsa len akceptované, zvýšenie možnosti cross-financing z 10% na 15%,
- oprávnenosť výdavkov pre veľké projekty od schválenia operačného programu EK ako aj oprávnenosť prípravných prác pre veľké projekty pred 1.1.2007,
- oprávnenosť DPH pre subjekty, ktoré nie sú platiteľmi DPH,
- oprávnenosť výdavkov na bývanie jasne prepojené s cieľmi projektu a programu (napr. mobilita pracovnej sily) ako aj na modernizáciu sídlisk

V blízkej budúcnosti je potrebné zamerať sa na vypracovanie Národného strategického referenčného rámca (NSRR), ktorý je v zmysle nových návrhov nariadení Rady k štrukturálnym fondom pre budúce programovacie obdobie každá členská krajina EÚ povinná vypracovať. V ňom určí svoju stratégiu a priority pre financovanie zo zdrojov EÚ.

3.13 Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka

Spoločná poľnohospodárska politika vo svojich začiatkoch bola koncipovaná tak, aby zabezpečila potravinovú bezpečnosť a dostatok potravín v západnej Európe, vyznačovala sa prísnyim ochranárskym a podporným režimom. V súčasnosti so zmenou významu potravinovej bezpečnosti, znížením podielu poľnohospodárstva na ekonomikách členských štátov a potrebou zníženia výdavkov na podporu poľnohospodárstva sa spoločná poľnohospodárska politika nachádza v procese veľkých reforiem vychádzajúcich z Agendy 2000 a dohôd z polovice roka 2003. Väčší dôraz je kladený na rozvoj a podporu vidieka, ďalším novým rozmerom čím viac tlačným do popredia je zabezpečenie potrieb spotrebiteľa prostredníctvom produkcie vysokokvalitných, zdraviu bezpečných potravín a zároveň zohľadňovanie životného prostredia.

Na vnútroštátnej úrovni koordinuje vzťahy s EÚ Rezortná koordinačná skupina (RKS), ktorá na MP SR rokuje týždenne. Zasadnutí sa zúčastňujú za MP SR ministrom menovaní sekční koordinátori, ktorí koordinujú činnosť svojich sekcií vo vzťahu k Európskej únii. Na zasadnutia RKS sú v prípade potreby prizývaní aj

zástupcovia iných rezortov. Ich účasť na zasadnutiach je ale skôr výnimkou.
Členovia komisie dostávajú spravidla ešte pred zasadnutím RKS rámcové pozície, inštrukcie, stanoviská, správy, zápisy z rokovaní riadiacich výborov a pracovných skupín, ktoré majú možnosť pripomienkovať. V prípade časovej tiesne sa pristupuje k „tichej procedúre“: dokument sa distribuuje členom komisie na vyjadrenie v elektronickej forme.

Na európskej úrovni sa MP SR ako gestor záujmov SR v oblasti poľnohospodárstva zúčastňuje práce pracovných skupín, riadiacich výborov, Špeciálneho poľnohospodárskeho výboru (SCA) a Rady EÚ pre poľnohospodárstvo a rybníctvo. Celkovo ide o 28 pracovných skupín a vyše 60 podskupín. Cez členstvo v Komisii pre záležitosti EÚ 1 a 2 sú zabezpečované inštrukcie SR na zasadnutiach COREPER 1 a 2 v Bruseli. SR má taktiež svojho hovorca v Špeciálnom poľnohospodárskom výbore, ktorý sa stretáva spravidla každé dva týždne v Bruseli.

Dňom vstupu Slovenskej republiky do EÚ sa začali riešiť osobitne právne úpravy v oblasti harmonizovanej a v oblasti neharmonizovanej legislatívy. V oblasti harmonizovanej legislatívy poľnohospodárstva bolo za rok od 1.mája 2004 Európskou úniou prijatých 23 smerníc. Z uvedených smerníc bolo prebratých do národných právnych predpisov a notifikovaných 18 smerníc EÚ v lehotách stanovených na transpozíciu. V oblasti neharmonizovanej legislatívy bolo pripravených 12 národných predpisov a zaslaných na pripomienkové konanie členským štátom a Komisii EÚ. Schvaľovací proces bol ukončený k 4 národným predpisom.

Z celkového počtu prijímaných legislatívnych predpisov Európskej únie sa prevažná časť týka oblasti poľnohospodárstva, či už ide o nariadenia, rozhodnutia alebo smernice. Implementácia týchto predpisov sa vykonáva prevažne aproximačnými nariadeniami vlády Slovenskej republiky. V mnohých prípadoch je však potrebné prijať základnú právnu úpravu formou zákona, čo sa prejavilo hlavne oblasti v veterinárnej, rastlinno-lekárskej a organizovania trhu s poľnohospodárskymi výrobkami.

V uplynulom období sa pracovalo na príprave nariadenia o podpore rozvoja vidieka z EAFRD (Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka), do ktorého bola zapracovaná väčšina pripomienok Slovenskej republiky. V súčasnosti sa nariadenie nachádza v konečnej fáze schvaľovacieho procesu, ktorý je podmienený schválením

Finančnej perspektívy na obdobie 2007 - 2013. Nariadenie bude právnym predpisom na ktorého základe sa má vypracovať Program rozvoja vidieka na programovacie obdobie 2007 - 2013.

Vstup SR do EÚ priniesol tiež možnosť čerpať finančné prostriedky EÚ do sektoru pôdohospodárstva. Vstup SR do EÚ ďalej z pohľadu prípravy kapitoly rozpočtu priniesol zmeny v štruktúre zdrojov a ich podmienok vyplácania konečnému prijímateľovi. Dotácie zo štátneho rozpočtu do poľnohospodárstva boli doplnené prostriedkami z EÚ, ktoré sú projektovo - orientované, prípadne nárokovateľné - vyplácané na základe jasne stanovených kritérií platných v celej EÚ. Ostatné zdroje z EÚ sú uhrádzané členskému štátu na princípe refundácie, z čoho vyplýva potreba zabezpečenia týchto zdrojov zo štátneho rozpočtu, ktorých návratnosť môže presiahnuť kalendárny - rozpočtový rok.

Vďaka štrukturálnym fondom došlo k podstatnému zvýšeniu finančných prostriedkov na podporu poľnohospodárstva a rozvoja vidieka. Fond EAGGF (Európsky poľnohospodársky usmerňovací a záručný fond) má sekciu usmerňovaciu a sekciu záručnú (garančnú). Usmerňovacia sekcia podporuje Program rozvoja vidieka, záručná sekcia podporuje Sektorový operačný program Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka.

V rámci Sektorového operačného programu „Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka“ ide v rokoch 2004-2006 o čiastku 9,72 mld. Sk. Do 30. apríla 2005 dostala implementačná agentúra žiadosti o podporu vo výške 14,19 mld. Sk.. K tomuto dátumu bolo kontrahovaných 928 projektov v celkovej výške podpory z verejných zdrojov 5,15 mld. Sk, čo predstavuje 53% z finančného limitu rokov 2004-2006. Sektorový operačný program Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka umožnil poľnohospodárom i prvotným spracovateľom poľnohospodárskej produkcie získať nenávratné finančné prostriedky na realizáciu svojich investičných plánov.

Druhým programovým dokumentom na podporu poľnohospodárstva a rozvoja vidieka financovaným z Európskeho poľnohospodárskeho usmerňovacieho a záručného fondu (EAGGF) je Plán rozvoja vidieka SR pre programovacie obdobie 2004 - 2006. Plán bol predložený Komisii a schválený rozhodnutím Komisie dňa 27. augusta 2004.

Prostredníctvom Poľnohospodárskej platobnej agentúry ako platobného orgánu boli v období od 1. mája 2004 - 30. apríla 2005 vyplatené finančné prostriedky celkom v objeme:

na PRV	2.912.678,- tis. Sk
na TOV	1.265.342,- tis. Sk
na PP	7.182.082,- tis. Sk*
štátnu pomoc	145.000,- tis. Sk

*vrátane doplatku k PP od 1. 1. 2004 - 30. 4. 2005 vo výške
2.257590,- tis. Sk

Slovenskí farmári od 1. 5. 2004 prešli na systém platieb podľa Jednotnej platby na plochu (SAPS), tento systém bude uplatňovaný v SR do roku 2006, s možnosťou predĺženia o dva roky. Po zavedení a odskúšaní systému IACS (Integrovaného administratívneho a kontrolného systému, používaného v EÚ štandardne) prejdú postupne na Jednotnú platbu na farmu.

Pri vytváraní politík a stratégií v pracovných skupinách, riadiacich výboroch, SCA, COREPER 1 a 2 a Rade je potrebné venovať pozornosť vyrovnávaniu podmienok podnikateľských subjektov v poľnohospodárskej prvovýrobe a v spracovaní v nových a v starých členských krajinách EÚ z hľadiska investičnej vybavenosti, dodržiavania hygienických, veterinárnych, fyto sanitárnych noriem, požiadaviek na welfare zvierat, atď. Je to náročný proces, ktorý si vyžaduje dlhšie prechodné obdobie a podporu prispôsobenia sa.

V EÚ musí SR venovať pozornosť okrem podpory kvalitatívnej výroby, spracovania a predajnosti poľnohospodárskych produktov (obilniny, zemiaky, zelenina, ovocie, hrozno a pod.), t.j. okrem podpory mikro- a malovýrobcov, stredných podnikov i podpore veľkých podnikov, zisteniu spôsobu podpory výroby a predajnosti tradičných poľnohospodárskych, potravinárskych výrobkov, produkcii prirodzených potravinárskych aditív (napr.: konzervačných látok, farbív, chuťovín), liečivých rastlín a pod., ktorých produkcia sa môže stať vhodnou propagandou ich zdravosti, dostupnosti, výhod a „modernosti“ resp. „módnosti“ ekonomicky veľmi zaujímavou.

Súčasná poľnohospodárska produkcia EÚ prevyšuje jej spotrebu, preto poľnohospodárstvo SR má šancu preraziť v tomto priestore len kvalitou a jedinečnosťou svojej produkcie. Výroba lokálnych špecialít manufaktúrneho kvality aj vo veľkých množstvách (mikro-, malovýrobcovia, strední a veľkovýrobcovia) môže napomôcť zamestnanosti a udržaniu miestneho obyvateľstva, rozvoju lokálnych - nie len poľnohospodárskych - aktivít. Ďalšia podpora diverzifikácie ekonomických činností na vidieku povedie k oživeniu výrobných činností a tým k udržateľnému hospodárskemu životu v mikroregiónoch.

Budúci vývoj regiónov SR môže kladne ovplyvniť rýchlosť a citeľnosť

vyrovnávanía
regionálnych disparít.

Bezpečnosť potravín

V záujme zabezpečenia ochrany zdravia a spotrebiteľa je Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky od 1. januára 2005 podľa § 18a zákona NR SR č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov (novela zákona č. 546/2004 Z. z.) národným orgánom pre styk s Európskym úradom pre bezpečnosť potravín (ďalej len EFSA). Na základe tejto skutočnosti minister pôdohospodárstva zriadil Národnú komisiu pre bezpečnosť potravín a krmív. Táto má medzirezortný charakter a je poradným a iniciatívnym orgánom ministra. Hlavným cieľom Národnej komisie je koordinácia spolupráce zúčastnených rezortov v oblasti bezpečnosti potravín a krmív a príprava vedeckých stanovísk pre EFSA podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 178/2002, ktoré ustanovuje všeobecné zásady a požiadavky zákona o potravinách, ustanovuje Európsky úrad pre bezpečnosť potravín a postupy v záležitostiach bezpečnosti potravín. Národná komisia rieši aktuálne úlohy a spoluprácu s Národným kontaktným orgánom pre rýchly výstražný systém pre potraviny a krmivá (RASFF). Národným orgánom pre komunikáciu s RASFF je Štátna veterinárna a potravinová správa SR, ktorá zabezpečuje činnosti vyplývajúce z Nariadenia (ES) č. 178/2002 Európskeho parlamentu a Rady z 28. januára 2002, čl. 50 a notifikuje rizikové potraviny a krmivá na Európsku komisiu.

Kontrolnou autoritou v pôsobnosti Ministerstva pôdohospodárstva SR je Štátna veterinárna a potravinová správa SR (ŠVPS SR), ktorá je pravidelne auditovaná so strany Európskej komisie Potravinovým a veterinárnym úradom Dublin (Food and Veterinary Office Dublin - FVO Dublin) v rámci potravinového dozoru a veterinárnej starostlivosti.

FVO Dublin ohodnotil činnosť ŠVPS SR ako adekvátnu v súlade s európskou legislatívou a zároveň potvrdil, že presadzovanie práva prostredníctvom kontroly je zabezpečené. Odporúčania FVO Dublin členský štát - Slovenská republika realizuje formou prípravy a realizácie akčných plánov.

Návrh odporúčaní:

Vláda SR by sa mala okrem iných otázok sústrediť najmä na:

- sledovanie záujmov SR pri pokračujúcej reforme Spoločnej poľnohospodárskej politiky,
- efektívne využívanie prostriedkov z európskych fondov v oblasti podpory farmárov a rozvoja vidieka,

- zabezpečenie rovnakých podmienok pre slovenských farmárov ako majú ostatné nové členské štáty EÚ, aby bola zabezpečená konkurencieschopnosť domácich a zahraničných výrobcov.

3.14 Rybné hospodárstvo

Z hľadiska EÚ je rybné hospodárstvo dôležitým zdrojom potravy a zamestnanosti. Priority spoločnej rybnej politiky je zachovanie zásob rýb a morských živočíchov, ochrana životného prostredia morí a redukcia počtu rybárskych plavidiel na optimálny počet z hľadiska zabezpečenia dostatku kvalitných rybných produktov pre spotrebiteľov a za primerané ceny.

Slovenská republika sa zapája do práce EÚ v tejto oblasti cez Ministerstvo pôdohospodárstva. Do prijímania dokumentov sa zapája na Rade - cez pracovnú skupinu pre vnútornú a vonkajšiu politiku pre rybné hospodárstvo a na Komisii - cez výbor pre rybárstvo a akvakultúru, výbor pre štruktúry rybárstva a akvakultúry a odbornú skupinu pre kontrolu rybárstva.

Počas ročného pôsobenia v štruktúrach EÚ boli prerokované nasledovné významné legislatívne a nelegislatívne akty:

- Návrh nariadenia o Európskom fonde pre rybné hospodárstvo - v pracovnej skupine prerokovávaný od decembra 2004 do júna 2005, v Rade ministrov prerokovaný v júli, zatiaľ neschválený pre problémy s niektorými otázkami morského rybolovu a pre neschválenie finančnej perspektívy, opätovne by mal byť predložený v septembri.
- Nariadenie Rady, ktorým sa zriaďuje Agentúra na kontrolu rybného hospodárstva spoločenstva a mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 2847/93, ktorým sa zriaďuje kontrolný systém spoločnej politiky rybného hospodárstva - schválené v Rade ministrov v apríli.
- Schválenie dokumentu: Perspektívy zjednodušenia a zlepšenia právneho prostredia spoločnej politiky rybného hospodárstva - schválené v Rade ministrov v apríli.

Na rokovaníach sa záujmy SR presadzujú vždy na základe schváleného stanoviska a aj pri hlasovaní sa postupuje v súlade so stanoviskom, ktoré prerokováva a schvaľuje RKS. Na rokovaní COREPER1 je problematika rybného hospodárstva častým bodom programu, predovšetkým z dôvodu dôležitosti tejto kapitoly pre EÚ. V COREPER1 túto problematiku zastupuje predstaviteľ Stálej misie SR pri EÚ, ktorý postupuje v súlade s inštrukciou pripravenou na MP SR.

Sektor je v súčasnosti najviac ovplyvňovaný prechodom z priamej podpory na podporu cez štrukturálne fondy. Vďaka nasmerovaniu sektorového operačného programu stúpol mierne záujem o akvakultúru a subjekty podnikajúce v tejto oblasti využívajú možnosť investície do technického vybavenia a zlepšenia stavu rybochovných zariadení. V budúcnosti (programové obdobie na roky 2007-2013) by sa mal program rozšíriť, s hlavným zameraním na skvalitnenie technológií s ohľadom na životné prostredie, zlepšenie spracovania a marketingu rybných produktov, akva-environment a celoživotné vzdelávanie. Samotné uplatňovanie spoločnej politiky rybného hospodárstva nemalo na sektor významný ekonomický dopad vzhľadom na to, že je zameraná predovšetkým na morský rybolov.

Návrh odporúčaní:

Podporovať EK v záležitostiach zameraných na ochranu morských zdrojov.

3.15 Ochrana spotrebiteľov a verejné zdravie

Politika ochrany spotrebiteľov je súčasťou strategického cieľa Únie zameraného na zlepšenie kvality života všetkých obyvateľov. Okrem priamych aktivít na ochranu ich práv Európska únia zabezpečuje, aby záujmy spotrebiteľov boli zohľadnené v legislatíve EÚ vo všetkých relevantných oblastiach.

Aj napriek tomu, že celková úroveň zdravotníckej starostlivosti v Európe patrí k najlepším na svete, Európska únia stále venuje veľkú pozornosť verejnému zdravotníctvu. V spolupráci s členskými štátmi sa snaží bojovať proti najväčším zdravotným rizikám, akými sú prenosné choroby, drogová závislosť a rakovina. Napriek tomu, že najväčšia časť zodpovednosti za verejné zdravie leží na členských štátoch, EÚ sa snaží tiež prispieť k efektívnosti poskytovania zdravotných služieb a prevencii. Zdravotná politika sa zaoberá podporou úsilia členských štátov pri vypracúvaní stratégií, realizovaní spoločných cieľov a nábádaním k informačným tokom v rámci spoločenstva. Najdôležitejším nástrojom sú akčné programy spoločenstva. Legislatíva v oblasti verejného zdravia je na úrovni spoločenstva relatívne obmedzená.

Ochrana spotrebiteľov

Na vnútroštátnej úrovni sa koordinácia v oblasti ochrany spotrebiteľov zabezpečuje prostredníctvom RKS a Sektorovou pracovnou skupinou pre ochranu

spotrebiteľa (SPS). Pri vypracovaní stanovísk na zasadnutie RKS i k pracovným materiálom Rady a EK sa sektorová pracovná skupina v roku 2004 neschádzala, jej členom sa všetky materiály zasielali k vyjadreniu elektronickou poštou. Od roku 2005 sú členovia SPS zároveň i členmi pracovných výborov Rady pre spotrebiteľskú politiku, ktorá bola zriadená ako koordinačný orgán na MH SR. Pracovné výbory i Rada zasadať 4-krát ročne, na zasadnutiach výborov sú prerokovávané okrem iného i všetky otázky spolupráce pri tvorbe legislatívy EÚ, avšak komunikácia pri pripomienkovaní materiálov EÚ naďalej prebieha elektronickou formou.

Na európskej úrovni zastupuje MH SR záujmy SR v dvoch relevantných pracovných skupinách Rady - G. 8. PS zodpovednosť za chybný výrobok a I.3. PS ochrana spotrebiteľa a informácie.

Materiály legislatívneho i nelegislatívneho charakteru v oblasti ochrany spotrebiteľa boli prerokovávané Radou pre konkurencieschopnosť a Radou pre zamestnanosť, sociálnu politiku, zdravie a ochranu spotrebiteľa EPSCO. Okrem zastúpenia v PS Rady, MH SR zastupuje oblasť ochrany spotrebiteľa i v príslušných expertných výboroch a PS zriadených EK.

Najvýznamnejšie dokumenty legislatívneho a nelegislatívneho charakteru:

- Nariadenie EP a Rady (ES) č. 2006/2004 o spolupráci medzi národnými orgánmi zodpovednými za vynucovanie právnych predpisov na ochranu spotrebiteľa. Nariadenie bolo prijaté EP a Radou 27. októbra 2004, jeho implementáciu zabezpečuje MH SR. Vyššie citovaným nariadením sa zvýši vymožitelnosť práva v oblasti ochrany spotrebiteľa na vnútornom trhu únie.

- Smernica EP a Rady 2005/29/ES o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu a doplňujúci smernicu 84/450/EHS, 97/ES a 98/27/ES z 11. mája 2005. V posledných etapách prijímania smernice sa na rokovaní Rady zúčastňoval i zástupca SR. Transpozíciu smernice zabezpečuje MH SR.

- Rozhodnutie EK zo 14. decembra 2004, ktorým sa ustanovujú zásady oznamovania nebezpečných spotrebiteľských výrobkov príslušným orgánom členských štátov výrobcami a distribútormi v súlade s článkom 5 odsek 3 smernice 2001/95/ES EP a Rady. Rozhodnutie EK prispieva k zníženiu výskytu nebezpečných výrobkov na trhu. Jeho implementáciu zabezpečovalo MH SR

- Nariadenie EP a Rady (ES) č. 261/2004 z 11. februára 2004, ktorým sa ustanovujú spoločné pravidlá systému náhrad a pomoci cestujúcim pri odmietnutí

nástupu do lietadla, v prípade zrušenia alebo veľkého meškania letov a ktorým sa zrušuje nariadenie (EHS) č. 295/91. Gestorom nariadenia je MDPT SR, MH SR sa podieľalo na jej implementácii (orgán dozoru SOI).

V štádiu rokování Rady sú v súčasnosti tieto materiály:

- Návrh nariadenia EP a Rady na podporu predaja na vnútornom trhu, návrh prerokovaný v PS I3 ochrana spotrebiteľa a informácie 15. júla 2004
- Návrh smernice EP a Rady o harmonizácii zákonov, predpisov a administratívnych ustanovení členských štátov, týkajúcich sa úveru pre spotrebiteľov - návrh bol prerokovaný v novembri 2004, nový návrh Európskej komisie bude v PS I3 ochrana spotrebiteľa a informácie prerokovávaný v druhom polroku 2005
- Návrh stratégie a rozhodnutia o financovaní spoločných programov pre verejné zdravie a ochranu spotrebiteľa. Rokovania k tomuto návrhu v PS I 3 Ochrana spotrebiteľa a informácie začali 17. mája 2005 a taktiež budú pokračovať v druhom polroku 2005

Vstupom do EÚ má SR možnosť priamo sa podieľať na tvorbe spoločného acquis v oblasti ochrany spotrebiteľa, čo umožňuje presadzovať vlastné záujmy, lepšie pochopiť filozofiu pripravovaného acquis a tým zabezpečiť i jeho lepšiu transpozíciu a implementáciu.

Mimoriadne dôležitou zmenou, ktorá sa uskutočnila po vstupe SR do EÚ, je napojenie sa na RAPEX - systém rýchlej výstrahy. Týmto systémom sa minimalizuje výskyt nebezpečných výrobkov na trhu. V oblasti všeobecnej bezpečnosti je dôležitá i možnosť napojenia sa SOI ako orgánu trhového dozoru na spoločné programy, ktoré sú spolufinancované z rozpočtov členských štátov a únie. Výsledky zo spoločných programov sú vo veľkej miere využívané na prípravu európskych noriem a rozhodnutí EK pre zvýšenie bezpečnosti výrobkov.

Vstupom do EÚ sa umožnilo i nadviazanie priamych kontaktov s expertmi z 25 ČK a tým i operatívna výmena skúsenosti, názorov a vzájomná pomoc v rôznych oblastiach ochrany spotrebiteľa. Jedným z príkladov je zavedenie eura. SR, ktorá sa pripravuje na prijatie eura, má takto možnosť využiť skúsenosti, ktoré v oblasti ochrany spotrebiteľa už majú krajiny, v ktorých sa euro využíva ako spoločná mena.

Po schválení Európskeho spotrebiteľského centra na Slovensku zo strany EÚ, ktoré sa očakáva do konca roka, bude taktiež možné lepšie čerpať

prostriedky na ochranu spotrebiteľa z rozpočtu EÚ.

Budúci vývoj v oblasti ochrany spotrebiteľa značne ovplyvní rozvoj cezhraničného poskytovania služieb a predaja výrobkov. Z uvedeného dôvodu je potrebné dobudovať Európske spotrebiteľské centrum, ktoré bude súčasťou siete takýchto centier v EÚ, s cieľom zabezpečenia ochrany práv všetkých európskych spotrebiteľov. V súvislosti s predpokladaným nárastom cezhraničných nákupov je dôležitá i spolupráca orgánov trhového dozoru na komunitárnej úrovni v zmysle Nariadenia 2006/2004, ktorého implementácia má prispieť i k zlepšeniu vymožitelnosti práva na celom jednotnom trhu.

Z hľadiska realizácie všeobecnej bezpečnosti spotrebiteľských výrobkov je potrebné i naďalej venovať pozornosť a zdokonaľovať systém trhového dozoru vrátane systémov rýchleho hlásenia. Nevyhnutné je venovať sa informovanosti a výchove spotrebiteľov, aby poznali svoje práva a mohli sa účinne brániť, potrebné je však zamerať sa i na vzdelávanie a informovanie podnikateľov poskytujúcich služby a predajcov z hľadiska ich povinností voči spotrebiteľovi.

Všetky tieto vyššie uvedené aktivity, ktoré je SR ako členský štát EÚ povinná realizovať, kladú zvýšené nároky na štátny rozpočet. V niektorých komunitárnych právnych aktoch je priamo uložená členským štátom povinnosť zabezpečiť adekvátne zdroje na jeho uplatňovanie (napr. nariadenie 2006/2004).

Návrh odporúčaní
Podporovať iniciatívy EK zamerané na ochranu spotrebiteľa.

Verejné zdravie

Na úrovni EÚ je koordinácia zabezpečovaná prostredníctvom Ministerstva zdravotníctva SR, na úrovni ministra (resp. štátneho tajomníka) v Rade pre zamestnanosť, sociálnu politiku, zdravie a ochranu spotrebiteľa (EPSCO). MZ SR vypracovávala inštrukcie pre COREPER I a II. Ministerstvo zdravotníctva participuje v Pracovnej skupiny pre verejné zdravie k problematikám ochrany zdravia a spotrebiteľa, a na úrovni expertov pre zdravotnícke služby sa zúčastňuje na činnosti PS Rady pre konkurencieschopnosť.

Koordináciu na vnútroštátnej úrovni zabezpečuje MZ SR prostredníctvom pravidelných rokovaní svojej rezortnej koordinačnej skupiny. Významným koordináčnym prostriedkom bola aj účasť zástupcu MZ SR na pravidelných zasadaniach Komisií EÚ1 a 2 MZV SR, kde sa predkladali návrhy

inštrukcií na rokovania COREPER a Rady ministrov, týkajúce sa agendy MZ SR.

Legislatívnymi aktmi veľkého významu, ktorými sa zaoberala Rada pre zamestnanosť, sociálnu politiku, zdravie a ochranu spotrebiteľa (EPSCO) boli:

- Návrh nariadenia EP a Rady o liekoch na pediatrické použitie, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (EHS) č. 1768/92, smernica č. 2001/83/ES a nariadenie (ES) č. 726/2004
- Návrh nariadenia EP a Rady týkajúci sa zdravotných a výživových tvrdení uvádzaných na potravinách (podmienky boli stanovené smernicou EP a Rady č. 2000/13/EC)
- Návrh nariadenia EP a Rady o pridávaní vitamínov, minerálnych látok do potravín

V oblasti verejného zdravia bolo prerokovávaných a prijatých aj viacero

významných dokumentov nelegislatívneho charakteru:

- Návrh rozhodnutia EP a Rady o spoločnom programe na ochranu zdravia a spotrebiteľa na roky 2007-2013
- Návrh záverov Rady pre obezitu, výživu a pohybovú aktivitu
- Návrh záverov Rady pre boj s HIV/AIDS
- Návrh záverov Rady o opatreniach EÚ v oblasti duševného zdravia
- Rámcový dohovor WHO o kontrole tabaku
- e-Health - akčný plán informatizácie zdravotníckych systémov

V blízkej budúcnosti bude potrebné sledovať vývin najmä ohľadom dvoch dokumentov, a to návrhu smernice EK o službách na vnútornom trhu, ktorej cieľom

je liberalizácia služieb v rámci EÚ, najmä ak do jej pôsobnosti spadali aj

zdravotnícke služby: liberalizáciou poskytovania služieb v oblasti zdravotníctva

by sa ohrozili garancie cenovej hladiny poskytovania zdravotníckej starostlivosti a finančná udržateľnosť národného zdravotníckeho systému, keďže

pôsobením smernice v tejto oblasti by došlo k deregulácii.

Deregulácia v tomto

sektore by viedla k zvýšeniu exploatatívneho správania sa poskytovateľov

zdravotnej starostlivosti a k vyšším cenám, poskytovaniu menej potrebnej

zdravotnej starostlivosti a redundantnej vysoko špecializovanej zdravotnej

starostlivosti. Financovatelia zdravotnej starostlivosti z verejných zdrojov by

stratili kontrolu nad svojimi výdavkami, a to by viedlo k poškodzovaniu

viability a udržateľnosti zdravotníckych systémov. Problematickým bodom pri

tomto návrhu je aj princíp "krajiny pôvodu", ktorý smernica ustanovuje, tento by

princiipiálnym spôsobom narúšal systém poskytovania zdravotnej starostlivosti,

pretože by umožňoval, aby aj poskytovateľ zdravotnej starostlivosti, ktorý

nesplňa slovenské zákonné normy, si napriek tomu mohol nárokovať možnosť poskytovania svojich služieb na území Slovenskej republiky (na základe uvedených MZ SR navrhlo vyčleniť zdravotnú starostlivosť z pôsobnosti spomínanej smernice).

Závažné dôsledky a dopady v oblasti zdravia by predstavoval Návrh smernice EP a Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica č. 2003/88/ES o určitých aspektoch organizácie pracovného času (ak by sa do pracovného času zamestnanca vrátane práce nadčas zahŕňala aj doba výkonu pracovnej pohotovosti, t.j. čas čakania), zdravotnícke zariadenia by boli postavené pred úlohu optimalizovať organizáciu práce a zabezpečiť potrebný počet lekárov napriek faktorom, ktoré sťažujú – predovšetkým v prípade menších zdravotníckych zariadení – výkon funkcie, ako je proces odštatňovania a odchod množstva kvalifikovaných odborníkov z ústavných zdravotníckych zariadení do neštátnej sféry. Úbytok je citeľný najmä v rámci zabezpečovania nepretržitej prevádzky zdravotníckych zariadení po skončení riadnej prevádzkovej doby.

Okrem sledovania diania a presadzovania pozície v spomínaných oblastiach bude potrebné aktívne podporovať aktivity EÚ v oblasti verejného zdravia, sledovať návrhy a rozhodnutia týkajúce sa tejto agendy, participovať na tvorbe programov a opatrení týkajúcich sa problematiky verejného zdravia.

Návrh opatrení
Venovať veľkú pozornosť a presadzovať záujmy Slovenskej republiky pri prijímaní návrhu smernice o službách na vnútornom trhu a návrhu smernice o organizácii pracovného času.

3.16 Spravodlivosť a vnútorné záležitosti

Spolupráca v oblasti spravodlivosti a vnútorných vecí je predmetom tzv. tretieho piliera Maastrichtskej zmluvy (1992), pričom Amsterdamská zmluva (1997) časť z nich preniesla do tzv. prvého piliera. Týka sa azylovej politiky, kontroly vonkajších hraníc, prístahovaleckej politiky, boja proti drogovým závislostiam, boja proti podvodom medzinárodného rozsahu, súdnej spolupráce v občianskych a trestných veciach, colnej spolupráce a policajnej spolupráce v boji proti terorizmu, obchodovaniu s drogami a ďalšími závažnými formami medzinárodného zločinu.

Dôležitou súčasťou tejto spolupráce je tzv. Schengenský priestor (od

r.1995), v ktorého rámci boli zrušené kontroly na hraniciach členských štátov a preniesli sa na vonkajšie hranice. V roku 1999 bol založený Európsky policajný úrad (Europol), ktorého cieľom je upevňovať spoluprácu policajných orgánov členských štátov.

V tejto oblasti je na vnútroštátnej úrovni hlavná zodpovednosť za prípravu stanovísk a reprezentácie záujmov SR na úrovni EÚ znášaná dvoma ústrednými orgánmi štátnej správy - Ministerstvom spravodlivosti SR za časť spravodlivosti a Ministerstvom vnútra SR za časť vnútorných záležitostí.

Do RKS MS SR pre civilné právo sú zapojené viaceré osoby zo súkromnej sféry či akademickej obce. Ide napr. o Klub 500, Notársku komoru, Slovenskú komoru exekútorov a ďalšie. V trestnej oblasti je výrazná najmä spolupráca s Generálnou prokuratúrou SR, ktorej zástupcovia sa zúčastňujú aj na pracovných skupinách Rady EÚ. Komunikácia RKS prebieha najmä elektronickou formou, pričom viaceré otázky sa riešia aj formou osobných stretnutí.

Rezortná koordinačná skupina (RKS MV SR) sa schádza koncom každého mesiaca, v prípade potreby sa zvoláva operatívne. V RKS majú zastúpenie všetky zainteresované útvary Ministerstva vnútra SR najmä vzhľadom na fakt, že agenda EÚ je už premietnutá takmer do pôsobnosti každého útvaru Ministerstva vnútra SR. Vzhľadom na zastrešovanú problematiku Ministerstvo vnútra SR úzko spolupracuje s Ministerstvom spravodlivosti SR a Ministerstvom obrany SR.

Na úrovni Rady je Ministerstvo vnútra SR a Ministerstvo spravodlivosti SR zapojené do prijímania dokumentov legislatívneho a nelegislatívneho charakteru najmä prostredníctvom Rady ministrov pre spravodlivosť a vnútro. Oba rezorty sa zúčastňujú aj zasadnutí COREPER I a II, pričom väčšina dokumentov je prerokovávaných v COREPER II. Národní experti týchto rezortov sa pravidelne zúčastňujú zasadnutí pracovných skupín Rady a Európskej komisie.

V oblasti spravodlivosti a vnútorných záležitostí boli za účasti SR prijaté viaceré významné legislatívne akty:

- Rozhodnutie Rady z 8. júna 2004, ktorým sa zriaďuje vízový informačný systém (VIS)
- Rozhodnutie Rady z 13. decembra 2004, ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie 2002/463/ES, ktorým sa prijíma akčný program pre správnu spoluprácu v oblastiach vonkajších hraníc, víz, azylu a prisťahovalectva (Program ARGO)

- Rozhodnutie Rady z 2. decembra 2004 o zriadení Európskeho fondu pre utečencov na obdobie 2005-2010
- Nariadenie Rady (ES) č. 2252/2004 z 13. decembra 2004 o normách pre bezpečnostné znaky a biometriu v pasoch a cestovných dokladoch vydávaných členskými štátmi
- Rámcové rozhodnutie Rady o aplikácii princípu vzájomného uznávania na finančné tresty
- Rámcové rozhodnutie Rady o aplikácii princípu vzájomného uznávania na príkazy na zhabanie
- Rámcové rozhodnutie Rady 2004/757/SVV z 25. októbra 2004, ktorým sa stanovujú minimálne ustanovenia o znakoch skutkových podstat trestných činov a trestov v oblasti nezákonného obchodu s drogami

Rokovania o významných legislatívnych aktoch v oblasti spravodlivosti a vnútorných záležitostí prebiehajú aj v súčasnosti:

- Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, týkajúceho sa Vízového informačného systému (VIS) a výmeny údajov o krátkodobých vízach medzi členskými štátmi
- Návrh rozhodnutia Rady o ratifikácii ES Aarhuského dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovaní a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia
- Návrh smernice o vodičských preukazoch
- Návrh Rozhodnutia Rady o uzavretí dvoch protokolov k Dohovoru OSN o nadnárodnom organizovanom zločine (UNTOC) v mene Európskeho spoločenstva
- Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení a dopĺňa Dohovor, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda zo 14. júna 1985 o zrušení kontrol na spoločných hraniciach, týkajúce sa prístupu do Schengenského informačného systému orgánmi a službami členských štátov zodpovedných za vydávanie registračných certifikátov pre vozidlá
- Návrh Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o rozhodnom práve pre mimozmluvné záväzky (Rím II)
- Návrh Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o Konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu (small claims)
- Návrh Smernice Rady o mediácii v civilných a obchodných veciach
- Návrh Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o Európskom platobnom rozkaze
- Návrh Rámcového rozhodnutia Rady o posilnení trestnoprávneho rámca pre výkon práva proti znečisteniu spôsobenému loďami
- Návrh Rámcového rozhodnutia Rady o boji proti organizovanému zločinu
- Návrh rámcového rozhodnutia Rady o Európskom príkaze na zabezpečenie

predmetov, písomností a údajov pre účely trestného konania
- Návrh Rámcového rozhodnutia Rady Európskej únie o uchovávaní údajov prevádzkovaných a uchovávaných v súvislosti s poskytovaním verejne prístupných elektronických komunikačných služieb alebo údajov o verejných elektronických komunikačných sieťach na účely predchádzania, vyšetrovania, odhaľovania a stíhania trestných činov
- Návrh rozhodnutia Rady o výmene informácií z registra trestov
- Rámcové rozhodnutie Rady EÚ o určitých procesných právach v trestnom konaní v EÚ

Významnými dokumentmi nelegislatívneho charakteru prijatými počas prvého roka členstva SR v EÚ boli Haagsky program schválený Európskou radou v dňoch 4.-5. novembra 2004 (doc. 16054/05) a Akčný plán k Haagskemu programu, schválený Európskou radou v dňoch 16. - 17. júna 2005 (doc. 9778/05 REV 2) a Návrh záverov Rady a predstaviteľov členských štátov o založení spoločných základných princípov pre imigračnú integračnú politiku v EÚ (doc. 14776/04), schválený Európskou radou v dňoch 16. -17. decembra 2004

V oblasti civilného a trestného práva nie je žiaden výrazný vplyv po vstupe SR do EÚ, s výnimkou implementácie právnych nástrojov v trestnej oblasti, ktorými sa nahrádza systém poskytovania vzájomnej právnej pomoci systémom založeným na zásade vzájomného uznávania.

V oblasti civilného práva je to konverzia Rímskeho dohovoru o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky z roku 1980 na nariadenie a na vydané zelené knihy v nasledovnom období v súlade s Akčným plánom vykonávacím Haagsky program (JAI 184, dokument COM(2005) 184 final). Obdobne je potrebné venovať pozornosť dokumentom v trestnej oblasti v súlade s uvedeným akčným plánom.

Návrh odporúčaní

V nasledujúcom období bude dôležité sledovať akčné plány (AP boja proti terorizmu, AP k Haagskemu programu), stratégie, závery Rád a Európskych rád. Významné bude aj zakladanie nových fondov na základe finančnej perspektívy na roky 2007 - 2013. Z prerokovávaných návrhov bude dôležité sa venovať Vízovému informačnému systému (VIS), návrhu smernice o vodičských preukazoch, Schengenskému informačnému systému druhej generácie (SIS II) a implementácii súvisiacich rozhodnutí.

Legislatívnym základom pre vonkajšie obchodné vzťahy členských štátov EÚ sú články 131 a 133 Zmluvy o založení Európskych spoločenstiev, upresnené Amsterdamskou zmluvou a následne Zmluvou z Nice. Uvedené články definujú zásady tzv. spoločnej obchodnej politiky EÚ voči tretím krajinám. Spoločná obchodná politika znamená uplatňovanie jednotných postupov pri dovoze a vývoze (vrátane spoločných colných sadzieb, spoločných nástrojov na ochranu obchodu, ako napr. množstevných obmedzení dovozu, antidumpingových a antisubvenčných opatrení), uzatváranie obchodných dohôd s tretími krajinami výhradne menom ES, spoločný postup pri rokovaníach s tretími krajinami k otázkam obchodu, najmä v rámci rokovaní Svetovej obchodnej organizácie (WTO). Keďže členské štáty v zmysle článkov 131 a 133 stratili autonómiu v otázkach vonkajšej obchodnej politiky, s cieľom zabezpečiť ochranu záujmov členských štátov uvedené články zmluvy ustanovujú možnosť obhajoby takýchto záujmov na spoločnom fóre, ktoré predstavuje Výbor 133, poradný orgán Rady. Článok 133 zmluvy udeľuje EK významné právomoci a postavenie pri vytváraní, formulovaní a realizácii spoločnej obchodnej politiky EÚ. V kompetencii EK je aj vykonávanie multilaterálnych dohôd prijatých v rámci WTO, dohôd s regionálnymi zoskupeniami krajín alebo jednotlivými krajinami, ktoré nie sú členmi EÚ.

Koordinácia na vnútroštátnej úrovni je zabezpečená týmto spôsobom: k dokumentom spoločnej obchodnej politiky MH SR vypracúva pozičné dokumenty, ktoré schvaľuje RKS. V prípade operatívnych dokumentov týkajúcich sa uplatňovania nástrojov obchodnej politiky v konkrétnych prípadoch (t.j. zavedenie antidumpingových, antisubvenčných alebo ochranných opatrení v konkrétnych komoditách a voči konkrétnym subjektom a štátom) Rada vyžaduje urýchlené stanovisko, spravidla do 10 dní od doručenia dokumentu Rade, pretože oddalovaním účinnosti opatrenia by mohlo dôjsť k ekonomickým škodám. Takéto operatívne prípady sa na MH SR schvaľujú v skrátenej procedúre na úrovni generálneho riaditeľa sekcie (titulára), ktorý je najvyšším predstaviteľom SR vo Výbore 133. Titulár následne o týchto prípadoch informuje RKS.

Pozičné dokumenty pre rokovanie COREPER 2, ako aj pre rokovanie GAERC predkladá

MH SR na MZV SR, ktoré ich zapracúva do súhrnných pozičných dokumentov pre rokovania veľvyslancov v COREPER 2 a ministra v GAERC.

Koordinácia na európskej úrovni je zabezpečovaná takto: dokumenty z oblasti spoločnej obchodnej politiky EK pripravuje a konzultuje s členskými štátmi prostredníctvom komitologických výborov (Výbor pre textil, Kontaktný výbor pre oceľ, Poradný výbor pre antidumping a protisubvenčné opatrenia, Výbor pre ochranné opatrenia) a Pracovnej skupiny pre ekonomické otázky colných sadzieb. Výbory a pracovná skupina odsúhlasujú dokumenty jednoduchou väčšinou. Účasť SR v komitologických výboroch a pracovných skupinách Komisie v oblasti vonkajšieho obchodu je kľúčovým momentom rozhodovacieho procesu, pretože na tejto úrovni sa vytvárajú pozície členských štátov, ktoré sa v ďalšom rozhodovacom procese prakticky nemenia. Dôležitosť týchto výborov a pracovných skupín podčiarkuje aj účasť zástupcov MH SR na ich zasadaniach (44 účasti). Odsúhlasené dokumenty EK postupuje Rada, kde schvaľovací proces prebieha kvalifikovanou väčšinou v jednom z relevantných výborov (Výbor pre článok 133 na úrovniach titulárov, zástupcov a expertov pre textil, oceľ a služby), resp. pracovných skupín Rady (PS pre obchodné otázky, PS pre komodity, PS pre všeobecný systém preferencií, PS pre EZVO). Záležitosti spoločnej obchodnej politiky sa prerokávajú aj v PS Rady, ktoré sa týkajú vonkajších vzťahov EÚ s určitými štátmi alebo zoskupeniami štátov (napr. pracovné skupiny pre východnú a strednú Áziu, pre región západného Balkánu, pre stredný východ a štáty Perzského zálivu, pre štáty Magrebu, pre štáty Afriky, Karibiku a Pacifiku). Prerokované dokumenty sa postupujú do záverečného schvaľovacieho procesu vo výbore COREPER 2 a následne do GAERC. V časovej tiesni, a ak je to nevyhnutné, dokumenty týkajúce sa spoločnej obchodnej politiky môže schváliť aj iná ministerská rada. Na všetkých úrovniach zastupuje záujmy SR MH SR.

V oblasti spoločnej obchodnej politiky po vstupe SR do EÚ boli prerokované a schválené nasledovné dôležité dokumenty:

- 3 dohody o obchode s ocelou medzi EÚ, Ruskou federáciou, Ukrajinou a Kazachstanom a nadväzujúce 3 nariadenia Rady o administrovaní týchto dohôd
- 2 dohody o obchode s textilom medzi EÚ a Srbskom a Čiernou Horou a Bieloruskom a nadväzujúce 2 nariadenia Rady o administrovaní týchto dohôd
- balík dohôd medzi EÚ a Švajčiarskou konfederáciou (tzv.

Bilaterála II)

- interregionálna asociačná dohoda medzi EÚ a krajinami Mercosur (rokovania zatiaľ neukončené)
- obchodná dohoda medzi EÚ a krajinami Perzského zálivu (rokovania zatiaľ neukončené)
- revízia dohody o partnerstve medzi členmi skupiny ACP na jednej strane a EÚ
- nariadenie Rady o novom systéme všeobecných preferencií
- 82 nariadení Rady a rozhodnutí Komisie týkajúcich sa operatívneho uplatnenia antidumpingových a antisubvenčných opatrení
- 5 nariadení Rady týkajúcich sa uplatnenia ochranných opatrení pri dovoze
- 4 nariadenia Rady týkajúce sa colných kvót a colných suspenzií pri dovoze
- nariadenie Rady o obchodovaní s tovarom určeným na vykonávanie trestu smrti, alebo na iné nehumánne zaobchádzanie
- memorandum o porozumení s Čínou o obchode s textilom a nadväzných nariadení Rady o znovuzavedení kvót na dovoz textilu z Číny
- pozícia GAERC k júlovému balíku Svetovej obchodnej organizácie (WTO)

Vstupom do EÚ prestala SR vykonávať všetky preferenčné dohody o voľnom obchode a vytvorení colnej únie, pretože sa stali nezlučiteľné s právom EÚ. Tento záväzok je zakotvený v čl. 6 ods. 10 Aktu o podmienkach prístúpenia SR. SR vstupom pristúpila ku všetkým preferenčným dohodám, ktoré uplatňuje EÚ voči tretím krajinám. Ide o asociačné a stabilizačné dohody s krajinami južnej a východnej Európy, dohody o voľnom obchode so San Marínom, Chile, Mexikom, hospodárske dohody s krajinami Blízkeho východu, Stredozemného mora, Afriky a Ázie atď. SR sa od 1. mája 2004 zároveň stala zmluvnou stranou Dohody o Európskom hospodárskom priestore (EHP).

Vstupom do EÚ prevzala SR všetky opatrenia uplatňované Spoločenstvom v rámci nástrojov na ochranu obchodu. Ide predovšetkým o opatrenia v oblasti antidumpingu (pred vstupom SR antidumpingové opatrenia neuplatňovala, po vstupe prevzala viac ako 100 antidumpingových opatrení) a množstevných obmedzení dovozu niektorých citlivých druhov tovaru (oceľ, textil, obuv). Všeobecne možno konštatovať, že v podmienkach EÚ sa uplatňuje oveľa vyššia miera ochrany domácich výrobcov pred dovozmi z tretích štátov. Konkrétne, vstupom do EÚ sa v SR zvýšila ochrana domáceho oceľiarskeho priemyslu (uplatňovanie

množstevných limitov dovozu ocele z Ruska, Ukrajiny a Kazachstanu), textilného a odevného priemyslu (do 31.12.2004 množstevné obmedzenia dovozu 56 druhov textilu zo 17 štátov, od 11.6.2005 znovuzavedenie množstevných kvót na 10 druhov textilu z Číny) a do 31.12.2004 aj obuvníckeho priemyslu.

Do budúcnosti SR bude aj naďalej participovať na príprave nových preferenčných dohôd vo vonkajšom obchode, ktoré EK rozpracovala, a to predovšetkým vo vzťahu ku krajinám Mercosur, ale aj k združeniam krajín Perzského zálivu (GCC) a ACP. Zámerom a cieľom, ktorý bude v tejto súvislosti presadzovaný v orgánoch EÚ, zostáva naďalej nezhoršiť prístup SR na trh konkrétnej krajiny, obhajovať vývozné záujmy SR a chrániť domácich producentov.

Návrh odporúčaní

Podporovať a zintenzívňovať spoluprácu ústredných orgánov štátnej správy s podnikateľskou sférou, jej zväzmi a združeniami pri príprave pozičných dokumentov k materiálom EÚ v oblasti spoločnej obchodnej politiky.

Legislatívnou úpravou je potrebné podmienky nakladania s informáciami EÚ[7] zosúladiť s potrebou operatívneho prístupu k nim a so štandardami ochrany informácií EÚ.

3.18 Vonkajšie vzťahy

Pojem vonkajšie vzťahy EÚ zahŕňa všetky formy spolupráce s tretími krajinami a medzinárodnými organizáciami s výnimkou obchodu. Jej súčasťou sú aj vzťahy s rozvojovými krajinami (najmä v rámci dohovoru s Lomé - teraz z Cotonou) a s kandidátskymi krajinami. EÚ sa na rozdiel od národných štátov viac orientuje na menej tradičné formy diplomacie (rozvojová pomoc, kultúra, vzdelávanie). Do zmlúv i s tretími krajinami EÚ v súčasnosti dôrazne inkorporuje ustanovenie o ochrane ľudských práv. Samotný rozmer Európskej únie v hospodárskom, obchodnom a finančnom kontexte z nej robí partnera svetovej úrovne. EÚ má sieť bilaterálnych a multilaterálnych dohôd zahŕňajúcich väčšinu krajín a regiónov vo svete. Ako najväčší obchodný partner a domov druhej najsilnejšej meny vo svete, podporuje EÚ miliardou eur mesačne rozvojové projekty na všetkých piatich kontinentoch. Udržiavanie vonkajších vzťahov Európskej únie s inými štátmi prináša nesmiernu zodpovednosť z hľadiska celosvetového vývoja. EÚ

organizuje pravidelné stretnutia s najvyššími predstaviteľmi USA, Kanady, Japonska, Číny, Indie a Ruska. Tradične sa orientovali predovšetkým na vzájomné obchodné vzťahy. V súčasnosti sa podstatným spôsobom rozšírila aj na iné závažné otázky dnešného sveta.

Príprava konečného stanoviska Slovenskej republiky je na Ministerstve zahraničných vecí SR tvorená kompetentnou sekciou a prerokovanie zabezpečené rezortnou koordinačnou skupinou MZV SR. Podľa charakteru materiálu je proces prípravy sekciou konzultovaný, prípadne vytvorený v spolupráci s príslušným rezortným ministerstvom.

Od vzniku podnetu na zaujatie pozície Slovenskej republiky je spoločná pozícia prerokovávaná v príslušných výboroch EÚ za úzkej spolupráce s ústredím (RKS). Záverečné dokumenty sú predkladané na rokovania COREPER II a GAERC.

Koordinácia na vnútornej úrovni v závislosti od medzinárodnoprávnej problematiky, MZV SR spolupracuje prakticky so všetkými ústrednými orgánmi štátnej správy. Najväčšiu frekvenciu majú vzťahy s Ministerstvom hospodárstva SR (oblasť obchodnej a colnej politiky

vrátane príslušných medzinárodných zmlúv a obchodovania s citlivými tovarmi) a Ministerstvom financií SR (oblasť medzinárodných zmlúv o podpore a ochrane investícií, rozvojová a humanitárna pomoc, deblokácie/odpustenie dlhov). Pri príprave pozičných materiálov spolupráca prebieha cestou rezortných RKS, pri tvorbe stanovísk a iniciovaní návrhov niekedy aj priamo medzi odbornými útvarmi ministerstiev.

Na úrovni EÚ v oblasti obchodnej a colnej politiky má osobitné právomoci pri tvorbe a realizácii spoločnej obchodnej politiky EÚ Európska komisia. Legislatívne akty Európska komisia pripravuje s členskými štátmi prostredníctvom komitologických výborov. Schvalovací proces legislatívnych aktov prebieha na úrovni Rady EÚ, spravidla vo Výbore 133, prípadne na úrovni Pracovnej skupiny (PS) pre obchodné otázky, PS pre komodity, PS EFTA, PS pre všeobecný systém preferencií, PS pre exportné úvery a garancie, alebo v prípadoch tovarov dvojakého použitia v PS pre tovary dvojakého použitia alebo v Koordinačnej skupine zriadenej podľa čl. 18 nariadenia č. 1334/2000.

Neobchodná problematika sa prerokúva na úrovni príslušných pracovných

skupín

Rady EÚ, teritoriálne alebo vecne príslušných, napr. rozvojová pomoc
spravidla v

PS CODEV, susedská politika a nové nástroje vonkajších vzťahov pre
finančné

obdobie 2007 - 2013 v PS CODEV, COEST/COMAG,
medzinárodnoprávne

záležitosti napr. v PS COMAR, PS COJUR/ICC, vonkajšie

zahraničnopolitické vzťahy

s teritoriálne orientovanými pracovnými skupinami, napr. PS pre
východnú a

strednú Áziu, PS pre región západného Balkánu, PS pre stredný východ
a štáty

Perzského zálivu, PS pre štáty Maghrebu, PS pre štáty Afriky,
Karibiku a

Pacifiku (ACP) ai. Predmetom rokovaní teritoriálne orientovaných
pracovných

skupín boli aj obchodné a ekonomické otázky. Ak boli otázky tohto
druhu na

programe zasadania pracovných skupín, zúčastňovali sa ich aj experti
MH SR.

Účast' expertov MH SR vytvára príležitosť na aktívne zapájanie sa do
formovania

stanovísk Komisie a na presadzovanie obchodných a ekonomických
záujmov SR vo

vzťahu k tretím krajinám.

Legislatívne akty sú postupované do záverečného schvaľovacieho
procesu vo Výbore

stálych zástupcov (COREPER II) a následne do Rady pre všeobecné
záležitosti a

vonkajšie vzťahy (GAERC).

Najvýznamnejšie dokumenty legislatívneho a nelegislatívneho
charakteru a vplyvy

a zmeny po vstupe SR do EÚ

V medzinárodnoprávnej oblasti, v časti medzinárodných zmlúv boli k
dátumu vstupu

SR do EÚ vypovedané alebo upravené takmer všetky dohody nezlučiteľné
s princípom

spoločnej obchodnej politiky. Tie, ktoré neboli vypovedané alebo
upravené ku dňu

vstupu SR do EÚ, boli osobitne sledované v harmonograme opatrení
vyplývajúcich

zo Súhrnnej monitorovacej správy o pripravenosti Slovenska na
členstvo v EÚ -

napr. obchodná dohoda medzi vládou ČSFR a vládou Japonska, ktorá bola
zo strany

Slovenskej republiky vypovedaná k 17. 10. 2004. Do skupiny
modifikovaných dohôd

patrili tzv. bilaterálne investičné dohody (BID) riešené v
kompetencii

Ministerstva financií SR. MF SR vyzvalo 20 krajín, s ktorými má
uzatvorené BID,

na renegociáciu príslušnej dohody. Modifikované boli dohody s USA,
Srbskom a

Čiernou Horou, dohoda o modifikácii na úrovni dodatkov k BID boli
dosiahnuté s

Kanadou, Rumunskom, Egyptom, Turkmenistanom, Bulharskom,
Uzbekistanom, KEDR,

rokovania prebiehajú so Švajčiarskom, Nórskom, Čínou, Ruskou
federáciou,

Tadžikistanom, Ukrajinou, Indonéziou, Chorvátskom, Kubou, Izraelom a

Tureckom.

Pokiaľ ide o nové BID, rozpracované sú s 54 krajinami sveta, podpísaná bola BID s Kórejskou republikou a v záverečnej fáze sa nachádzajú BID s Bieloruskom, Malajziou a Kuvajtským štátom.

Revidovaná bola dohoda o partnerstve medzi EÚ a skupinou afrických, karibských a tichomorských štátov (ACP), tzv. dohoda z Cotonou. Revidovanú dohodu schválila vláda SR uznesením č. 474 dňa 15. júna 2005. Na základe splnomocnenia prezidenta SR bola revidovaná dohoda podpísaná veľvyslancom SZ pri EÚ na summite ACP-EÚ

25. júna v Luxemburgu.

Ukončené boli rokovania k druhému balíku dohôd medzi EÚ a Švajčiarskou konfederáciou - tzv. Bilaterála II.

V sledovanom období sa uskutočnili aj negociácie k textu Dohody o spolupráci a pomoci medzi EÚ a Medzinárodným trestným súdom (MTS). Prvotný návrh dohody sa týkal predovšetkým výmeny relevantných informácií medzi EÚ a MTS. Sekretariát Rady EÚ po expertných konzultáciách a v snahe vyhnúť sa prípadnej potrebe častých zmien uzavretej dohody, vypracoval návrh so širším rozsahom, ktorý bol predmetom diskusie medzi členskými štátmi. V priebehu prípravy textu dohody sa objavil kompetenčný problém súvisiaci s existujúcou právomocou EÚ uzatvárať dohody podľa článku 24 Zmluvy o Európskej únii a vymedzením právomoci ES. Po zapracovaní pripomienok ČR bol návrh dohody predložený na PSC, COREPER a Radu na schválenie. Dňa 25. apríla 2005 GAERC udelil predsedníctvu EÚ mandát, aby v spolupráci so zástupcami Komisie EÚ a sekretariátu Rady EÚ začalo rokovania s MTS k textu dohody. Dňa 13. mája 2005 sa uskutočnilo prvé kolo rokovaní medzi EÚ a MTS, počas ktorého došlo zo strany oboch delegácií k výmene užitočných informácií, predbežných námetov a postrehov týkajúcich sa pripravovanej zmluvy. Uzavretie tejto dohody neovplyvní vnútroštátnu legislatívu SR.

V súčinnosti s Ministerstvom pôdohospodárstva SR bola riešená problematika pristúpenia SR k Dohode o implementácii ustanovení dotýkajúcich sa ochrany a riadenia zásob transzonálnych a ďaleko migrujúcich rýb. SR prejavila záujem stať sa zmluvnou stranou tejto dohody v priebehu roku 2006.

V oblasti vonkajšieho obchodu boli schválené dohody o obchode s oceľou medzi EÚ a RF, Ukrajinou a Kazachstanom a výkonné nariadenia Rady k týmto dohodám, dohody o obchode s textilom medzi EÚ a Srbskom a Čiernou Horou a Bieloruskom

a výkonné nariadenia Rady k týmto dohodám. Rozpracovaná bola obchodná dohoda medzi EÚ a krajinami Mercosur a medzi EÚ a krajinami Perzského zálivu. V oblasti vonkajšieho obchodu bolo ďalej prijatých celkom 93 nariadení Rady a rozhodnutí Európskej komisie, týkajúcich sa operatívneho uplatnenia antidumpingových a antisubvenčných opatrení, ochranných opatrení a colných kvót pri dovoze a uzatvorené memorandum o porozumení s Čínou o obchode s textilom.

V oblasti spoločnej obchodnej (a colnej) politiky bolo ďalej prijaté nariadenie Rady o novom všeobecnom systéme preferencií (GSP) na obdobie rokov 2006 - 2008 (vrátane schémy GSP+), s cieľom zlepšiť jeho efektívnosť, a to najmä prostredníctvom zjednodušenia systému, viacročnej stabilizácie a posilňovania regionálnej spolupráce medzi rozvojovými krajinami. Cieľom zavedeného systému dodatočných koncesíí, GSP+ je posilniť všetky formy trvalého rozvoja (demokratického, sociálneho a environmentálneho). Prijatá bola tiež pozícia Rady k „júlovému balíčku“ Svetovej obchodnej organizácie (WTO), ktorý schválila Generálna rada WTO na zasadnutí v skorých ranných hodinách dňa 1. 8. 2004 a ktorý obsahuje rámce pre ďalšie rokovania k rozvojovej agende z Dohy v rozhodujúcich negociačných oblastiach.

Ďalším programom, zavedeným Európskou komisiou pre pomoc najmenej rozvinutým krajinám, ku ktorému pristúpila SR po vstupe do EÚ je EBA (Everything but arms - všetko okrem zbraní). Program bol postavený ako komplementárny k GSP a GSP+. Základnou myšlienkou iniciatívy je odbúranie colných a kvotačných obmedzení na dovoz všetkého tovaru z najmenej rozvinutých krajín vrátane citlivých produktov.

Do vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie bola vnútroštátna implementácia medzinárodných sankcií upravená zákonom č. 460/2002 Z. z. o vykonávaní medzinárodných sankcií zabezpečujúcich medzinárodný mier a bezpečnosť.

Od vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie sa pre Slovensko stali priamo účinnými a aplikovateľnými takmer všetky sankcie Organizácie spojených národov a Európskej únie, keďže tieto Európska únia prijíma ako akty spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky (formou spoločných pozícií) a následne ich vyhlasuje formou všeobecne záväzných právnych aktov (nariadení, resp. rozhodnutí) záväzných pre každého v súlade s článkami 60 a 301 zmluvy o Európskej únii (Amsterdamské znenie).

Pre jednotlivé členské štáty vyplýva z legislatívy EÚ povinnosť kontrolovať dodržiavanie európskej legislatívny v oblasti medzinárodných sankcií a trestať prípadné porušenia. Z toho dôvodu prijala NR SR dňa 16. marca 2005 zákon 127/2005 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 460/2002 Z. z. o vykonávaní medzinárodných sankcií zabezpečujúcich medzinárodný mier a bezpečnosť.

Uvedená právna norma umožňuje Slovensku dodržať všetky záväzky členskej krajiny, ktoré vyplývajú z európskych legislatívnych aktov v oblasti medzinárodných sankcií. V sledovanom období SR podporila prijatie viac ako 40 právnych aktov týkajúcich sa medzinárodných sankcií voči tretím krajinám alebo osobám z tretích krajín.

V špecifických prípadoch, keď sankcie nie sú vyhlásené legislatívou EÚ, umožňuje platná slovenská legislatíva vyhlásiť sankcie vnútroštátnym právnym aktom. V apríli 2005 pripravilo Ministerstvo zahraničných vecí SR na rokovanie vlády SR návrh nariadenia vlády, ktorým sa vyhlasujú tie sankcie, ktoré únia nemôže vyhlásiť z komunitárnej úrovne (napr. sankcie voči osobám podozrivým z teroristických akcií, ktoré sú občanmi EÚ, resp. majú sídlo na území niektorej z členských krajín).

Európska únia preberá všetky sankcie prijaté v Bezpečnostnej rade OSN na základe kapitoly VII Charty OSN a vydáva k nim príslušnú direktívu.

V oblasti kontroly exportu tovarov dvojakého použitia platí v podmienkach EÚ nariadenie Rady č. 1334/2000 z 22. júna 2000 o ustanovení režimu Spoločenstva na kontrolu exportu položiek a technológií dvojakého použitia. Slovenská republika túto činnosť zabezpečovala prostredníctvom zákona č. 26/2002 Z. z. z 18. decembra 2001 (o podmienkach a kontrole dovozu, vývozu a sprostredkovateľských činností týkajúcich sa tovaru a technológií podliehajúcich medzinárodným kontrolným režimom a o zmene zákona č. 179/1998 Z. z. o obchodovaní s vojenským materiálom a o doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.

Zmena od vstupu SR do EÚ spočíva v tom, že ustanovenia predmetného zákona č. 26/2002 Z. z. sa stali nadbytočnými, pretože uvedená norma EÚ je pre SR záväzná a priamo aplikovateľná. V súčasnosti MH SR ako gestor problematiky

pripravuje nový zákon. Nový zákon bude upravovať výkon nariadenia na národnej úrovni. S týmto nariadením súvisí aj zákon č. 541/2004 Z. z. o mierovom využívaní jadrovej energie (atómový zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý už zohľadňuje toto nariadenie a priamo sa naň odvoláva. Okrem iného zákon č. 541/2004 Z. z. splnomocnil ÚJD SR na vydanie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktorý určí ktoré špeciálne materiály a zariadenia uvedené v tomto nariadení spadajú pod dozor ÚJD SR.

MZV SR sa podarilo v krátkom čase vybudovať mechanizmus a systém poskytovania oficiálnej rozvojovej pomoci (ODA). Boli vytvorené všetky predpoklady na to, aby slovenská rozvojová pomoc dostala reálny rozmer v podobe konkrétnych programov a projektov. V rámci slovenskej ODA sa uskutočnilo už šesť grantových kôl, v ktorých rámci bolo spustených viac ako 80 rozvojových projektov.

Objem poskytovanej ODA dosiahol v roku 2004 výšku 910 483 tis. Sk, čo predstavuje podiel 0,07 % z HDP vytvoreného SR v roku 2004. I keď ide o takmer 65% zvýšenie oproti roku 2003, stále je náš objem pomoci prinízky na to, aby sme plnili medzinárodné záväzky (pre EÚ-15 - 0,51% ODA/HNP, pre EÚ-10 - 0,17% ODA/HNP do roku 2010).

Slovenská republika sa jednoznačne prihlásila k plneniu Miléniových rozvojových cieľov (MDGs), ktoré sa stali filozofiou celej rozvojovej pomoci. SR sa aktívne zúčastňovala prípravy stratégie EÚ, ktorá bude prezentovaná na Summit OSN MDGs + 5. V rámci celkovej stratégie podporila SR tzv. „britský návrh“ - zvýšiť finančnú pomoc subsaharskej Afrike tak, že africkému kontinentu kolektívne prideli minimálne 50% z nárastu prostriedkov, ktorý sa odsúhlasil v rámci ODA.

SR - vzhľadom na krátke obdobie od vstupu do EÚ sa zatiaľ aktívne nezapájala do existujúcich nástrojov vonkajších vzťahov (TACIS, CARDS, MEDA ai.). Pre rok 2006 bolo pripravené rozpracovanie vyhláseného Akčného plánu EÚ - Ukrajina v podmienkach SR, ktoré sa v súčasnosti nachádza v medzirezortnom pripomienkovom konaní. MZV SR a Úrad vlády SR sa podieľajú na legislatívnej príprave tzv. balíka nových nástrojov vonkajších vzťahov, platných pre programovacie obdobie 2007 - 2013: Európskeho predvstupového nástroj (IPA - ÚV SR), Európskeho nástroja susedstva a partnerstva (ENPI - MZV SR), Európskeho nástroja pre rozvojovú a ekonomickú spoluprácu (DCECI - MZV SR) a Európskeho nástroja

stability (SI - MZV SR).

Najväčšie vplyvy a zmeny sa prejavili v oblasti obchodnej politiky. Vstupom do EÚ boli zrušené všetky bilaterálne alebo multilaterálne preferenčné dohody o voľnom obchode a o vytvorení colnej únie a do platnosti postupne vstúpili preferenčné dohody uzatvorené na úrovni EÚ. Zahraničnoobchodná realizácia v roku 2004 vzrástla o 12,7 %, avšak prehýbilo sa pasívne saldo obchodnej bilancie a vonkajšia nerovnováha. Vyšší deficit obchodnej bilancie (-22,6 mld. Sk) ovplyvnil aj rast schodku bežného účtu platobnej bilancie, vykázaného v roku 2004 vo výške -46,7 mld. Sk. V rokoch 2005 a 2006 sa predpokladá, že obchodný deficit neprekročí 4,5 % HDP. Vplyv na deficit bude mať predovšetkým dovoz technologických celkov pre rozvíjajúci sa automobilový priemysel v SR (Peugeot Citroen a Hyundai Kia).

Oblasť vonkajších vzťahov v budúcnosti ovplyvní aj realizácia projektov v rámci uplatňovania nových nástrojov vonkajších vzťahov. Vzhľadom na to, že nie je uzatvorená finančná perspektíva 2007-2013 a nie sú ešte prijaté implementačné pravidlá pre tieto nástroje, nie je možné dopady konkretizovať.

Otvoreným problémom zostáva zabezpečenie dostatočných zdrojov pre splnenie medzinárodných záväzkov SR v oblasti oficiálnej rozvojovej pomoci (ODA). Neplnenie medzinárodných záväzkov je veľmi kriticky posudzované zo strany EÚ, OECD a OSN.

Väčšia časť slovenskej bilaterálnej pomoci je zabezpečovaná prostredníctvom Administratívnej a kontraktačnej jednotky (ACU) Trustového fondu, ktorá je v súčasnosti organizačne začlenená pod Regionálne centrum UNDP v Bratislave. SR by však mala ako štandardný donor zabezpečovať rozvojovú pomoc samostatne. Preto MZV SR pripravuje návrh na transformáciu ACU TF na nezávislú jednotku s vlastnou právnou subjektivitou (agentúru), ktorá bude riadená MZV SR.

Dôležitým predpokladom pre koncepčný prístup k slovenskej rozvojovej pomoci boli vládou schválené strategické dokumenty - Strednodobá koncepcia oficiálnej rozvojovej pomoci na roky 2003-2008 (uznesenie č. 432/2003 z 5. júna 2003) a národné programy oficiálnej rozvojovej pomoci na jednotlivé roky. Prvý z uvedených dokumentov definuje konkrétne strategické ciele, úlohy, teritoriálne a sektorálne priority, princípy a kľúčových partnerov slovenskej oficiálnej

rozvojovej pomoci. Druhý dokument stanovuje konkrétne využitie rozpočtu ODA v roku 2003, 2004, 2005 a rozdeľuje ho na dva komponenty - Fond Bratislava - Belehrad, zameraný na spoluprácu so Srbskom a Čiernou Horou (prvá programová krajina slovenskej rozvojovej pomoci) a Trust Fond zameraný na projekty v 12 prioritných krajinách slovenskej ODA[8].

Návrh odporúčaní

Nadalej pokračovať v uzatváraní dohôd o podpore a vzájomnej ochrane investícií, keďže tieto dohody vytvárajú jednu z dôležitých podmienok vstupu kapitálu do slovenskej ekonomiky. Praktickým výsledkom uzatvorenia takýchto dohôd je vytvorenie prostredia, ktoré podporuje zakladanie spoločných podnikov, priame zahraničné a portfóliové investície. Mimoriadny význam dohody spočíva i v garancii voľného prevodu kapitálu, zisku, úrokov, dividend, platieb, náhrad pri vyvlastnení investícií alebo pri spôsobených stratách.

Tovary dvojakého použitia - pokračovať v príprave nového zákona o kontrole exportu tovarov a technológií dvojakého použitia, ktorý nahradí zákon č. 26/2002 Z. z. tak, aby tento zákon bol prijatý najneskôr začiatkom roku 2006.

3.19 Výskum, technológie a inovácie

Dynamiku udržateľného hospodárskeho rastu a konkurencieschopnosti sa predpokladá zabezpečiť premenou ekonomiky na tzv. znalostnú, založenú na vedeckých poznatkoch, inováciách a moderných technológiách. Európska únia vytvára podmienky pre rozvoj vedy, výskumu a inovácií, stanovuje priority a ciele, vedu a výskum chápe ako bránu k zvyšovaniu konkurencieschopnosti, pričom však samotná realizácia zostáva najmä v rukách členských krajín. Spolupráca v rámci EÚ umožňuje vedcom, výskumníkom a študentom spolupracovať a vymieňať si skúsenosti so zahraničnými odborníkmi, a tým vytvárať spoločný vedomostný fond EÚ. Ich spoločné výsledky potom majú priamy a pozitívny vplyv na hospodársky rast a konkurencieschopnosť tovarov a služieb poskytovaných firmami z Európy.

Osobitný vplyv na oblasť vedy, výskumu a aplikovania inovácií v praxi by mala mať Lisabonská stratégia, ktorá aj prostredníctvom podpory vedy a výskumu má za cieľ zvýšiť konkurencieschopnosť a zamestnanosť v členských štátoch EÚ.

Koordinácia na vnútroštátnej úrovni vo vede a výskume je zabezpečovaná

prostredníctvom RKS MŠ SR, ktorá bola formálne ustanovená od 1. februára 2004 ako osobitný koordinačný útvar v kancelárii ministra. Okrem toho RKS spolupracuje s neštátnymi expertmi a organizáciami prostredníctvom virtuálnej Expertnej poradnej siete (cca 164 expertov) a Konzultačnej siete nevládných inštitúcií (cca 20 inštitúcií), vykonáva koordinačnú úlohu pri príprave na rokovaní pracovných skupín, výborov, COREPER-u a Rady ministrov. Komunikácia s ostatnými ÚOŠS sa uskutočňuje v závislosti od aktuálnej agendy. Príprava na rokovaní v rámci EÚ prebieha v spolupráci zainteresovaných útvarov ministerstva a priamo riadených organizácií rezortu.

Koordinácia na vnútroštátnej úrovni v oblasti inovácií je zabezpečená prostredníctvom rezortnej koordinačnej skupiny MH SR a Sektorovou pracovnou skupinou pre konkurencieschopnosť (SPS). Pri vypracovaní stanovísk na zasadnutie RKS i k pracovným materiálom Rady a EK sa všetky materiály zasielajú elektronickou poštou. Od roku 2004 sú členovia SPS zároveň členmi pracovných skupín Rady pre vedu výskum a inovácie, ktorej koordinačný orgán je v gescii MŠ SR. Komunikácia pri pripomienkovaní materiálov EÚ prebieha elektronickou formou, keďže stanoviská a pripomienky je potrebné predkladať v krátkych časových rozmedziach. Vzhľadom na prepojenosť agendy prebieha úzka spolupráca medzi MH SR a MŠ SR, ktorá sa v zmysle Stratégie konkurencieschopnosti Slovenska do roku 2010 a Akčného plánu pre oblasť vedy, výskumu a inovácií v blízkej budúcnosti ešte zintenzívni.

Koordinácia na európskej úrovni je zabezpečovaná obdobne prostredníctvom Ministerstva školstva SR a Ministerstva hospodárstva SR. Obe ministerstvá sú prostredníctvom svojich zástupcov zapojené do rokovaní pracovnej skupiny pre výskum, výborov stálych zástupcov - COREPER 1, Rady pre konkurencieschopnosť. Na úrovni Rady je to pracovná skupina pre výskum (G. 14 Working Party on Research) a na úrovni EK pracovná skupina pre vedu, výskum a rozvoj (Working party for Science, Research and Development).

Najvýznamnejšie dokumenty prerokované a schválené Radou pre konkurencie-schopnosť:

- Pravidlá ES pre štátnu pomoc na inováciu - dok. č. 14985/04/ 04,
- Návrh rozhodnutí týkajúcich sa 7. Rámcového programu , Zjednodušenie 7.RP (Návrh rozhodnutia Komisie pre EP a Radu o Rámcovom programe pre konkurencieschopnosť a inovácie k 7. rámcovému programu pre výskum (FP7), Návrh rozhodnutia EP a Rady o siedmom rámcovom programe Európskeho

spoločenstva v oblasti výskumu, technického rozvoja a demonštračných činností (2007 - 2013),
Návrh rozhodnutia rady o siedmom rámcovom programe Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (Euratom) v oblasti jadrového výskumu a vzdelávania (2007 - 2013),
- Oznámenie Komisie Rade a Európskemu parlamentu o návrhu smernice a dvoch návrhov odporúčania o prijímaní výskumníkov z tretích krajín do Európskeho spoločenstva,
- Oznámenie Komisie - Veda a technika, kľúč k budúcnosti Európy - Hlavné ciele pre budúcu politiku Európskej únie na podporu výskumu,
- Odporúčanie Komisie o Európskej charte výskumných pracovníkov.

Okrem týchto dokumentov boli na zasadnutiach Rady prerokovávané témy ako ITER - Programové a finančné implikácie pre Európu, Európska politika v oblasti vedy a techniky, Európska stratégia pre nanotechnológie, Európska politika v oblasti vesmíru - príprava „Vesmírnej Rady“, posilnenie ľudských zdrojov vo vede a technike v Európskom výskumnom priestore, vyhodnotenie nových nástrojov 6. Rámcového programu pre výskum, vývoj a demonštračné aktivity a o budúcnosti politiky EÚ na podporu výskumu.

Hlavné vplyvy vstupu SR do EÚ v oblasti vedy, výskumu a inovácií:

- Začiatok realizácie reformy štátnej vednej a technickej politiky.
- Skvalitnenie legislatívy v oblasti podpory výskumu a vývoja prijatím zákona č. 172/2005 Z. z. o organizácii štátnej podpory výskumu a vývoja, ktorý je účinný od 1. júla 2005,
- V rámci Stratégie konkurencieschopnosti Slovenska do roku 2010 určenie oblasti „veda, výskum a inovácie“ za jednu zo štyroch rozvojových priorít vlády SR.
- Vypracovanie a schválenie Akčného plánu pre oblasť vedy, výskumu a inovácií vládou SR
- Postupné uvedomovanie si významu vedy a techniky pre oblasť rozvoja spoločnosti.
- Určenie inovácií a poznatkovej ekonomiky a v rámci nej vedy, výskumu a inovácií ako jednej z hlavných priorít Slovenskej republiky pre štrukturálne fondy na roky 2007-2013.
- V zmysle Lisabonskej stratégie EÚ určenie kvantitatívneho cieľa do roku 2010 pre celkové výdavky do oblasti výskumu a vývoja na úrovni 1,8% - z toho 0,6% z verejných zdrojov a 1,2% zo súkromných zdrojov.
- Postupné otváranie sa slovenských vedecko-výskumných

inštitúcií
medzinárodnej spolupráci v rámci Európskeho výskumného priestoru a
možnosť
získavať finančné prostriedky z rámcových programov EÚ pre výskum a
vývoj.
- Potreba rozvíjať inovačný proces v súlade s požiadavkami EÚ
-
vytváranie legislatívneho prostredia pre oblasť inovácií,
vypracovanie národnej
inovačnej stratégie vrátane dlhodobého zámeru štátnej politiky pre
oblasť
inovácií a zákona o inováciách. Zákon o inováciách by mal doplniť a
nadväzovať
na aktuálny zákon č. 172/2005 o organizácii štátnej podpory výskumu o
vývoja.

Vstup do EÚ vyvolal v SR zvýšenú potrebu, ale i možnosti začať
riešiť túto
náročnú a rozsiahlu problematiku. Viac ako desať rokov pasivity v
podpore
inovačných procesov a ignorovania významu podpory výskumu a vývoja na
všetkých
úrovniah bude vyžadovať systémový prístup najmä na vytváranie
podmienok pri
implementácii priamych a nepriamych nástrojov pre podporu inovácií a
pri
budovaní infraštruktúry systému inovačného podnikania s náležitým,
ale zo strany
štátu presne vymedzeným stupňom pozitívnej motivácie pre všetky
zainteresované
zložky.

Úspešná realizácia politiky vedy a výskumu bude vyžadovať úzku
spoluprácu
zainteresovaných rezortov a zvýšenú iniciatívu privátneho sektora. Do
budúcnosti
je potrebné venovať pozornosť týmto procesom:
- zaviesť mechanizmy nezávislého hodnotenia kvality
výskumných programov
a projektov s dôrazom na výsledky smerujúce do praxe s prínosom pre
inovácie a s
povinnosťou zverejňovať výsledky všetkých verejne podporovaných
výskumných
projektov,
- zaviesť nástroje na zvýhodnenú podporu tých vedecko-
výskumných tímov a
inštitúcií, ktoré sú úspešné pri spolupráci a získavaní zdrojov zo
súkromného
sektora - z hospodárskej sféry,
- zaviesť nadštandardnú finančnú podporu pre vedecko-výskumné
projekty v
2 - 3 prioritných oblastiach, ktorých výstupy smerujú do praxe,
- posilniť motivácie na zvýšenie výdavkov súkromnej sféry na
výskum,
vývoj a inovácie, a to najmä zavedením efektívneho verejného
spolufinancovania
týchto aktivít,
- vytvoriť významný verejný podporný nástroj na zlepšenie
ponuky
rizikového kapitálu pre inovatívne firmy,
- zaviesť vzdelávanie zamerané na získavanie základných
podnikateľských
zručností a vedomostí ako štandardnú súčasť vzdelávacieho procesu,
najmä na

technických univerzitách,
- pokračovať v reforme štátnej vednej a technickej politiky prostredníctvom implementácie zákona č. 172/2005 Z. z. o organizácii štátnej podpory výskumu a vývoja a splnením úloh z Akčného plánu pre oblasť vedy, výskumu a inovácií,
- zvyšovať úroveň verejných výdavkov na podporu výskumu a vývoja a stimulovanie súkromnej sféry na investovanie do tejto oblasti,
- zvýšiť úspešnosť slovenských žiadateľov o finančné prostriedky z rámcových programov pre výskum a vývoj prostredníctvom cielených opatrení a vybudovanie efektívnej inštitucionálnej štruktúry na podporu slovenských žiadateľov o finančné prostriedky zo 7. rámcového programu Európskej únie pre výskum a vývoj,
- vypracovanie kvalitných programových dokumentov pre efektívnu podporu výskumu a vývoja zo štrukturálnych fondov na roky 2007 - 2013,
- aktívne sa spolupodieľať na rokovaniach ohľadom 7. rámcového programu Európskej únie pre výskum a vývoj.

Návrh odporúčaní

Realizovať priority Národnej lisabonskej stratégie v oblasti vedy a výskumu, v súčasnosti implementáciou Akčného plánu pre oblasť vedy, výskumu a inovácií a Národného programu reforiem.
V zmysle záverov Rád pre konkurencieschopnosť zvyšovať objem investovaných zdrojov do podpory výskumu a vývoja.
Špeciálnu pozornosť venovať kvalitnej podpore ľudských zdrojov v oblasti výskumu a vývoja.
Cielenými opatreniami sa sústrediť na popularizáciu vedy v spoločnosti.
V rámci inovačnej politiky zabezpečiť vypracovanie inovačnej stratégie pre priemysel, vypracovanie inovačnej politiky a vypracovanie návrhu zákona o inováciách.
Pri vypracovaní dokumentov čo najviac využiť skúsenosti a najlepšie praktiky z tých krajín, ktoré sú v tejto oblasti najúspešnejšie, ako napríklad Fínsko, Írsko, Izrael, USA a Nemecko.

3.20 Vzdelávanie, mládež, odborná príprava, šport

Vstupom Slovenskej republiky do EÚ sa vytvorili nové možnosti skvalitňovania vzdelávania a odbornej prípravy, ktoré majú zásadnú funkciu pri formovaní budúcej európskej spoločnosti. Spolupráca v týchto oblastiach má pozitívny vplyv tak na vzdelávanie a odbornú prípravu v SR, ako aj na tieto oblasti v ostatných členských štátoch. Možnosť študovať na zahraničných

univerzitách v nových podmienkach vytvára tlak na Slovenské vysoké školy a univerzity, aby reagovali a zlepšovali vlastné výsledky v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy mládeže.

Koordinácia na vnútroštátnej úrovni je zabezpečovaná prostredníctvom pravidelne zasadajúcej RKS Ministerstva školstva SR.

RKS vykonáva koordinačnú úlohu pri príprave na rokovania pracovných skupín, výborov, COREPER-u a Rady EÚ. Komunikácia s ostatnými ÚOŠS sa uskutočňuje v závislosti od aktuálnej agendy. Príprava na rokovania v rámci EÚ prebieha v spolupráci zainteresovaných útvarov ministerstva a priamo riadených organizácií rezortu.

Okrem toho RKS spolupracuje s expertmi a organizáciami prostredníctvom virtuálnej Expertnej poradnej siete (cca 164 expertov) a Konzultačnej siete mimovládnych inštitúcií (cca 20 inštitúcií).

Cez členstvo v Komisii pre záležitosti EÚ 1 je zabezpečované vypracovanie inštrukcií SR pre zasadnutia COREPER-u a ďalších pozičných dokumentov pre rokovanie vlády SR a NR SR.

Koordinácia na európskej úrovni v oblasti vzdelávania sa uskutočňuje prostredníctvom zástupcov MŠ SR na zasadnutiach Rady EÚ (vzdelávanie, mládež a kultúra) a Výboru pre vzdelávanie Rady EÚ. Oblasť politiky mládeže je zabezpečovaná odborom detí a mládeže Ministerstva školstva SR, aktívnym zapojením do činnosti pracovných skupín Rady pre mládež, Výboru pre program Mládež, ako aj do podujatí organizovaných predsedníckymi krajinami a účasti na zasadnutiach Rady EÚ pre vzdelávanie, mládež a kultúru.

Zástupcovia MŠ SR sa aktívne zúčastňovali na rokovaní 9 pracovných skupín EK v rámci implementácie programu „Vzdelávanie a odborná príprava 2010“.

MŠ SR zabezpečuje účasť na zasadnutiach Poradného výboru pre odborné vzdelávanie a prípravu (Advisory Committee for Vocational Training ACVT) a na rokovaní generálnych riaditeľov zodpovedných za odborné vzdelávanie a prípravu (Director General for Vocational Training meeting - DGVT).

V období od vstupu SR do EÚ jednotlivé konfigurácie Rady prijali nasledovné významné dokumenty:

v oblasti vzdelávania:

- Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 2241/2004/ES z 15. decembra 2004 o jednotnom rámci Spoločenstva pre transparentnosť kvalifikácií

a

schopností (Europass) - zavedenie nástroja uľahčujúceho mobilitu študentov i pracovníkov

- Návrh rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady ustanovujúceho integrovaný akčný program v oblasti celoživotného vzdelávania (t. č. v záverečnom štádiu procesu schvaľovania) - komunitárny program pre všetky stupne a druhy vzdelávania na obdobie 2007 - 2013

v oblasti mládeže:

- Návrh rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady ustanovujúceho program „Mládež v akcii“ na obdobie 2007 - 2013 (v procese schvaľovania)
- Návrh rezolúcie Rady a predstaviteľov členských štátov v Rade ohľadom opatrení v sociálnej integrácii mladých (na zasadnutí 28. mája 2004)
- Návrh deklarácie Rady a predstaviteľov vlád členských štátov v Rade o rasizme a intolerancii mladých (na zasadnutí 28. mája 2004)
- Návrh rezolúcie Rady a predstaviteľov vlád členských štátov v Rade o spoločných cieľoch pre lepšie porozumenie a poznanie mládeže (na zasadnutí 16. novembra 2004)
- Návrh rezolúcie Rady a predstaviteľov vlád členských štátov v Rade o spoločných cieľoch pre dobrovoľnícke aktivity mladých ľudí (na zasadnutí 16. novembra 2004)
- Návrh záverov Rady o vyhodnotení programu Mládež 2000-2006 (obdobie 2000-2003)
- Politická diskusia k príprave novej generácie programov pre mládež (na zasadnutí 16. novembra 2004)
- Príspevok Rady (mládež) pre jarné zasadnutie Európskej rady, týkajúci sa strednodobého hodnotenia Lisabonskej stratégie (na zasadnutí 21. februára 2005) [9]

v oblasti športu:

- Zaradenie článku o športe do Európskej ústavy - vytvára predpoklady pre spoločné riešenie problematiky športu v celej EÚ.
- Účasť SR na iniciatíve EÚ „Rok vzdelávania prostredníctvom športu“

Vstup SR do EÚ znamenal pre túto oblasť najmä prínos v zmenách legislatívy všeobecne, finančnú podporu rozvoja využitím fondov EÚ. Priniesol posilnenie uvedomenia si významu kvality celoživotného vzdelávania a uskutočňovanie reforiem základného, stredného a vysokého školstva s ohľadom na dynamicky sa meniace potreby európskeho trhu práce a sociálnu kohéziu - implementácia lisabonskej stratégie vo vzdelávaní a odbornej príprave v podmienkach SR.

V oblasti komunitárnych programov pre vzdelávanie, odbornú prípravu a mládež boli navýšené finančné prostriedky na decentralizované akcie

Navrhnuté komunitárne programy pre oblasť vzdelávania, resp. mládeže na obdobie 2007 - 2013 budú po prijatí príslušných rozhodnutí predstavovať významnú možnosť pre zvýšenú spoluprácu členských krajín v týchto oblastiach. V najbližšom období je potrebné inštitucionálne zabezpečiť efektívnu účasť SR na týchto programoch.

V rámci komunitárneho programu EÚ MLÁDEŽ priniesol navýšenie rozpočtu pre decentralizované akcie z 975 267 EUR v roku 2003 na 2 313 334 EUR v rokoch 2004 a 2005. So vstupom do EÚ súvisí aj rozšírenie možností pre predkladateľov projektov.

Požiadavka na zabezpečenie zvládnutia materinského jazyka a dvoch svetových jazykov na úrovni merateľnej podľa Všeobecného európskeho referenčného rámca vyvolala potrebu pripraviť novú koncepciu vyučovania cudzích jazykov. S jazykovými požiadavkami súvisí aj príprava na využívanie Európskeho jazykového portfólia (v súčasnosti bolo vypracované a na školách sa používa portfólio pre vekovú skupinu 11 - 15 rokov, portfólio pre ďalšie vekové skupiny sa monitoruje). V snahe umožniť kompatibilitu a transparentnosť maturitnej skúšky v európskom kontexte bola vypracovaná nová koncepcia maturitnej skúšky na stredných školách všetkých typov v SR.

V blízkej budúcnosti by Slovenská republika mala v kontexte európskych trendov v vzdelávaní mala venovať pozornosť uskutočňovaniu reforiem (regionálne školstvo, vysoké školy, celoživotné vzdelávanie) s dôrazom na kvalitu vzdelávania, finančnú podporu jeho rozvoja.

Návrh odporúčaní

- Realizovať priority Národnej lisabonskej stratégie vo vzdelávaní a odbornej príprave, v súčasnosti implementáciou Akčného plánu pre vzdelávanie a zamestnanosť a Národného programu reforiem.
- Aktívne sa zúčastňovať legislatívneho dopracovania Integrovaného akčného programu pre oblasť celoživotného vzdelávania a systému Európskeho kvalifikačného rámca
- Z návrhu Európskej komisie pre implementáciu Paktu pre mládež vyplývajú SR tieto odporúčania:
 - podporovať zamestnanosť mladých ľudí s cieľom znížiť nezamestnanosť mladých prostredníctvom získavania nových zručností a tréningu,

znižením počtu mladých ľudí s neukončenou školskou dochádzkou, uznávaním kvalifikácií neformálneho vzdelávania a zosúladením rodinného a pracovného života (flexibilný čas, materská a rodičovská dovolenka, zvýšenie dostupnosti a kvalitatnej starostlivosti o deti),
- v oblasti mobility ponúknuť a sprehľadniť informácie s cieľom uľahčiť možnosť študovať a pracovať v zahraničí,
- rozvinúť opatrenia paktu v rámci Národnej lisabonskej stratégie na základe konzultácií s mladými ľuďmi,
- do konca roka 2006 vypracovať správu o dobrovoľníckych aktivitách a lepšom porozumení a poznaní mládeže.

Vytvoriť legislatívne prostredie prijatím predloženého Zákona o športe
Ministerstvom školstva SR a prijať opatrenia zamerané na rozvoj telesnej výchovy a športu na školách.

3.21 Zahraničná a bezpečnostná politika

Nová Európa si v súčasnosti hľadá svoje miesto v dnešnom, transformovanom svete. Európania, ktorí sa snažia o zefektívnenie zahraničnej politiky, neustále napredujú v určovaní spoločných záujmov a v zreteľnom vyjadrovaní svojich názorov. Toto snaženie podporujú adekvátne diplomatické, obchodné, ekonomické, civilné a vojenské nástroje. Aj napriek ťažkostiam, s ktorými sa na tejto ceste stretáva, zaznamenáva Európska únia významný pokrok v zviditeľňovaní sa a v priamej účasti na vojenských akciách v oblastiach najväčších vojenských konfliktov vo svete, ako napr. na strednom Východe, na Balkáne a v Afganistane.

Spolupráca v zahraničnej a bezpečnostnej politike bola prvýkrát definovaná v tzv. druhom pilieri Maastrichskej zmluvy (1992). Táto spolupráca má medzivládny charakter (t.j. je potrebné dosiahnuť konsenzus). Cieľmi SZBP je predovšetkým chrániť spoločné hodnoty, posilňovať bezpečnosť a svetový mier, medzinárodnú spoluprácu, ochranu ľudských práv a demokraciu. Členské štáty definujú a realizujú svoje ciele pomocou spoločnej stratégie, spoločnej pozície a spoločnej akcie. Zaviazali sa koordinovať svoju zahraničnú a bezpečnostnú politiku. V roku 2000 bola do štruktúr EÚ integrovaná niekdajšia Západoeurópska únia a začali sa budovať spoločné vojenské riadiace štruktúry. V roku 2003 prijatá Európska bezpečnostná stratégia definovala globálne výzvy a kľúčové hrozby pre EÚ, ako aj

strategické ciele, ktorých naplnenie si kladie za cieľ urobiť EÚ bezpečnejšou. V rámci štruktúr EÚ existuje osobitná funkcia spoločného Vysokého predstaviteľa pre SZBP.

Problematiku spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky (SZBP) zastrešuje Ministerstvo zahraničných vecí SR. Rezortná koordinačná skupina sa schádzala pravidelne v týždňových intervaloch, na jej rokovania sú prizývaní aj zástupcovia Kancelárie Národnej rady SR a Úradu vlády SR. SZBP tvorí druhý, medzivládny pilier EÚ a prijímané dokumenty nemajú legislatívny, ale politický charakter. O agende Rady pre vonkajšie vzťahy minister zahraničných vecí pravidelne informuje vládu SR aj Výbor pre európske záležitosti NR SR. NR SR má legislatívne nástroje na zmenu mandátu ministra zahraničných vecí SR na Rade pre vonkajšie vzťahy, ak by sa názor parlamentu rozchádzal s vládnu pozíciou. V praxi k tomu v sledovanom období nedošlo.

SR sa plne zapojila do činnosti všetkých pracovných skupín Rady EÚ v oblasti SZBP, niektorých pracovných skupín sa zúčastňujú aj zástupcovia iných rezortov (napr. Ministerstvo obrany v otázkach Európskej bezpečnostnej a obrannej politiky). Agenda SZBP spadá pod Politický a bezpečnostný výbor EÚ - v jeho bruselskej formácii je SR zastúpená na úrovni veľvyslanca. Dokumenty SZBP sa prerokujú aj vo Výbore stálych zástupcov 2 (COREPER2), Rade pre vonkajšie vzťahy a na Európskej rade. SR sa zúčastňovala procesu budovania vojenských spôsobilostí EÚ na základe Európskej bezpečnostnej stratégie a ďalších príslušných dokumentov. Aktívne prispievala do operácie ALTHEA v Bosne a Hercegovine a ďalších operácií civilného a vojenského krízového manažmentu.

SR sa taktiež podieľa na operáciách civilného a vojenského krízového manažmentu EÚ v rámci EBOP. Politicky túto oblasť zastrešuje MZV SR, svojich expertov do konkrétnych misií ale vysielajú aj iné rezorty, predovšetkým MO, MV a Policajný zbor SR.

SR je v súčasnosti zastúpená v nasledovných operáciách EÚ :

EUFOR Althea	4 štábni dôstojníci
[10]	
EU Police Mission	6 policajti;
EUPOL Proxima	2 policajti;
EU MM	2 príslušníci OS
SR a 2 zástupcovia MZV SR	

Vzhľadom na skutočnosť, že SR aktívne participovala na tvorbe

vojenských
spôsobilostí EÚ v rámci Európskej bezpečnostnej a obrannej politiky
(EBOP) už
ako kandidátska krajina, pokračovalo úsilie SR v tejto oblasti aj v
prvom roku
členstva v EÚ. Vláda SR svojím uznesením č. 504 z 29. júna 2005
rozhodla o
zosúladení príspevku SR do budovania vojenských spôsobilostí EÚ s
príspevkom,
ktorý SR poskytuje pre potreby spoločnej obrany v rámci NATO. Uvedená
skutočnosť
vytvorí predpoklady na to, aby SR mohla na konci roku 2005 jasne
deklarovať,
akými silami a prostriedkami bude prispievať k plneniu Petersberských
úloh v
rámci spoločnej európskej bezpečnostnej a obrannej politiky v
nasledujúcom
období.

SR v hodnotenom období taktiež aktívne prispievala do operácie ALTHEA
v Bosne a
Hercegovine a ďalších operácií civilného a vojenského krízového
manažmentu.

Vstupom do EÚ sa SR stala spoluzodpovednou za široké spektrum otázok
spoločnej
zahraničnej a bezpečnostnej politiky, ktorá má globálny charakter.
Prvý rok
pôsobenia SR v Únii poskytol príležitosti a priestor na prezentovanie
slovenských názorov a uplatňovanie hlasu SR v relevantných
zahraničnopolitických
otázkach. Intervencie SR na zasadnutiach Rady pre vonkajšie vzťahy sa
orientovali najmä na priority zahraničnej politiky SR - tvorbu a
implementáciu
európskej politiky voči západnému Balkánu a východnej Európe,
transatlantické
vzťahy, prípravu na nestále členstvo SR v Bezpečnostnej rade OSN v
rokoch
2006-2007. SR sa v rámci Únie etablovala ako rešpektovaný znalec
pomerov na
západnom Balkáne a vo východnej Európe. MZV SR napríklad koordinovalo
prípravu
non-paperu Regionálneho partnerstva (krajiny Vyšehradskej štvorky +
Rakúsko a
Slovinsko) ku Kosovu, ktorý bol predložený partnerom v EÚ v júni
2004,
vypracovalo viaceré expertízy pre partnerov v EÚ a európske
inštitúcie z oblasti
priorít zahraničnej politiky SR.

V budúcom období sa SR bude naďalej sústreďovať na svoje
zahraničnopolitické
priority, najmä na stabilizáciu situácie na západnom Balkáne (hlavne
riešenie
štatútu Kosova, vzťahy EÚ so Srbskom a Čiernou Horou ako aj s Bosnou
a
Hercegovinou) a vo východnej Európe (účasť pri implementácii akčného
plánu s
Ukrajinou v rámci Európskej susedskej politiky, sledovanie vývoja v
Bielorusku).
Nestále členstvo v Bezpečnostnej rade OSN si bude vyžadovať výraznú
intenzifikáciu zahraničnopolitických aktivít SR, a to aj v kontexte
SZBP.

Návrh odporúčaní

- Pokračovať v napĺňaní programového vyhlásenia vlády v oblasti zahraničnej politiky, zabezpečiť adekvátnu účasť SR na formovaní a realizácii SZBP a bezpečnostnej a obrannej politiky EÚ, predovšetkým voči západnému Balkánu a východnej Európe.
- Využiť nastávajúce nestále členstvo SR v Bezpečnostnej rade OSN v rokoch 2006-2007 na ďalšie posilňovanie zahraničnopolitického postavenia SR a Európskej únie.

3.22 Zamestnanosť a sociálne veci

V rámci tejto problematiky sa EÚ zaoberá predovšetkým aspektmi pracovného práva, ako sú ochrana zamestnancov, ich práv a podmienky vyplývajúce z pracovnej zmluvy a organizácia pracovného času. Ustanovuje rovnosť zaobchádzania s mužmi a ženami, zákaz diskriminácie na základe pohlavia, rasy alebo etnického pôvodu, náboženstva, veku alebo sexuálnej orientácie. Ďalej koordinuje politiku zamestnanosti, sociálnej ochrany a podporuje funkciu sociálneho dialógu.

Na vnútroštátnej úrovni za túto oblasť zodpovedá Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR. MPSVR SR je gestorom za SR vo vzťahu k Rade pre zamestnanosť, sociálnu politiku, zdravie a záležitosti spotrebiteľa (ďalej len „EPSCO“); spolugestorom je MZ SR a MH SR. Na európskej úrovni MPSVR SR zastupuje SR vo Výbore pre zamestnanosť (EMCO), Výbore pre sociálnu ochranu (SPC), ktoré sú zriadené na základe Zmluvy o založení ES a príslušného rozhodnutia Rady. Okrem toho zamestnanci MPSVR SR sú nominovaní do cca 20 pracovných skupín Komisie, poradných a technických výborov v oblasti zamestnanosti, sociálnych vecí a sociálnej ochrany, zdravotného postihnutia, koordinácie systémov sociálneho zabezpečenia ako i správnych rád Európskej nadácie pre zlepšovanie životných a pracovných podmienok (v Dubline) a Európskej agentúry pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci (v Bilbau).

Vychádzajúc z plánu práce Komisie, Rady a EP má MPSVR SR vedením schválené zameranie práce v oblasti záležitostí EÚ. Zasadnutia RKS prebiehajú podľa jednotlivých tém materiálov rokovaných v Rade, na rokovania v pracovných skupinách Rady (najmä pracovná skupina pre sociálne otázky) sú pripravované inštrukcie; pred zasadnutiami EPSCO a po zasadnutiach EPSCO informuje minister

alebo štátny tajomník VEZ a Výbor NR SR pre sociálne veci a bývanie v závislosti od ich pozvania.

Najvýznamnejšie dokumenty prerokované a schválené v Rade už počas členstva SR v

EÚ, t. j. za aktívnej participácie na schvaľovaní:

- Smernica Rady 2004/113/ES z 13. decembra 2004 o vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania medzi mužmi a ženami v prístupe k tovaru a službám a k ich poskytovaniu - termín transpozície pre ČŠ 21. december 2007. Rada EPSCO dosiahla 4. októbra 2004 politickú dohodu o predložennom návrhu smernice zavádzajúcom princíp rovnakého zaobchádzania medzi mužmi a ženami do viacerých oblastí každodenného života o. i. aj do oblasti finančných služieb a súkromného poistenia. Dosiahnutiu politickej dohody predchádzali zdĺhavé rokovania pléna viackrát prerušené bilaterálnymi rokovaniami dotknutých delegácií s PRES a umožnili ho nasledovné fakty: Kompromis delegácie SK podmienený prijatím nového pozmeňujúceho návrhu k čl. 4 (Matematicko-poistné faktory) a 15 (Správy), ktorým sa principiálne racionalizuje a administratívne zjednodušuje mechanizmus podávania správ EK o implementácii smernice vrátane prehľadu a hodnotenia praxe používania pohlavia ako faktora pre výpočet poistného a dávok, ruší bod 3. čl. 4 - t.j. text smernice už explicitne nepredurčuje zameranie možného návrhu novely smernice na základe správy (táto časť pôvodného návrhu je obsiahnutá len vo vyhlásení EK k uvedenému článku).

- Rozhodnutie Rady zo 4. októbra 2004 o usmerneniach politik zamestnanosti členských štátov (2004/740/ES) Rada EPSCO 3. júna 2004 dosiahla politickú dohodu k predloženému návrhu, ktorým sa stanovili zásady zamestnanosti pre ČŠ na rok 2004. V súlade s odsúhlaseným racionalizačným 3-ročným cyklom usmernenia zostávajú nezmenené v podobe z roku 2003 a sú východiskom pre spracovanie Národných akčných plánov zamestnanosti, ktoré mali ČŠ predložiť EK do októbra 2004; vláda SR schválila svojím uznesením č. 906 z 22. septembra 2004 „Národný akčný plán zamestnanosti na roky 2004 - 2006“, ktorý analyzoval súčasný stav národnej politiky zamestnanosti a v zmysle usmernení a odporúčaní Rady predstavil plánované politiky zamestnanosti na najbližšie obdobie rokov 2005 - 2006.

- Odporúčanie Rady zo 14. októbra 2004 pre vykonávanie politiky zamestnanosti v členských štátoch (2004/741/ES) - stanovila priority pre členské štáty v oblasti politiky zamestnanosti (v rámci prípravy

strednodobého
hodnotenia lisabonskej stratégie).

- Rozhodnutie Rady z 12. júla 2005 o usmerneniach politik zamestnanosti členských štátov, ktoré sú súčasťou integrovaného balíka usmernení (integrované usmernenia 17 - 24) spolu s usmerneniami pre hospodársku politiku (integrované zásady 1 - 16) v gescii MF SR a MH SR, vychádzajúce z revidovanej lisabonskej stratégie (viac pozri kapitola Lisabonská stratégia). Európska rada, ako i Európsky parlament už niekoľko rokov presadzovali potrebu zvýšiť informovanosť, zhromažďovať zdroje a vymieňať si skúsenosti na podporu rovnosti medzi mužmi a ženami - a to najmä zriadením Európskeho inštitútu pre rodovú rovnosť[11].

Na základe predbežného hodnotenia a v súlade s uvedenými diskusiami Komisia predložila dňa 8. marca 2005 návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje inštitút. Európsky inštitút pre rodovú rovnosť:

- sa zameria na odborné otázky v rámci podporovania rodovej rovnosti,
- zohrá dôležitú rolu pri zhromažďovaní a distribuovaní informácií a koordinovaní výskumu,
- nebude duplikovať aktivity vykonávané na národnej úrovni,
- bude nezávislý a nebude mať negatívny dopad na rozpočet EÚ.

K návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje Európsky inštitút pre rodovú rovnosť (text s významom pre EHP) dosiahla všeobecné smerovanie Rada ministrov EPSCO 2. júna 2005. Najdiskutovanejším aspektom inštitútu bolo jeho sídlo (napriek tomu, že tento bod nie je súčasťou predmetného nariadenia). Členské štáty čakávajú sprevádzkovanie inštitútu v r. 2007 ako súčasť EÚ roka zameraného na podporu rovnosti príležitostí a boja proti diskriminácii.

Na úrovni SR sa politika EÚ v oblasti zamestnanosti a sociálnych vecí premietla najmä do týchto dvoch dokumentov:

- Národný akčný plán sociálnej inklúzie 2004 - 2006 (NAP/inklúzie) - schválený uznesením vlády SR č. 744 dňa 14. júla 2004. Spoločný zámer pre vypracovanie NAPs je založený v súlade s politickou dohodou prijatou v Nice a potvrdenou na zasadnutí Európskej rady v Kodani. Dôraz v NAPs je zameraný na opatrenia a aktivity všetkých subjektov, ktoré umožnia dosiahnutie cieľa vytýčeného v Lisabone - zabezpečiť elimináciu chudoby a sociálnej exklúzie do roku 2010. Na dosiahnutie tohto strategického cieľa boli členskými

štátmi EÚ
vypracované spoločné ciele, ktoré vytvorili rámec pre stanovenie hlavných cieľov v NAP aj v SR. Pri jeho vypracovaní boli zohľadnené tie priority, na ktorých sa vláda SR a Európska komisia dohodli v Spoločnom memorande o inklúzii (JIM). Pre dosiahnutie každého cieľa boli vypracované konkrétne úlohy pre konkrétne rizikové skupiny obyvateľstva a stanovené indikátory, na ktorých základe sa bude merať dosiahnutý pokrok v danej oblasti.

- Národná správa o stratégii dosiahnutia primeraných a udržateľných dôchodkov (ďalej len „národná správa o stratégii“), ktorú vláda vzala na vedomie dňa 6. júla 2005. Tento komplexný dokument v stručnej podobe predstavuje pozíciu Slovenskej republiky v súvislosti s plnením jednotlivých cieľov definovaných Európskou komisiou. Národná správa o stratégii sa v prehľadnej podobe zaoberá súčasným stavom, zámermi a predpokladaným vývojom dôchodkového systému. Súčasťou stratégie je niekoľko cieľov zhrnutých do troch základných oblastí: primeranosť, finančná udržateľnosť dôchodkových systémov a modernizácia. Národná správa o stratégii bola v termíne do 15. júla 2005 zaslaná Európskej komisii. Vzájomné hodnotenie národných správ o stratégii jednotlivých členských krajín sa spolu s ich prezentáciou všetkými členskými krajinami uskutoční v dňoch 14. a 15. septembra 2005 v Bruseli.

Otvorené ešte stále zostávajú tieto dokumenty, na ktoré bude potrebné zamerať pozornosť pri rokovaní vzhľadom na ich veľký vplyv na SR:

- Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2003/88/ES o určitých aspektoch organizácie pracovného času. Rada ministrov práce, sociálnych vecí, zdravotníctva a ochrany spotrebiteľa (EPSCO) dosiahla len čiastočnú a predbežnú dohodu v oblasti riešenia dôsledkov rozhodnutí ESD týkajúcich sa najmä pracovného času a pracovnej pohotovosti lekárov. V téme sa pokračovalo počas LU predsedníctva. SR v celom prípravnom procese i priamo počas zasadania Rady vystupovala veľmi aktívne s cieľom presadiť flexibilné opatrenia zamerané na zvýšenie konkurencie schopnosti hospodárstva, flexibility trhu práce ako aj eliminovať možné negatívne ekonomické dôsledky plynúce z priamej aplikácie rozsudkov ESD v prípadoch SIMAP a Jaeger. Hlavné princípy, ktoré smernica upravuje:

- neaktívnu časť pracovnej pohotovosti (návrh nebrať do úvahy

neaktívnu časť pracovnej pohotovosti pri výpočte denného a týždenného pracovného času, čím sa kategória pracovnej pohotovosti do istej miery vyčleňuje ako 3.

kategória medzi pracovným časom a oddychom)

- zavádza sa povinnosť prijímať opatrenia zamerané na kompatibilitu pracovného a rodinného života.

- ČŠ majú možnosť predĺžiť referenčné obdobie na výpočet priemerného týždenného pracovného času na 12 mesiacov.

- zavádza sa horný limit na pracovný týždeň v maximálnom rozsahu 55 hod.

- limit 48 hod. sa vzťahuje aj na súbežné pracovné pomery.

- stanovenie ekvivalentného času pre udelenie náhradného odpočinku sa ponecháva na ČŠ.

- Zmenený a doplnený návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o

pracovných podmienkach pre dočasných pracovníkov.

Hlavnou prioritou Slovenska je podporovať maximálnu liberalizáciu a dostatočnú

flexibilitu podmienok trhu práce. Slovensko sa prikláňa k štátom s preferenciou

trvalého kvalifikačného obdobia alebo neohraničeného odkladu.

Slovensko požaduje

trvalú výnimku zo zásady rovnakého zaobchádzania, známu ako

kvalifikačné

obdobie.

Jedným z hlavných pozitív, ktoré priniesol vstup SR do EÚ pre oblasť zamestnanosti a sociálnych vecí, bolo možnosť čerpať prostriedky z fondov EÚ, konkrétne z Európskeho sociálneho fondu.

Prostriedky z Európskeho sociálneho fondu sa od začiatku jeho implementácie v

januári 2004 stali prostredníctvom programových dokumentov Sektorový operačný

program Ľudské zdroje a Jednotný programový dokument NUTS II

Bratislava Cieľ 3

podstatným faktorom prispievajúcim k realizácii reforiem.

Sektorový operačný program Ľudské zdroje (ďalej len „SOP EZ“) pre roky 2004 -

2006 bol schválený Európskou komisiou rozhodnutím Komisie C(2004) 2875 dňa 16.

júla 2004. Operačný program definuje globálny cieľ, ciele, priority a opatrenia

v oblasti rozvoja ľudských zdrojov. Globálny cieľ SOP EZ je rast zamestnanosti,

založený na kvalifikovanej a flexibilnej pracovnej sile a vychádza z analýzy

súčasnej ekonomickej a sociálnej situácie, zamestnanosti, nezamestnanosti,

možností a potrieb rozvoja ľudských zdrojov, z Programového vyhlásenia vlády SR

a zo Stratégie podpory rastu zamestnanosti na základe reformy sociálneho systému

a trhu práce, ktorý obsahuje ciele a kroky vlády pre najbližšie obdobie zamerané

na stabilizáciu zamestnanosti, jej postupné zvyšovanie a na

znižovanie
nezamestnanosti dosiahnuteľné prostredníctvom reformy sociálneho
systému a trhu
práce a odborného vzdelávania.

Jednotný programový dokument NUTS II Bratislava Cieľ 3 (JPD Cieľ 3)
pre roky
2004 - 2006 bol schválený Európskou komisiou rozhodnutím Komisie K
(2004) 2508
dňa 8. júla 2004. Základným poslaním programu je zvýšenie
zamestnateľnosti
skupín znevýhodnených na trhu práce; zvýšenie úrovne sociálnej
integrácie;
modernizácia verejných služieb zamestnanosti v bratislavskom kraji a
aplikácia
tohto modelu VSZ v iných regiónoch Slovenska; využívanie potenciálu
terciárneho
vzdelávania a výsledkov výskumu a vývoja s cieľom zvýšiť
konkurencieschopnosť
regiónu; vytvorenie efektívneho systému ďalšieho vzdelávania a jeho
využitie pre
rozvoj ľudských zdrojov.

Stratégia iniciatívy Spoločenstva EQUAL v podmienkach SR je
determinovaná
strategickým cieľom vlády SR v oblasti ľudských zdrojov, ktorým je
stabilizácia
zamestnanosti, jej postupné zvyšovanie a postupné znižovanie
nezamestnanosti. Je
to ekonomický a sociálny cieľ, ktorý je zhodný so strategickým cieľom
„Európskej
stratégie zamestnanosti“. Základným poslaním IS EQUAL je vytvoriť
podmienky a
poskytnúť priestor pre hľadanie, overovanie a aplikovanie nových
inovatívnych
prístupov k riešeniu problémov v boji proti všetkým formám
diskriminácie a
nerovností na trhu práce. Európska únia v rámci nej vymedzila
tematické okruhy,
na ktoré jednotlivé členské štáty môžu zamerať svoje riešenia a
zároveň
stanovila zásady, ktorých akceptovanie je jednou zo základných
podmienok účasti
na riešeníach v rámci IS EQUAL.

Jedným z hlavných vplyvov, ktoré priniesol vstup SR do EÚ v oblasti
politiky
zamestnanosti a sociálnych vecí, je strategická naviazanosť na
spoločnú politiku
EÚ a potreba sledovať strategické zámery celého Spoločenstva,
premietať ich do
národných plánov a stratégií.

Národný akčný plán sociálnej inklúzie 2004 - 2006 bol schválený
uznesením vlády
SR č. 744 dňa 14. júla 2004. Pri jeho vypracovaní boli zohľadnené tie
priority,
na ktorých sa vláda SR a Európska komisia dohodli v Spoločnom
memorande o
inklúzii (JIM). Na základe jednotlivých národných akčných plánov
nových
členských štátov Európska komisia vypracovala Spoločnú správu o
sociálnej
ochrane a sociálnej inklúzii, ktorou sa zaoberala Rada EPSCO 3. marca

2005 a
Európska rada na jarnom summite.

Politiku SR v oblasti zamestnanosti a sociálnych vecí v nasledovnom období z úrovne EÚ najviac ovplyvnia priority lisabonskej stratégie, resp. balík usmernení pre rast a zamestnanosť navrhnuté Komisiou a schválené Radou.

Návrh odporúčaní
Presadzovať záujmy SR pri rokovaní o legislatívnych aktoch upravujúcich trh práce, najmä čo sa týka návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2003/88/ES o určitých aspektoch organizácie pracovného času.
Prevziať a implementovať spoločné strategické priority Spoločenstva v oblasti politiky zamestnanosti a sociálnych vecí.

3.23 Životné prostredie

Finančne najnáročnejšiu oblasť pri implementácii európskych noriem tvorí ochrana životného prostredia, je však stavebným pilierom trvalo udržateľného rozvoja, ako aj poľnohospodárstva, a v dlhodobom horizonte aj sociálnych záležitostí. Spolupráca v tejto oblasti priniesla tiež skvalitnenie informovanosti o stave a efektívnejších metódach, respektíve lacnejších spôsoboch ochrany životného prostredia.

Za koordináciu politiky SR k EÚ v oblasti životného prostredia na vnútroštátnej úrovni je zodpovedné Ministerstvo životného prostredia SR. Rozhodnutím ministra životného prostredia bola na MŽP SR zriadená Rezortná koordinačná skupina pre životné prostredie (ďalej „RKS-ŽP“) zo zástupcov rezortu MŽP SR na úrovni generálnych riaditeľov kľúčových sekcií, resp. riaditeľov odborov a organizácií rezortu ŽP (SIŽP, SAŽP) a ďalších pracovníkov ÚOŠS, ktoré majú vo svojej gescii právne akty (nariadenia, smernice ...) v oblasti životného prostredia. Vzhľadom na prerokúvanú tému a v prípade potreby sú na zasadnutie RKS prizývané aj ďalšie subjekty a experti. RKS-ŽP predstavuje prvú úroveň koordinácie rozhodovacieho procesu v záležitostiach EÚ v rámci kapitoly životné prostredie. Zasadnutia RKS ŽP sa konali pravidelne v pondelok, v zmysle programu zasadnutí pracovných skupín Rady EÚ. RKS ŽP pripravovala a vyjadrovala sa k návrhom inštrukcií pripravovaných pre Komisiu pre záležitosti EÚ 1 ako aj návrhu mandátu, ak bude daná záležitosť predložená na diskusiu alebo rozhodnutie Environmentálnej rady.

Smerom na COREPER je oblasť životného prostredia zabezpečovaná prostredníctvom účasti zástupcu MŽP SR na zasadnutiach Komisie pre záležitosti EÚ 1.

Na európskej úrovni je najvyšším rozhodovacím orgánom v oblasti životného prostredia pre prijímanie legislatívnych aktov a politických dokumentov Environmentálna rada. Kompromisné návrhy dojednané v Rade sú konfrontované s pozíciou EP a návrh sa stáva platným, ak je prijateľný pre obidve inštitúcie.

Environmentálna rada je zložená z ministrov životného prostredia. Rokovania sa zúčastňuje aj komisár pre životné prostredie, ktorý reprezentuje EK. Okrem pravidelných zasadnutí predsedníctvo zvyčajne organizuje i tzv. neformálnu Environmentálnu radu vo svojej krajine. V sledovanom období sa konalo celkovo 6 zasadnutí (28.6.2004, 14.10.2004, 20.12.2004, 10.3.2005 Rada pre životné prostredie (MŽP SR): 6 (z toho 4 formálne).

Za dôležitú považujeme októbrovú Environmentálnu radu, kde bola témou rokovania aj problematika Manažment povodňových rizík: Povodňová prevencia, ochrana a zmiernenie. Minister životného prostredia SR vystúpil s prehlásením SR a odovzdal písomne spoločné vyhlásenie v mene SR, Maďarska a ČR. Vo vystúpení SR poukázala na spoločné špecifické črty týchto 3 krajín, zdôraznila princíp diferenciácie a integrácie, podporu integrovaného manažmentu povodí, potrebu zvýšenia kapacity a financovania, zmeny využitia krajiny a územného plánovania.

Návrhy pripravené EK v oblasti životného prostredia sa prerokovávajú na úrovni Rady EÚ v jej orgánoch - pracovných skupinách. V oblasti životného prostredia existujú 2 pracovné skupiny (J.1. Pracovná skupina pre životné prostredie - tematicky zameraná na vnútorné environmentálne politiky a J.2. Pracovná skupina pre medzinárodné aspekty životného prostredia - zameraná na externé environmentálne politiky a koordináciu stanovísk členských krajín pred vyjednávaním o medzinárodných environmentálnych dohovoroch) a ich 3 podskupiny. Zástupcovia rezortu životného prostredia, ako aj prizvaní odborníci z iných rezortov (MH SR, ÚGKK SR, MZ SR - CCHLP, ÚVZ SR, MP SR, MDPT SR) sa pravidelne zúčastňovali zasadnutí pracovných skupín Rady EÚ.

Najvýznamnejšie dokumenty legislatívneho a nelegislatívneho charakteru, prerokované, resp. schválené Radou od momentu vstupu z pohľadu SR: - „Aarhuský balíček“ - návrhy nariadenia, rozhodnutia a predovšetkým

návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia uplatňujúcej princípy vyplývajúce z medzinárodného dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia (Aarhuský dohovor), ktorých prerokovávanie na úrovni Rady EÚ prispelo k urýchleniu procesu prípravy pristúpenia SR k tomuto dohovoru.

- REACH - príprava návrhu novej regulácie chemikálií (Návrh nariadenia EP a Rady o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzení chemikálií (REACH), ktorým sa zriaďuje Európska agentúra pre chemikálie a ktorým sa mení smernica 1999/45/ES a nariadenie (ES) o perzistentných organických znečisťujúcich látkach a Návrh Smernice EP a Rady, ktorou sa mení smernica Rady 67/548/EHS pre účely jej prispôsobenia k nariadeniu (ES) Európskeho parlamentu a Rady o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzení chemikálií)

- Ochrana podzemných vôd - Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o ochrane podzemných vôd proti znečisteniu.

Okrem uvedených dokumentov boli prerokované a schválené Radou aj nasledujúce významnejšie legislatívne dokumenty:

Návrh novely smernice EP a Rady o zmene smernice 1999/32/ES, týkajúci sa obsahu síry v palivách námorných lodí

Návrh smernice EP a Rady o zabezpečení kvality vody na kúpanie

Návrh novely nariadenia EP a Rady o dohlade a kontrole nad prepravou odpadov

Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o určitých fluorovaných skleníkových plynch

Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, týkajúci sa emisií z klimatizačných systémov v motorových vozidlách, ktorým sa mení smernica Rady č. 70/156/EHS

Návrh smernice EP a Rady o batériách a akumulátoroch a opotrebovaných batériách a akumulátoroch

Ďalej sa v uplynulom období na úrovni EÚ venovala pozornosť témam prevencie a recyklácie odpadov, zastaveniu znižovania biodiverzity do r. 2010, manažmentu povodňových rizík, klimatickým zmenám, ekologické inovácie v rámci Lisabonského procesu a i.

V roku 2004 pokračoval v oblasti životného prostredia proces transpozície environmentálneho acquis, t.j. platných legislatívnych aktov EÚ v oblasti životného prostredia, ako aj príprava ich implementácie v súlade so zmluvou o

pristúpení:

- zákon o posudzovaní vplyvov na životné prostredie - v legislatívnom procese
- novela zákona o odpadoch č. 443/ 2004 - platnosť 30.7.2004, účinnosť 1.8.2004
- novela zákona o odpadoch č. 733 /2004 - platnosť 29.12.2004, účinnosť 1.1.2005; Predmetná novela transponovala smernicu 2002/96/ES týkajúca sa odpadov z elektrických a elektronických zariadení. SR požiadala pre túto smernicu o prechodné obdobie do 31. 12. 2008, ktoré jej bolo 30. marca 2004 schválené.
- novela zákona č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách schválená pod č. 230/2005 Z. z. (platnosť 7. 6. 2005, účinnosť 1. 7. 2005)
- Program znižovania znečistenia vôd škodlivými a obzvlášť škodlivými látkami. Program bol prijatý uznesením vlády SR č. 561/2004 zo 16. júna 2004
- Programy riadenia kvality ovzdušia a akčné plány - úloha vyplýva zo smernice č.96/62/ES, ktorá bola transponovaná do slovenského právneho poriadku zákonom č. 478/2002 o ochrane ovzdušia a vyhláškou č. 705/2002. Všetky programy a plány boli schválené Krajskými úradmi do decembra 2004; bolo prijatých 17 programov riadenia kvality ovzdušia (stredno-dlhodobé opatrenia), pričom 2 z nich sú integrované, teda týkajú sa 2 a viacerých škodlivých látok, ostatné (15) sa zaoberajú iba 1 škodlivou látkou. V zmysle článku 8 smernice 96/62/ES boli zaslané EK v decembri 2004. Dokumenty sú zverejnené na internetovej stránke MŽP SR. Súčasne bolo prijatých a schválených 10 Akčných plánov (krátkodobé opatrenia) podľa článku 7 odsek 3 smernice 96/62.

Zo strany EÚ boli Slovensku, predovšetkým z dôvodu vysokej investičnej náročnosti a zložitého technického zabezpečenia akceptované prechodné obdobia

vo vzťahu k viacerým environmentálne zameraným smerniciam EÚ, a to:

- Smernica Rady č. 91/271/EHS o čistení komunálnych odpadových vôd (EÚ akceptovala požadované prechodné obdobie do 2015 s určitými prechodnými cieľmi),
- Smernica Rady č. 76/464/EHS o znečistení spôsobenom určitými nebezpečnými látkami vypúšťanými do vodného prostredia (prechodné obdobie do roka 2006, dotýka sa troch zariadení),
- Smernica Rady č. 94/67/ES o spaľovaní nebezpečného odpadu (prechodné obdobie do konca roka 2006 pre 11 spaľovní nemocničného odpadu a 7 spaľovní priemyselného odpadu),
- Smernica Rady č. 88/609/EHS (v znení smernice 94/66/ES) o obmedzení

emisií určitých znečisťujúcich látok z veľkých spaľovacích zariadení do ovzdušia (prechodné obdobie do 31. decembra 2007),
- Smernica 94/62/ES o obaloch a odpadoch z obalov (prechodné obdobie do konca roka 2007) - doplnená smernicou Rady 2004/12/ES,
- Smernica 2002/96/ES o odpade z elektrických a elektronických zariadení (prechodné obdobie do konca roka 2008),
- Smernica Rady č. 96/61/ES o integrovanej prevencii a kontrole znečistenia (prechodné obdobie sa líši u jednotlivých zariadení, najdlhšie do 31. decembra 2011),
- Smernica Rady č. 94/63/ES o riadení emisií VOC zo skladovania benzínu a jeho distribúcie z terminálov na čerpacie stanice (prechodné obdobie pre existujúce zariadenia do konca 2004, resp. 2007, nové zariadenia budú musieť spĺňať požiadavky v zmysle smernice).

Vstupom do EÚ získala Slovenská republika možnosť čerpania prostriedkov zo štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu, pričom v oblasti životného prostredia finančná podpora z fondov EÚ bola v sledovanom období prioritne zameraná na zabezpečenie plnenia záväzkov SR prijatých počas prístupových rokovaní, ktoré boli premietnuté aj do Zmluvy o prístúpení k Európskej únii. Konkrétne ide o záväzky vyplývajúce z prechodných období, ktoré boli pre SR v oblasti životného prostredia stanovené. Oblasť životného prostredia je podporovaná zo štrukturálnych fondov (konkrétne z Európskeho fondu regionálneho rozvoja) - v rámci Operačného programu Základná infraštruktúra, priority 2 Environmentálna infraštruktúra. je pre roky 2004 - 2006 alokovaných spolu vyše 5,3 mld. Sk (z toho zo zdrojov EÚ vyše 3,8 mld. Sk). Po realizácii projektov financovaných zo štrukturálnych fondov dôjde k zlepšeniu a rozvoju infraštruktúry na ochranu a racionálne využívanie vôd, k zlepšeniu a rozvoju infraštruktúry na ochranu ovzdušia, zlepšenie a rozvoj infraštruktúry odpadového hospodárstva a prírodného prostredia.

Pre programovacie obdobie 2004 - 2006 sa v rezorte životného prostredia pripravilo sedem projektov pre čerpanie prostriedkov z Kohézneho fondu, z ktorých v termíne od 1.mája 2004 do 30. apríla 2005 bolo Európskou komisiou schválených päť. Dva projekty sú v súčasnosti v procese posudzovania. Predmetné projekty sú zamerané na riešenie problémov v oblasti vodného hospodárstva v problémových oblastiach SR. Po ich realizácii sa predpokladá

zlepšenie situácie v zásobovaní pitnou vodou v odkanalizovaní a v čistení odpadových vôd.

Návrh odporúčaní

V budúcnosti by bolo vhodné venovať zvýšené úsilie a pozornosť tomu, aby si rezort ŽP, ale aj SR svoje priority a svoje predstavy o európskej environmentálnej legislatíve dokázal obhájiť a presadiť, čo je možné ovplyvňovať aj organizovaním brífingov (mechanizmus je v príprave) pre diplomatov zastupiteľských úradov členských štátov EÚ na pôde Ministerstva životného prostredia SR/ministerstiev a oboznamovať účastníkov brífingov s pozíciami Slovácka k problematikám prerokovávaným na zasadnutiach Environmentálnej rady, resp. hľadať podporu pre stanovisko SR medzi prizvanými zástupcami krajín EÚ.

3.24 Štatistika

Celkovo vstup SR do EÚ nepriniesol do oblasti štatistiky takmer žiadne zmeny, keďže sa celá harmonizácia v tejto oblasti udiala už pred vstupom. Zjednotená štatistika má význam v poskytovaní porovnateľných údajov za všetky členské štáty, napomáhajúcich rozhodovaciemu procesu na úrovni Európskej únie.

Vnútornú koordináciu prípravy na rokovania v rámci EÚ v oblasti štatistiky zabezpečuje Štatistický úrad SR, odbor európskych záležitostí a medzinárodnej spolupráce. Funkciu rezortnej koordinačnej skupiny (RKS) plní porada vedenia ŠÚ SR, ktorá zasadá raz týždenne. Porada vedenia prerokúva a schvaľuje pozíčné dokumenty k pripravovaným aktom EÚ legislatívneho i nelegislatívneho charakteru. Otázky, ku ktorým je potrebné získať stanovisko aj od iných rezortov, sa prerokúvajú na zasadnutí Štatistickej rady, ktorej členmi sú predstavitelia ústredných orgánov štátnej správy a iných orgánov štátnej správy, ktorí pôsobia ako odborníci v oblasti štatistickej teórie a praxe.

Vzhľadom na prierezový charakter štatistickej problematiky je spolupráca s inými orgánmi štátnej správy zabezpečovaná formou konzultácií, je prediskutovaná aj na zasadnutiach RKS iných ÚOŠS (najmä MŠ SR a MF SR).

Na úrovni Rady, v Pracovnej skupine pre štatistiku záujmy Slovenskej republiky zabezpečujú zástupcovia Štatistického úradu SR. Na zasadnutiach štatistickej pracovnej skupiny ECOFIN-u sa zúčastňujú okrem zástupcov MF SR aj pracovníci ŠÚ SR.

Slovenská republika sa prostredníctvom ŠÚ SR zapája do procesu tvorby európskej legislatívy už v počiatočnej fáze prípravy, ešte pred prijatím návrhu Komisiou. Experti ŠÚ SR sa aktívne zúčastňujú na pracovných skupinách Komisie. Okrem toho, predseda ŠÚ SR je členom Výboru pre štatistické programy, ktorý je zodpovedný za tvorbu stratégie v oblasti štatistiky a schvaľuje legislatívne návrhy predkladané Komisiou.

I keď oblasť štatistiky nie je prioritnou oblasťou, za obdobie členstva SR v EÚ schválila Rada nasledovné významnejšie legislatívne akty v oblasti štatistiky:

- Nariadenie EP a Rady č. 1161/2005 o zostavovaní štvrtročných nefinančných účtov podľa inštitucionálneho sektora,
- Nariadenie EP a Rady (EP), ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Rady (ES) č. 1165/98 o krátkodobej štatistike.

V procese schvaľovania sa nachádza viacero ďalších dokumentov prinášajúcich zmeny do štatistických sledovaní.

Medzi najvýznamnejšie dokumenty v oblasti štatistiky patrí Kódex najlepších postupov európskych štatistik (Kódex), ktorý prijal 24. februára 2005 Výbor pre štatistický program a s tým súvisiace odporúčanie Komisie (KOM (2005) 217). Cieľom Kódexu je zvýšenie dôveryhodnosti štatistických úradov v rámci EÚ a skvalitnenie štatistických údajov. Je určený na implementáciu národným štatistickým orgánom, ale aj národným vládam, ministerstvám, Komisii a Rade.

Prvý rok členstva v EÚ a taktiež pôsobenie zástupcov SR možno z hľadiska štatistiky hodnotiť kladne, najmä vďaka dobrej pripravenosti Slovenskej republiky v tejto oblasti. Štatistický úrad SR vytvára efektívne fungujúci rámec pre koordináciu európskych záležitostí.

Negatívne finančné dopady sa prejavujú najmä v náraste finančného zaťaženia Štatistického úradu SR ako gestora tejto problematiky v súvislosti s účasťou zamestnancov na zasadnutiach pracovných skupín Komisie. Zatiaľ čo v predvstupovom období sa na tento účel využíval Multilaterálny program PHARE formou technickej asistencie, po vstupe sa tento typ pomoci EÚ končí a rezort sa potýka s nedostatkom prostriedkov na spomenuté účely do budúcnosti.

Stanovenie priorít v oblasti štatistiky smeruje aj k dosiahnutiu zjednodušenia štatistickej legislatívy (Better Lawmaking).

V oblasti štatistiky v nasledujúcom období je potrebné zamerať sa na implementáciu Kódexu do národného štatistického systému a prehodnotenie priorít

v oblasti štatistiky s cieľom znížiť administratívne zaťaženie respondentov.
Hlavným meradlom pri posudzovaní budúcich a existujúcich európskych štatistických požiadaviek by sa mala stať závažnosť pri tvorbe politiky EÚ a Hospodárskej a menovej únie.

4

Záver

Vstup do Európskej únie znamenal pre Slovenskú ekonomiku komplexný dopad, ktorý sa začal prejavovať už po podpísaní Európskej dohody o pridružení v roku 1993, pričom najintenzívnejšie obdobie zmien nastalo otvorením rozširovacieho procesu EÚ v roku 1998. Toto obdobie sa spája s tromi prebiehajúcimi a postupnými dopadmi - administratívne, legislatívne a finančné. Do dátumu vstupu SR harmonizovala legislatívu SR s právom Európskych spoločenstiev, tzv. *acquis communautaire*. Prostredníctvom predvstupových finančných nástrojov PHARE, ISPA a SAPARD využívala prostriedky pridelené z EÚ na účely dané týmito nástrojmi (budovanie inštitúcií, transpozícia legislatívy, životné prostredie a doprava, poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka).

Vstupom do Únie sa zmenili možnosti pôsobenia Slovenskej republiky v tomto zoskupení, a to spôsobom aktívnej účasti na rozhodovacom procese a tvorbe politik EÚ vo všetkých jeho fázach a možnosť ovplyvnenia rozhodnutí EÚ v prospech SR. Prvý rok členstva SR v EÚ bol mimoriadne poučný, SR a jej zástupcovia spoznali mechanizmy fungovania jednotlivých štruktúr Únie. Na jednej strane existuje reálna možnosť presadiť záujmy Slovenskej republiky do nových predpisov. Na strane druhej je možné sa nazdávať, že implementácia prijatých predpisov bude prebiehať jednoduchšie, keďže sa zúčastňujeme ich prípravy od samotného začiatku, čo prináša výhodu detailného poznania predpisu a v mnohých prípadoch aj detailné poznanie pozadia, resp. filozofie návrhu. Táto skutočnosť je o to významnejšia, keď dáme do kontextu narastajúci počet konaní voči Slovenskej republike ohľadom neplnenia záväzkov vyplývajúcich zo Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva podľa čl. 226.

Aktívna účasť na rozhodovacích procesoch EÚ priniesla potrebu zavedenia nového mechanizmu spolupráce medzi ústrednými orgánmi štátnej správy, Národnou radou SR a ostatnými zainteresovanými subjektami (regionálne a lokálne správy, partnerské organizácie a pod.) v rámci sledovania spoločných záujmov a ich

presadzovania na úrovni EÚ. Posudzovanie všetkých dokumentov je potrebné nielen z pohľadu SR, ale aj z pohľadu EÚ. Osobitnú úlohu zohrávajú jazykové potreby. Nový systém mechanizmu spolupráce sa osvedčil, avšak stále existujú rezervy na jeho zlepšovanie, čo sa postupne deje. Ako jedna z najproblematickejších častí koordinačného mechanizmu sa ukazuje zapojenie Národnej rady SR do rozhodovacích procesov na úrovni EÚ. Samotné rozhodovacie procesy na úrovniach inštitúcií EÚ zďaleka totiž nie sú prispôsobené aktívnejšej participácii národných parlamentov, nepočítajú s ňou v takej miere, v akej sa ju snažíme zabezpečiť v Slovenskej republike.

Z finančného hľadiska sa rozšírili možnosti využívať finančné prostriedky zo zdrojov EÚ, zapojiť sa do všetkých rozvojových programov Spoločenstva, pričom ako členská krajina už nemusí uhrádzať vstupný príspevok. Zároveň si však členstvo v EÚ žiada nové finančné nároky okrem národného príspevku do rozpočtu Európskej únie ide o vzrast nákladov na financovanie administratívy, na to, aby Slovenská republika mala zabezpečenú adekvátnu reprezentáciu svojich záujmov na pôde európskych inštitúcií. Celkovo Slovenská republika patrí z hľadiska finančných tokov k tzv. čistým prijímateľom. Prioritou tohto obdobia v súvislosti s tokom finančných prostriedkov sú rokovania k novej finančnej perspektíve na roky 2007 - 2013. Vláda Slovenskej republiky sa prostredníctvom svojich zástupcov snaží o dosiahnutie čo najpriaznivejšej čistej finančnej pozície pre SR, pričom podporuje skoré uzatvorenie rokovaní, spravodlivú a transparentnú štruktúru výdavkov rozpočtu EÚ.

Z hľadiska budúceho hospodárskeho vývoja Slovenskej republiky v kontexte pôsobenia v rámci Spoločenstva hrajú dôležitú úlohu hlavné strategické smery, ktoré Spoločenstvo vytýčilo a v súčasnosti presadzuje i prostredníctvom určovania výdavkov na budúce programové obdobie. Ide hlavne o stratégiu trvalo udržateľného rozvoja a v rámci nej lisabonská stratégia so svojim zameraním na rast, konkurencieschopnosť a zamestnanosť; politika súdržnosti členských krajín a regiónov. Hospodársku politiku Slovenska ovplyvňuje aj záväzok splniť konvergenčné kritériá a prijať jednotnú menu - euro.

Slovenská republika sa vstupom do EÚ stala súčasťou jednotného európskeho trhu založeného na 4 základných slobodách - voľný pohyb osôb, tovaru,

služieb a kapitálu, i keď dočasne s obmedzeným pohybom pracovnej sily.
Fungovanie jednotného trhu podmienené smernicami vnútorného trhu si vyžaduje od členských krajín ich riadne a včasné transponovanie. Dosah na členský štát môže byť veľmi výrazný, ako je to napríklad pri v súčasnosti prerokovávanom návrhu smernice o službách na vnútornom trhu. Fungovanie vnútorného trhu vyžaduje aj adekvátne vybudovanú dopravnú infraštruktúru, na čo Únia prispieva významným objemom fixačných zdrojov. Najvýznamnejšou zmenou v oblasti hospodárskej súťaže je možnosť priamej aplikácie komunitárneho práva slovenskými súťažnými orgánmi a súdmi.

Podpora podnikateľského prostredia a zvýšenie investícií má priniesť zjednodušenie legislatívy, tzv. „lepšia regulácia“ (Better regulation). Nové iniciatívy Komisie v tomto smere budú na úrovni Slovenskej republiky vyžadovať podrobné analýzy a úzku spoluprácu s partnerskými organizáciami.

S premenou spoločnosti na spoločnosť založenú na poznatkoch sa spája narastajúci význam vedy, výskumu, inovácií, informačných technológií a pod. V zmysle lisabonskej stratégie si Slovenská republika určila cieľ do roku 2010 dosiahnuť celkové výdavky do oblasti výskumu a vývoja na úrovni 1,8 % z HDP. Vzrástlo uvedenie si významu kvalitného celoživotného vzdelávania a uskutočňovanie reforiem celého školstva s ohľadom na meniace sa potreby trhu. Obmedzenosť prírodných zdrojov zasa kladie do popredia v súčasnosti na úrovni EÚ čoraz viac diskutovaný problém energetickej efektívnosti a hľadanie náhradných, obnoviteľných zdrojov energie. Z pohľadu SR je potrebné venovať pozornosť aj procesu vyradovania jadrovej elektrárne V-1.

Už od 1. januára 2004 sa Slovenská republika zapojila do využívania prostriedkov zo štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu EÚ. Súhrnný objem žiadostí o nenávratný finančný príspevok zo štrukturálnych fondov ku koncu polroka 2005 prekročil hodnotou vyše 100 mld. Sk. Požiadavky niekoľkonásobne prekročili alokáciu pre SR. Súbežne s implementáciou programovacieho obdobia 2004-2006 prebieha na úrovni EÚ príprava budúceho programovacieho obdobia 2007-2013. V jeho zmysle sa uskutočňuje príprava na vypracovanie Národného strategického referenčného rámca (NSRR), ktorý je v zmysle nových návrhov nariadení Rady k štrukturálnym fondom pre budúce programovacie obdobie každá členská krajina EÚ povinná vypracovať.

Velká část přijímaných legislativních noriem EÚ sa týka poľnohospodárstva a organizácie trhu s poľnohospodárskymi výrobkami. Čoraz väčší dôraz je kladený na ochranu zdravia a spotrebiteľa. Dotácie zo štátneho rozpočtu do poľnohospodárstva boli doplnené prostriedkami z rozpočtu EÚ. Slovenskí farmári od 1. mája 2004 dostávajú platby podľa systému Jednotnej platby na plochu (SAPS). Vďaka štrukturálnym fondom došlo k podstatnému zvýšeniu finančných prostriedkov na podporu poľnohospodárstva a najmä rozvoja vidieka.

Už pred vstupom sa politika zamestnanosti SR začala realizovať v kontexte politiky zamestnanosti EÚ, a to v rámci celkovej politiky zamestnanosti, opatrení zameraných na sociálnu inklúziu. Vzástol význam zabezpečenia rovnakého zaobchádzania. Z fondov EÚ je financovaných množstvo projektov v oblasti rozvoja ľudských zdrojov. Momentálne je na úrovni Európskeho parlamentu a Rady prerokovaný návrh novelizácie smernice o určitých aspektoch organizácie pracovného času. Vláda SR vyvíja snahy o elimináciu možných negatívnych ekonomických dôsledkov tejto novelizácie.

Vzťahy s tretími krajinami podliehajú od dátumu vstupu spoločným pravidlám Európskej únie. Spoločný postup sa uplatňuje pri rokovaníach k otázkam obchodu, najmä v rámci rokovaní Svetovej obchodnej organizácie. Vstupom do EÚ prestala SR vykonávať všetky preferenčné dohody o voľnom obchode a vytvorení colnej únie, pretože sa stali nezlučiteľné s *acquis*. Taktiež sa zvýšila miera ochrany domácich výrobcov pred dovozmi z tretích krajín.

Vstupom do EÚ sa SR stala spoluzodpovednou za široké spektrum otázok Spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky, ktorá má globálny charakter. Prvý rok pôsobenia SR v Únii poskytol príležitosti a priestor na prezentovanie slovenských názorov a uplatňovanie hlasu SR v relevantných zahraničnopolitických otázkach.

Implementácia environmentálne zameraných smerníc patrí medzi najnákladnejšie, vzhľadom na vysokú investičnú náročnosť a potrebu ich technického zabezpečenia. Preto aj finančná podpora zo zdrojov EÚ sa v uplynulom období zameriavala najmä na zabezpečenie plnenia záväzkov vyplývajúcich z prechodných období v životnom prostredí. Pri presadzovaní záujmov Slovenska v tomto smere je potrebné skĺbiť environmentálne potreby s optimalizáciou finančnej náročnosti opatrení a tento trend presadzovať i pri schvaľovaní

legislatívnych aktov na úrovni Únie.

Celkovo možno konštatovať, že prvý rok členstva bol pre Slovenskú republiku prospešný a pozitívny.

[1] Hlavná žalobkyňa ICTY Carla del Ponteová vo svojich dvoch hodnotiacich správach nepotvrdila dosiahnutie plnej spolupráce HR s ICTY. Rada EÚ (GAERC) v marci 2005 otvorila negociačný proces s HR vzhľadom na negatívny, resp.

zdržanlivý postoj väčšiny ČK EÚ odložila. Následne však rozhodla o zriadení špeciálnej Task Force, ktorej cieľom je hodnotenie plnenia akčného plánu, ku

ktorému sa s cieľom splnenia zostávajúcích kritérií zaviazala HR.

[2] V súčasnosti kontrolné systémy pohybu peňažných prostriedkov uplatňuje iba

niekoľko členských štátov, ktoré tak konajú podľa vnútroštátnych právnych

predpisov. Cieľom návrhu nariadenia je zosúladiť kontrolu pohybu peňažných

prostriedkov v hotovosti prepravovaných cez hranice Spoločenstva. Účelom

uplatňovania nariadenia je predchádzanie praniu špinavých peňazí sledovaním

transakcií peňažných prostriedkov v hotovosti (10 000 EUR alebo viac). Zavádza

zásadu ohlasovacej povinnosti fyzickej osoby, ktorá vstupuje a vystupuje zo

Spoločenstva a prepravuje peňažné prostriedky významnej čiastky. Táto zásada

umožní colným orgánom zhromažďovať informácie o takomto pohybe peňažných

prostriedkov v hotovosti a v prípade potreby takéto informácie zasielať iným

orgánom.

[3] Zákonom č. 446/2002 Z. z. o vzájomnej pomoci pri vymáhaní niektorých

finančných pohľadávok v znení neskorších predpisov, ktorý upravil postupy a

podmienky pri vymáhaní niektorých finančných pohľadávok medzi SR a inými

členskými štátmi EÚ a zákonom č. 472/2002 Z. z. o medzinárodnej pomoci a

spolupráci pri správe daní a o zmene a doplnení zákona č. 366/1999 Z. z. o

daniach z príjmov v znení neskorších predpisov, ktorý ustanovil postupy a

podmienky na zabezpečenie medzinárodnej pomoci a spolupráce v záujme zabezpečenia správneho vyrubenia a platenia daní.

[4] CSF (Rámec podpory spoločenstva) je dokument vypracovaný Európskou komisiou

na základe národného rozvojového plánu pripraveného členským štátom na

programovacie obdobie 2004-2006. Na základe tohto dokumentu a v rámci jeho

operačných programov čerpajú finančné prostriedky z EÚ na obdobie 2004-2006

[5] Sektorový operačný program
[6] Jednotný programový dokument
[7] Utajovaných skutočností stupňa RESTREINT UE i neutajovaných skutočností LIMITE. O dokumentoch spoločnej obchodnej politiky, najmä tých, ktoré sa týkajú opatrení na ochranu obchodu, je potrebné rozhodnúť v relatívne krátkom čase, keďže účinok navrhovaných opatrení je determinovaný rýchlosťou ich zavedenia. Niektoré z týchto dokumentov majú charakter utajovaných materiálov. V praxi nastávajú problémy najmä s nakladaním s materiálmi označenými ako Vyhradené (RESTREINT UE).

[8] Afganistan, Albánsko, Bosna a Hercegovina, Kazachstan, Kenská republika, Kirgizsko, Macedónsko, Mongolsko, Mozambik, Sudán, Tadžikistan, Uzbekistan

[9] V rámci pracovných skupín Rady pre mládež (Youth Working Party) bola otvorená diskusia o nasledujúcich dokumentoch:

- Návrh rezolúcie Rady a predstaviteľov vlád ČŠ v rámci Rady o implementácii spoločných cieľov: zvýšiť participáciu mladých ľudí v systéme zastupiteľskej demokracie
- Návrh rezolúcie Rady a predstaviteľov vlád ČŠ v rámci Rady o implementácii spoločných cieľov pre informácie pre mládež
- Návrh rezolúcie Rady a predstaviteľov vlád ČŠ v rámci Rady k vyhodnoteniu aktivít realizovaných v rámci európskej spolupráce v oblasti mládeže
- Upresnenie terminologických otázok pripravovaného návrhu Youth in Action

[10] pozn.: MO SR pripravuje zvýšenie príspevku o 30 vojakov
[11] Rovnosť medzi mužmi a ženami je základným právom a prioritnou politikou Spoločenstva obsiahnutou v Zmluve, ktorú podporuje osvedčené acquis Spoločenstva pozostávajúce z trinástich smerníc a rozsiahlej judikatúry (približne 200 rozsudkov Európskeho súdneho dvora). Rovnosť pohlaví je osobitnou dôsledne definovanou politikou, pre ktorú sú stanovené osobitné články v Zmluve (články 2, 3 ods. 2, 13, 137, 141). Okrem článku 13, ktorým sa dáva Rade právomoc prijímať opatrenia na boj proti diskriminácii vrátane diskriminácie na základe pohlavia, článok 3 ods. 2 ustanovuje doplnkovú povinnosť: podporovať rovnosť pohlaví vo všetkých politikách Spoločenstva. Tento prístup sa ponechal v návrhu zmluvy o Ústave pre Európu.

[mk1]text patrí do kapitoly 3.1.3 [mk2]text patrí do kapitoly 3.1.3